

Tuchola, dnia 16 listopada 2016 r.

Pan(i)

.....
.....
.....

Zwołuję XXVIII sesję Rady Powiatu Tucholskiego, która odbędzie się w dniu **25 listopada 2016 r. (piątek) o godz. 9.00 w sali 312 Starostwa Powiatowego w Tucholi, ul. Pocztowa 7.**

Zawiadomienie niniejsze stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.) stanowi podstawę do zwolnienia radnego od pracy zawodowej w celu umożliwienia radnemu brania udziału w pracach Rady Powiatu.

Porządek obrad XXVIII sesji Rady Powiatu Tucholskiego:

1. Otwarcie sesji.
2. Stwierdzenie prawomocności obrad – quorum.
3. Zgłaszanie propozycji zmian do porządku obrad.
4. Przyjęcie protokołów z XXVI, XXVII sesji Rady Powiatu Tucholskiego.
5. Sprawozdanie z pracy Zarządu w okresie między sesjami..... **3**
6. Składanie zapytań i interpelacji.
7. Przedłożenie informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska w województwie kujawsko-pomorskim..... **6**
8. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016-2020 oraz Prognozę Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016-2020..... **44**
9. Cele i zadania realizowane przez instytucje działające na rzecz rolnictwa w Powiecie Tucholskim.
 - Informacja Kierownika Biura Powiatowego ARiMR w Tucholi o zadaniach realizowanych przez jednostkę na terenie Powiatu Tucholskiego. **47**
 - Informacja o funkcjonowaniu i zadaniach doradztwa rolniczego, realizowanych na terenie Powiatu przez Kujawsko- Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie..... **54**
 - Działania Powiatowej Izby Rolniczej w Tucholi na rzecz poprawy sytuacji w rolnictwie..... **59**

10. Podjęcie uchwały w sprawie nieodpłatnego nabycia przez Powiat Tucholski działki nr 411/1, obręb Klonowo, gmina Lubiewo, pod drogę powiatową nr 1036C	71
11. Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok	73
12. Podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu Powiatu Tucholskiego na rok 2016.....	86
13. Podjęcie uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych na terenie Powiatu Tucholskiego oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków	106
14. Prezentacja Stowarzyszenia Mieszkańców i Miłośników Pily nad Brdą „BUKO”.	
15. Odpowiedzi na zapytania i interpelacje.	
16. Wnioski i oświadczenia radnych.	
17. Zamknięcie sesji.	

***Podpisała: Przewodnicząca Rady Powiatu
Małgorzata Oller***

Sprawozdanie z pracy Zarządu w okresie między sesjami.

I. Zarząd Powiatu Tucholskiego od XXVII sesji Rady Powiatu Tucholskiego odbył 3 posiedzenia na których podjął 6 uchwał. W posiedzeniu Zarządu Powiatu w dniu 28 października br. 3 i 10 listopada br. nie uczestniczył p. Jerzy Kowalik Członek Zarządu.

II. Posiedzenie Zarządu Powiatu 28.10.2016 r., godz. 13³⁰

1. Zarząd podjął uchwałę **Nr 92/247/2016** w sprawie zmian budżetu Powiatu Tucholskiego na rok 2016 (2-0-0).
2. Zarząd podjął uchwałę **Nr 92/248/2016** w sprawie ogłoszenia przetargu pisemnego nieograniczonego na dzierżawę infrastruktury pola biwakowego w miejscowości Świt wraz z poddzierżawą nieruchomości, na której znajduje się infrastruktura na okres od dnia 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2020r. (2-0-0). Zarząd na podstawie art. 37 ust. 4, art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami oraz uchwały Nr 39/96/2015 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 10 listopada 2015r. w sprawie ustalenia „Zasad przeprowadzania przetargów na poddzierżawę nieruchomości i dzierżawę infrastruktury turystycznej wybudowanej w ramach projektu „Bory Tucholskie – w labiryntach natury” – wzmocnienie pozycji regionu Borów Tucholskich na turystycznej mapie Polski poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, postanowił ogłosić przetarg pisemny nieograniczony na dzierżawę infrastruktury pola biwakowego w miejscowości Świt wraz z poddzierżawą nieruchomości, na której znajduje się infrastruktura na okres od dnia 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2020r. Cenę wywoławczą rocznego czynszu dzierżawnego Zarząd określił na kwotę 4.500 zł netto.

III. Posiedzenie Zarządu Powiatu 03.11.2016 r.

3. Zarząd zapoznał się z wstępną informacją o projekcie budżetu Powiatu Tucholskiego na 2017 rok przedstawioną przez Panią Skarbnik.
4. Zarząd po zapoznaniu się z prośbą Agencji „CEZAR” Piotrkowicz Sp. J. Pracownia Urządzania Lasu z siedzibą w Mińsku Mazowieckim o przesunięcie

do dnia 30 listopada 2016 roku terminu wykonania uproszczonych planów urządzenia lasu i inwentaryzacji stanu lasu dla wsi w gminach: Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, ze względu na przedłużające się postępowanie w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz wydłużenie terminu wyłożenia do publicznego wglądu przez gminy, przychylił się do prośby i wyraził zgodę na przesunięcie terminu wykonania zamówienia do dnia 30 listopada 2016 r.

IV. Posiedzenie Zarządu Powiatu 10.11.2016 r.

5. Zarząd podjął uchwałę **Nr 94/249/2016** w sprawie zmian budżetu Powiatu Tucholskiego na rok 2016 (2-0-0).
6. Zarząd podjął uchwałę **Nr 94/250/2016** w sprawie przyjęcia projektu Uchwały Rady Powiatu Tucholskiego w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Tucholskiego na 2017 rok oraz projektu Uchwały Rady Powiatu Tucholskiego w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Tucholskiego na lata 2017-2024 (2-0-0).
7. Zarząd podjął uchwałę **Nr 94/251/2016** w sprawie powołania komisji konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Tucholskiego w 2017 roku (2-0-0). Zarząd postanowił powołać komisję do opiniowania złożonych ofert w otwartym konkursie ofert w składzie: Maciej Korda – przewodniczący, Agnieszka Toczko – radca prawny, Tomasz Sobiecki – radca prawny, Magdalena Kurpinowicz – przedstawiciel urzędu. Zadaniem Komisji jest opiniowanie złożonych ofert i przedstawienie opinii Zarządowi Powiatu.
8. Zarząd podjął uchwałę **Nr 94/252/2016** w sprawie wyrażenia zgody na likwidację mienia w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tucholi (2-0-0). Zarząd wyraził zgodę na likwidację składników majątku ruchomego, które zakwalifikowane zostały do kategorii majątku zużytego z powodu niesprawności technicznej a ich naprawa jest ekonomicznie nieuzasadniona.
9. Zarząd zapoznał się z wnioskami Komisji Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej wypracowanymi na posiedzeniu w dniu 25 października br.

10. Zarząd zapoznał się z opiniami Komisji Finansów i Gospodarki Rady Powiatu Tucholskiego wypracowanymi na posiedzeniu w dniu 27 października br.
11. Zarząd zapoznał się z opiniami Komisji Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Rady Powiatu Tucholskiego wypracowanymi na posiedzeniu w dniu 27 października br.
12. Zarząd zapoznał się z opinią Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia Rady Powiatu Tucholskiego wypracowaną na posiedzeniu w dniu 28 października br.
13. Zarząd po zapoznaniu się z prośbą Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy o ujęcie w planie budżetu Powiatu Tucholskiego na rok 2017 partycypacji w kosztach eksploatacji promu „Koronowo” kursującego w ciągu drogi powiatowej nr 1030C Cekcyn – Lubiewo – Cierplewo – Sokole Kuźnica w wysokości 25% kwoty zaplanowanej (orientacyjny udział finansowy to kwota 37.500,00 zł), zdecydował zabezpieczyć w budżecie powiatu na rok 2017 kwotę 10.000,00 zł z przeznaczeniem na partycypację w kosztach eksploatacji promu „Koronowo”. Powiat realizuje program naprawczy przyjęty uchwałą Nr XXV/244/2013 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 1 lutego 2013r. *w sprawie przyjęcia programu naprawczego dla Powiatu Tucholskiego na lata 2013-2024*, pod ścisłym nadzorem Ministerstwa Finansów oraz ponosi bieżące wydatki, co nie pozwala na przekazanie wyższego dofinansowania.
14. Zarząd zapoznał się z informacją przekazaną przez Pana Wicestarostę, który poinformował, że otrzymaliśmy z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji promesę na zadanie pn.: „Remont drogi powiatowej Nr 1013C relacji Sławęcin – Wieszczyce od km 1+950 do km 2+500”. Wysokość dotacji wynosić będzie 99 923 zł, nie więcej jednak niż 80% wartości zadania po udzieleniu zamówienia publicznego. W związku z powyższym Powiat przystąpi do realizacji zadania.

Zarząd Powiatu Tucholskiego

INFORMACJA
O STANIE ŚRODOWISKA
WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO
I POWIATU TUCHOLSKIEGO
NA PODSTAWIE BADAŃ
Z 2015 R.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. MONITORING POWIETRZA	5
A. ROCZNA OCENA JAKOŚCI POWIETRZA ZA ROK 2015	5
B. MONITORING POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	6
II. MONITORING WÓD	12
A. Monitoring rzek.....	12
B. Monitoring jezior.....	19
C. Monitoring zbiorników zaporowych	24
D. Monitoring wód podziemnych	26
III. MONITORING HAŁASU.....	30
A. Hałas przemysłowy	30
B. Hałas komunikacyjny	31
IV. PROMIENOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	34
PODSUMOWANIE.....	37

WSTĘP

Jednym ze statutowych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska jest kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących stanu środowiska i zmian w nim zachodzących.

Zadanie to realizowane jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Jednym z głównych celów realizacji zadań PMŚ jest wytwarzanie danych i opracowywanie ocen niezbędnych do wywiązania się Polski z wymagań zawartych w przepisach UE. Celem PMŚ jest również systematyczne informowanie administracji rządowej i samorządowej oraz całego społeczeństwa o:

- stanie środowiska,
- przyczynach zmian jakościowych zachodzących w środowisku,
- występujących trendach jakości wszystkich komponentów środowiska,
- dotrzymywaniu norm jakości środowiska oraz identyfikacji obszarów występowania przekroczeń,
- powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisją i imisją w celu określania trendów zmian środowiska.

Z wyżej wymienionych względów realizacja programu PMŚ przez WIOŚ w Bydgoszczy stanowi istotny element działań w odniesieniu do polityki państwa w zakresie oceny stanu środowiska. Służy także administracji wszystkich szczebli do realizacji swoich ustawowych obowiązków wynikających zarówno z przepisów prawa, jak i z przyjętych strategii rozwoju, programów czy dokumentów programowych. Pozwala także na ocenę skuteczności wdrożonych działań mających przywrócić naruszone standardy.

Monitoring stanu środowiska w 2015 roku realizowano na podstawie *Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2013–2015*, opracowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i zatwierdzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. W programie przewidziano kontynuację większości dotychczasowych zadań i jednocześnie zaplanowano realizację nowych zadań wynikających z konieczności wdrożenia do polskiego systemu monitoringu wymagań unijnych. Realizacja PMŚ była możliwa dzięki dotacji otrzymanej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

PMŚ zapewnia dane podlegające udostępnianiu w myśl przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Podstawową formą przekazywania informacji o stanie środowiska są coroczne edycje „Raportów o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego” sporządzane na bazie danych pomiarowych, prowadzonych kontroli przestrzegania prawa ochrony środowiska oraz obowiązkowej sprawozdawczości. Wykorzystane są również wyniki analiz środowiska wykonanych przez inne jednostki realizujące badania monitoringowe.

Przedstawiona poniżej informacja oparta jest na ocenach, które w toku dalszego procesu weryfikacji mogą ulec modyfikacji.

Bieżące wyniki pomiarowe oraz najistotniejsze opracowania nt. stanu poszczególnych komponentów środowiska udostępniane są w szerokim zakresie poprzez stronę internetową: www.wios.bydgoszcz.pl.

I. MONITORING POWIETRZA

A. ROCZNA OCENA JAKOŚCI POWIETRZA ZA ROK 2015

Roczne oceny jakości powietrza atmosferycznego wykonywane są w oparciu o ustawę - Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzenia Ministra Środowiska do tej ustawy.

W ocenie uwzględniono podział kraju na strefy. Według tego podziału w województwie kujawsko-pomorskim wydzielono 4 strefy: aglomerację bydgoską, miasto Toruń, miasto Włocławek i strefę kujawsko-pomorską.

Klasyfikację wykonano odrębnie ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) jest zaliczenie jej do odpowiedniej klasy.

Dla stref, w których został przekroczony poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji albo poziom docelowy (klasa C), zarząd województwa opracowuje projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, a sejmik województwa określa w drodze uchwały ten program. W przypadku wystąpienia na obszarze województwa stref, w których odnotowano przekroczenie poziomu celu długoterminowego (klasa D2), osiągnięcie tego poziomu jest jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

W ocenie rocznej za 2015 rok pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia uwzględniono: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył PM10, pył PM2,5, ołów w PM10, arsen w PM10, kadm w PM10, nikiel w PM10, benzo(α)piren w pył PM10. Ocena dokonywana pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin objęła: dwutlenek siarki, tlenki azotu i ozon.

Klasyfikacja według poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych

Według klasyfikacji dokonanej ze względu na ochronę zdrowia ludzi wszystkie 4 strefy w województwie znalazły się w klasie C. O zaliczeniu stref do niekorzystnej klasy C w 2015 roku zdecydowały:

- w strefie „aglomeracja bydgoska”: pył zawieszony PM10 (ul. Warszawska, Plac Poznański), benzo(α)piren (Plac Poznański),
- w mieście Toruniu: pył zawieszony PM10 (ul. Dziewulskiego, ul. Przy Kaszowniku, ul. Wały Gen. Sikorskiego), benzo(α)piren (ul. Dziewulskiego),
- w mieście Włocławku: pył zawieszony PM10 (ul. Chełmicka, ul. Sielska, ul. Okrzei), benzo(α)piren (ul. Okrzei),
- w strefie kujawsko - pomorskiej: pył zawieszony PM10 (Nakło nad Notecią - ul. P. Skargi, Grudziądz - ul. Sienkiewicza i ul. Piłsudskiego, Inowrocław - ul. Solankowa, Brodnica - ul. Kochanowskiego, Ciechocinek - ul. Tężniowa, Koniczynka w powiecie toruńskim), pył zawieszony PM2,5 (Grudziądz - ul. Sienkiewicza) oraz benzo(α)piren (Grudziądz - ul. Sienkiewicza, Nakło nad Notecią - ul. P. Skargi, Koniczynka, Inowrocław - ul. Solankowa).

Klasyfikacja stref ze względu na ochronę roślin okazała się bardzo korzystna dla strefy kujawsko - pomorskiej (jedynej w województwie podlegającej tej klasyfikacji) ze względu na SO₂, NO_x i O₃, ponieważ uzyskała klasę A.

Klasyfikacja według poziomów celów długoterminowych

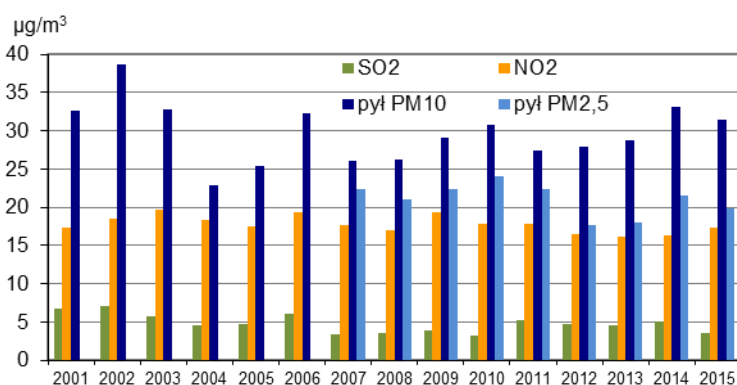
W województwie kujawsko – pomorskim poziomy cel długoterminowy dla ozonu zostały przekroczone dla wszystkich czterech stref w przypadku ochrony zdrowia, jak również dla strefy kujawsko – pomorskiej w przypadku ochrony roślin (klasa D2).

O zaliczeniu stref do niekorzystnej klasy D2 zdecydowały w przypadku klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia maksymalne stężenia 8-godzinne ozonu:

- w aglomeracji bydgoskiej - na stacji przy ul. Warszawskiej,
- w mieście Toruniu - na stacji przy ul. Dziewulskiego,
- w mieście Włocławku – wyniki modelowania krajowego,
- w strefie kujawsko – pomorskiej - na dwóch stacjach z województwa kujawsko – pomorskiego (Koniczynka, Zielonka).

Natomiast o zaliczeniu strefy kujawsko – pomorskiej do klasy D2 zdecydował wskaźnik AOT40 (wskaźnik określający wpływ zanieczyszczenia powietrza ozonem na rośliny) ze stacji Zielonka.

B. MONITORING POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Ryc.1. Stężenia średnie roczne z lat 2001-2015 obliczone ze wszystkich stałych stacji pomiarowych w województwie kujawsko - pomorskim

Jakość powietrza atmosferycznego w województwie została określona na podstawie wyników badań monitoringowych prowadzonych: w stałych stacjach pomiarowych, za pomocą metod pasywnych (SO₂ i NO₂ i EBTX), w stałych punktach pomiaru opadu pyłu oraz kadmu i ołowiu.

Dwutlenek siarki

Stężenie średnie roczne ze wszystkich stałych stacji pomiarowych osiągnęło wartość 3,5 µg/m³ i było niższe niż rok wcześniej o

30%. Na terenie województwa utrzymuje się osiągnięty w ostatnich latach niski poziom stężeń SO₂. Nigdzie nie został przekroczony żaden z poziomów dopuszczalnych: 1-godzinny i 24-godzinny oraz poziomy określone ze względu na ochronę roślin (średni roczny i średni dla pory zimowej).

Zanieczyszczenie powietrza metodą pasywną mierzono w 2015 roku na terenie 14 powiatów w województwie. Stężenie średnie SO₂ ze wszystkich punktów pasywnych wyniosło 6,7 µg/m³, natomiast stężenia średnie roczne z poszczególnych stacji zawierały się w przedziale od 2,5 µg/m³ (Toruń, ul. Łódzka) do 16,9 µg/m³ (Lipno, ul. Krzywoustego). Wśród pięciu największych miast województwa, najwyższe średnie stężenie SO₂ z pomiarów pasywnych uzyskano dla Inowrocławia – 7,6 µg/m³. Najwyższe stężenie średnie roczne w tym mieście wyniosło 10,2 µg/m³ w punkcie przy Szosie Bydgoskiej. W Bydgoszczy badania prowadzone w Śródmieściu wykazały, że najwyższe stężenie średnie roczne wystąpiło przy ul. Zygmunta Augusta. W Toruniu najbardziej zanieczyszczonymi rejonami okazały się osiedla z zabudową jednorodziną i problemem niskiej emisji z palenisk domowych (Wrzosey, Grębocin Nad Strugą). We Włocławku maksimum wystąpiło w centrum miasta. Natomiast w Grudziądzu najwyższe stężenia zarejestrowano na terenie osiedli domów jednorodzinnych (np. Mały Kuntersztyn) oraz wśród zwartej zabudowy wielorodzinnej (Śródmieście). Wśród pozostałych miast objętych monitoringiem, największe zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem siarki wystąpiło Lipnie, Radziejowie, Piotrkowie Kujawskim i Aleksandrowie Kujawskim. W miejscowościach tych poziom stężeń okazał się wyższy niż

w największych miastach województwa.

W najbardziej zanieczyszczonych rejonach województwa najwyraźniej widać wpływ niskiej emisji w sezonie grzewczym na jakość powietrza atmosferycznego - stężenie SO_2 z półroczia chłodnego w 2015 roku było w Lipnie i Radziejowie nawet 6 razy wyższe niż z półroczia ciepłego.

Dwutlenek azotu

Stężenie średnie roczne ze wszystkich stałych stacji pomiarowych osiągnęło poziom $17,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (o 6% wyższe niż rok wcześniej). Obserwuje się we wieloleciu utrzymujący się stały poziom stężeń dwutlenku azotu.

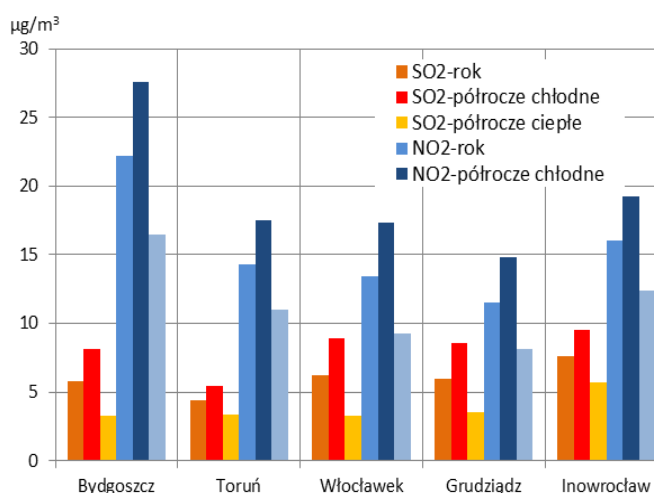
W 2015 roku nigdzie nie zostały przekroczone poziomy dopuszczalne NO_2 (wartość średnia roczna oraz 1-godzinna). Maksymalne stężenie 1-godzinne osiągnęło $168 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na stacji przy ul. Okrzei we Włocławku, przy stężeniu dopuszczalnym $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Duży wpływ na poziom emisji dwutlenku azotu w pobliżu dróg ma emisja pochodzenia komunikacyjnego. Szybki wzrost liczby pojazdów i związany z nim wzrost emisji spalin przyczynia się w dużej mierze do zwiększenia zawartości dwutlenku azotu w powietrzu.

Wyniki pomiarów pasywnych nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) określonego jako stężenie średnie roczne, najwyższe stężenie średnie roczne wyniosło bowiem $31,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Bydgoszcz, ul. Bernardyńska), a najniższe $5,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Zakurzewo w gminie Grudziądz). Pomiary pasywne wykazały nieco niższy niż pomiary w stałych stacjach pomiarowych średni poziom zanieczyszczenia powietrza – średnie stężenie NO_2 ze wszystkich punktów w województwie osiągnęło wartość $14,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Wśród pięciu miast (Bydgoszczy, Torunia, Włocławka, Grudziądza, Inowrocławia), najwyższe stężenie średnie NO_2 z pomiarów pasywnych uzyskano dla Bydgoszczy ($22,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$), a najniższe dla Grudziądza ($11,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$). W Bydgoszczy najwyższe stężenia miesięczne dwutlenku azotu odnotowuje się rokrocznie w punktach o nasilonym ruchu pojazdów komunikacyjnych (w 2008 roku w rejonie ul. Toruńskiej przy Babiej Wsi, w 2009 roku przy ul. Focha, a w latach 2010-2013 i w roku 2015 przy ul. Bernardyńskiej, a w roku 2014 przy ul. Św. Trójcy). W przebiegu rocznym najwyższe stężenia miały miejsce w sezonie grzewczym i jest to efekt nakładania się na siebie emisji niskiej oraz emisji komunikacyjnej. W Toruniu najwyższe stężenia średnie dla roku, dla okresu letniego oraz dla okresu zimowego wystąpiły w rejonie ruchliwych ulic (punkty pomiarowe przy skrzyżowaniu Szosy Lubickiej z ul. Olsztyńską oraz przy ul. Wschodniej). We Włocławku stężenie średnie wyniosło $13,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a najwyższe wystąpiło w rejonie ul. Toruńskiej ($18,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$). W Grudziądzu, natomiast stężenie średnie osiągnęło wartość $11,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a w Inowrocławiu - $16,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (z maksimum $20,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy skrzyżowaniu ul. Najświętszej Marii Panny i Szkolnej). Wśród pozostałych miejscowości największe zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem azotu wystąpiło w Strzelnie, w Nakle nad Notecią i w Mogilnie.

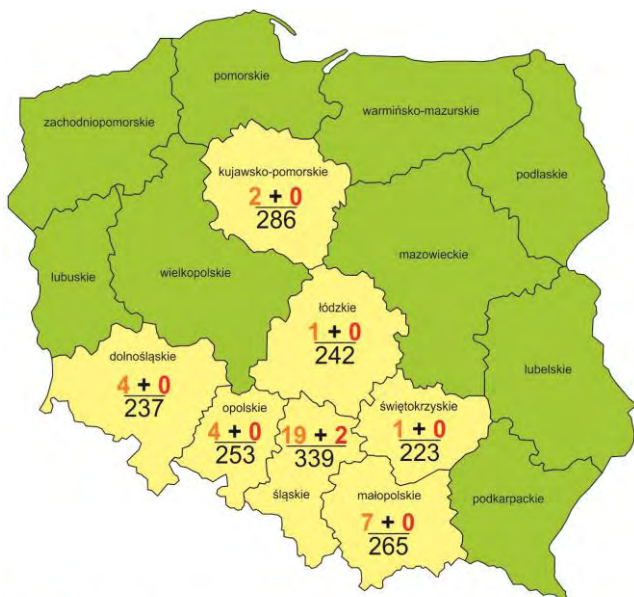
Pył zawieszony PM_{10}

Pomiary zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM_{10} wykonywano w województwie na 21 stanowiskach pomiarowych. Stężenie średnie ze wszystkich stanowisk wyniosło $31,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i było niższe od analogicznego z roku 2014 o 5,1%.

Ryc. 2. Stężenia średnie SO_2 i NO_2 w 2015 roku w największych miastach województwa kujawsko - pomorskiego (metoda pasywna)

W roku 2015 na terenie województwa stwierdzono 2 przypadki przekroczenia poziomu informowania 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (stężenie 24-godzinne) na stacji komunikacyjnej przy ul. Piłsudskiego w Grudziądzu: 25 lutego (211 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) i 27 października (286 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Nie wystąpiło natomiast stężenie wyższe od poziomu alarmowego wynoszącego 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

5 + 2 liczba dni z przekroczeniem: poziomu informowania + poziomu alarmowego
265 maksymalne stężenie 24-godzinne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

■ obszary, w których wystąpiły przekroczenia
 ■ brak przekroczeń

Ryc. 3. Przypadki przekroczeń poziomu informowania (24h 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz poziomu alarmowego (24h 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) dla pyłu zawieszonego PM10 z 2015 roku w poszczególnych województwach

Odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego: w przypadku stężeń 24-godzinnych (więcej niż 35 dni ze stężeniem średnim dobowym wyższym od 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) w Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle nad Notecią, Brodnicy, Koniczynie oraz w Ciechocinku, natomiast w przypadku stężenia średniego rocznego (ponad 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) w Nakle nad Notecią (43,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Pył zawieszony PM2,5

W 2015 roku badania wykonywano w 9 stanowiskach: 3 w Bydgoszczy oraz w Toruniu (równoległe pomiary automatyczne i manualne), Włocławku, Wiktorowie (gmina Gąsawa), Grudziądzu i w Zielonce. Stężenie średnie roczne przekroczyło wartość 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (docelowa i równocześnie dopuszczalna dla roku kalendarzowego) w Grudziądzu przy ul. Sienkiewicza (26,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). W sezonie

zimowym, w miarę obniżania temperatury powietrza, stężenia pyłu wzrastają, co wskazuje na istotny wpływ emisji pochodzenia energetycznego. Stężenia średnie z sezonu zimowego były w 2015 roku dwukrotnie, a na niektórych stacjach nawet trzykrotnie wyższe niż średnie z sezonu letniego.

Stężenie średnie ze wszystkich stanowisk wyniosło 19,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i było niższe od analogicznego z 2014 roku o 7,4%.

Ozon

Pomiary zanieczyszczenia powietrza ozonem wykonywano w 6 stacjach, w tym w Bydgoszczy przy ul. Warszawskiej, w Toruniu przy ul. Dziewulskiego, we Włocławku przy ul. Chełmickiej, w Ciechocinku oraz w stacjach Zielonka i Koniczynka. Przekroczenie poziomu docelowego określonego ze względu na zdrowie ludzi wystąpiło we Włocławku. Dopuszcza się, aby liczba dni z przekroczeniem poziomu docelowego 8-godzinnego (120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) w roku kalendarzowym uśredniona w ciągu kolejnych trzech lat nie była wyższa niż 25 dni. We Włocławku (jednak tylko za 2015 roku) stężenie to było przekraczane przez 33 dni. Natomiast wartość poziomu celu długoterminowego ustalona ze względu na ochronę zdrowia ludzi była przekraczana w 2015 roku na wszystkich stacjach: w Bydgoszczy przez 13 dni, w Toruniu przez 20 dni, we Włocławku przez 33 dni, w Ciechocinku przez 14 dni, w Zielonce 21 dni, a w Koniczynie przez 23 dni.

Dla ozonu dla terenów pozamiejskich obowiązuje ponadto poziom docelowy obliczony dla okresu wegetacyjnego (1.V.-31.VII.) z pięciu lat oraz poziom celu długoterminowego wskaźnika AOT40. Na stacji spełniającej kryterium lokalizacji ze względu na ochronę roślin - Zielonka - wskaźnik AOT40 z pięciu lat (2011-2015) stanowił 75% wartości poziomu docelowego. Natomiast poziom celu długoterminowego w roku 2015 stanowił 165% normy.

Tlenek węgla

Pomiary stężenia tlenku węgla w powietrzu atmosferycznym wykonywano w 2015 roku na stacjach: dwóch w Bydgoszczy i we Włocławku oraz po jednej w Toruniu, Grudziądzu i w Zielonce. Nie odnotowano przekroczenia normy 8-godzinnej na żadnej stacji. Maksymalna wartość stężenia wyniosła $4813 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (48% poziomu dopuszczalnego) w Grudziądzu przy ul. Piłsudskiego.

Benzen

Wśród wszystkich stężeń średnich rocznych benzenu z 24 stanowisk pomiarowych (3 automatycznych, 1 manualnej i 20 pasywnych) nie wystąpiły wartości wyższe od poziomu dopuszczalnego $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe stężenie $3,26 \mu\text{g}/\text{m}^3$, stanowiące 65% poziomu dopuszczalnego, uzyskano w Nakle nad Notecią, a najniższe w Ciechocinku na terenie uzdrowiska ($0,79 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Stężenie średnie roczne ze wszystkich stacji wyniosło $1,47 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i było wyższe o 2% niż w roku 2014. W przebiegu rocznym stężeń zarysowało się, podobnie jak w latach poprzednich, wyraźne maksimum w miesiącach zimowych. Stężenia średnie dla półrocza zimowego 2015 roku były na wszystkich stacjach wyższe od analogicznych dla półrocza letniego, przy czym największe różnice między sezonami wystąpiły w Nakle nad Notecią (o $2,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i w centrum Grudziądza (o $2,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Metale w pyłe zawieszonym

W 2015 roku wykonywano na 9 stacjach pomiarowych pomiary stężeń następujących metali w pyłe zawieszonym PM10: ołowiu, kadmu, niklu i arsenu. Dla trzech spośród wymienionych metali obowiązują poziomy docelowe (kadm, nikiel, arsen), a dla ołowiu – poziom dopuszczalny.

Średnie stężenie ołowiu ze wszystkich stacji wyniosło $0,0163 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dla porównania w roku 2014 była to wartość $0,0133 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe stężenie średnie roczne odnotowane w Grudziądzu przy ul. Sienkiewicza stanowi 9% poziomu dopuszczalnego.

Średnie stężenie kadmu z 9 stacji osiągnęło wartość $0,4 \text{ ng}/\text{m}^3$, a maksymalne $0,8 \text{ ng}/\text{m}^3$ (w Grudziądzu), przy wartości docelowej $5 \text{ ng}/\text{m}^3$, natomiast analogiczne stężenia dla niklu wyniosły: $1,8 \text{ ng}/\text{m}^3$ i $2,7 \text{ ng}/\text{m}^3$ (w Nakle nad Notecią) przy wartości docelowej $20 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Wyniki badań arsenu w pyłe zawieszonym PM10 również okazały się korzystne – poziom docelowy $6 \text{ ng}/\text{m}^3$ nie został nigdzie przekroczony, a najwyższa wartość $2,02 \text{ ng}/\text{m}^3$ uzyskana na stacji przy Placu Poznańskim w Bydgoszczy stanowi 34% poziomu docelowego.

Benzo(α)piren w pyłe zawieszonym

W roku 2015 liczba stacji, na których prowadzono badania benzo(α)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 wynosiła 9. Dla benzo(α)pirenu obowiązuje od 2008 roku poziom docelowy jako wartość stężenia średniego rocznego wynosząca $1 \text{ ng}/\text{m}^3$. Stężenia średnie z roku 2015 nie przekroczyły normy jedynie na jednej stacji – Zielonka w Borach Tucholskich ($0,64 \text{ ng}/\text{m}^3$). Najwyższe stężenia średnie roczne odnotowano w Nakle nad Notecią ($8,59 \text{ ng}/\text{m}^3$, co stanowi 859% poziomu docelowego) oraz w centrum Grudziądza ($6,67 \text{ ng}/\text{m}^3$ – 667% poziomu docelowego). Na ośmiu stacjach nastąpił wzrost stężeń w stosunku do roku 2014, a spadek jedynie w Zielonce.

Pozostałe pomiary zanieczyszczeń powietrza

Opad pyłu badany był w 2015 roku na stacjach zakładowych w czterech rejonach województwa: Soda Polska Ciech Zakłady Produkcyjne w Inowrocławiu i w Janikowie, MONDI Świecie S.A. oraz Lafarge Cement Polska w Piechcinie. Średni opad pyłu ze wszystkich 52 stacji wyniósł $36,1 \text{ g}/\text{m}^2/\text{rok}$, natomiast w 2014 r. – $29,7 \text{ g}/\text{m}^2/\text{rok}$. Najwyższy opad pyłu w 2015 roku zanotowano w rejonie Soda Polska Ciech Zakład Produkcyjny w Inowrocławiu – $60,6 \text{ g}/\text{m}^2/\text{rok}$. W przypadku opadu kadmu i ołowiu pomiary prowadzono w 2015 r. w 5 stacjach pomiarowych w Piechcinie. Średni opad ołowiu ze wszystkich stacji wyniósł $0,0012 \text{ g}/\text{m}^2/\text{rok}$, natomiast średni opad kadmu $0,00002 \text{ g}/\text{m}^2/\text{rok}$.

Mikrobiologiczne zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

W 2015 roku wykonano mikrobiologiczne badania powietrza atmosferycznego w rejonie Regionalnego Zakładu

Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu w gminie Brześć Kujawski. Zakres wykonanych badań obejmował: ogólną liczbę bakterii, liczbę promieniowców, gronkowców mannitolododatnich, gronkowców hemolizujących alfa i beta, liczbę bakterii *Pseudomonas fluorescens* oraz ogólną liczbę grzybów. Badania prowadzono na czterech stałych stanowiskach pomiarowych z częstotliwością raz na miesiąc. We wszystkich próbkach pobranych w trzech punktach pomiarowych, dwa mierzone parametry: liczba gronkowców hemolizujących alfa oraz liczba gronkowców hemolizujących beta wykazały, że powietrze było niezanieczyszczone. Jedynie po stronie południowej RZUOK zdarzały się wyniki wskazujące na średnie zanieczyszczenie. Z kolei liczba promieniowców, *Pseudomonas fluorescens* i liczba gronkowców mannitolododatnich generalnie wskazuje na dobrą jakość powietrza, część próbek powietrza była średnio zanieczyszczona, a pojedyncze przypadki silnie zanieczyszczone (w listopadzie liczba gronkowców mannitolododatnich na jednym stanowisku oraz *Pseudomonas fluorescens* na dwóch stanowiskach).

Zarejestrowano przekroczenia dopuszczalnych norm dla ogólnej liczby grzybów: w czerwcu i lipcu we wszystkich punktach pomiarowych, a w sierpniu po stronie zachodniej zakładu.

W przypadku ogólnej liczby bakterii powietrze było niezanieczyszczone tylko w jednym punkcie (po stronie północnej zakładu), a w pozostałych trzech zdarzały się pojedyncze wyniki wskazujące na silne zanieczyszczenie w miesiącach wiosennych i letnich.

Powiat tucholski

Stacja pomiarowa Zielonka w Borach Tucholskich

Automatyczna stacja pomiarowa w 2015 roku kontynuowała pomiary zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Zakres pomiarowy dla stacji był taki sam jak w roku ubiegłym i przedstawiał się następująco:

- zanieczyszczenia gazowe: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, ozon, węglowodorowe prekursorzy ozonu C2-C12 (85 związków), formaldehyd, rtęć całkowita
- zanieczyszczenia pyłowe: pył zawieszony PM10, PM2,5, metale w PM10 (Cd, Ni, Pb, As), WWA w PM10 (benzo(a)piren, benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranten, benzo(j)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen), kationy w PM2,5 (NH₄⁺, Na⁺, Ca²⁺, K⁺, Mg²⁺), aniony w PM2,5 (SO₄²⁻, NO₃⁻, Cl⁻), węgiel organiczny i elementarny w PM2,5
- depozycja atmosferyczna całkowita: metale (Cd, Ni, As, Hg) i WWA (benzo(a)piren, benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranten, benzo(j)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen)
- parametry meteorologiczne: temperatura powietrza, wilgotność względna, ciśnienie atmosferyczne, promieniowanie całkowite, opad atmosferyczny

Ozon i jego prekursorzy

W 2015 roku na stacji kontynuowane były pomiary stężeń ozonu i jego prekursorów. Wyniki za 2015 rok, podobnie jak w roku ubiegłym, zostały szczegółowo przeanalizowane przez panią Halinę Pytę, pracownika Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk w Zabrze. Szersze omówienie wyników znajduje się w opracowaniu „Monitoring prekursorów ozonu w stacji tła krajowego Bory Tucholskie w Zielonce – raport za 2015 rok”. Zweryfikowane dane, przekazane zostaną do Komisji Europejskiej, spełniając tym samym obowiązek prowadzenia pomiarów i raportowania wyników 31 prekursorów ozonu, w co najmniej jednym punkcie pomiarowym na terenie kraju.

Jednym z prekursorów ozonu jest formaldehyd. W 2015 roku uzyskano 84 wyniki, z czego 54 było poniżej granicy oznaczalności metody. Średnia roczna, była o ok. 0,8 µg/m³ niższa w porównaniu do roku ubiegłego i wyniosła 1,54 µg/m³. Analizując dwa ostatnie lata można zauważyć, że stężenia średnioroczne formaldehydu zmniejszają się. Średnia z okresu letniego, wyniosła 1,49 µg/m³ i była niższa w stosunku do średniej z sezonu zimowego, która wyniosła 1,58 µg/m³. Dla omawianego związku brak jest poziomu dopuszczalnego, jednak została określona wartość odniesienia dla okresu roku kalendarzowego, która wynosi 4,0 µg/m³. Średnia roczna uzyskana na stacji stanowiła 38,5% wartości odniesienia. Wyniki tlenków azotu oraz

ozonu zostały omówione w poprzednich podrozdziałach raportu.

Pył zawieszony PM10 i PM2,5 oraz metale w pyłe.

W 2015 roku kontynuowano pomiary stężeń pyłu PM10 i PM2,5. Dodatkowo wykonywano także pomiary metali oraz WWA w pyłe PM10 i pomiary składu chemicznego pyłu PM2,5. Analizując stężenia pyłów w powietrzu, można zauważyć, że obie frakcje ciągu ostatnich dwóch lata utrzymują podobny poziom, co sugerowałoby dużą zawartość cząstek pyłu drobnego, w ogólnej sumie pyłu. Dla stężeń średnich rocznych, zawartość pyłu PM2,5 w pyłe PM10 wyniosła, podobnie jak w roku ubiegłym, 76,7%. Średnia roczna dla pyłu PM10, była niższa w stosunku do roku ubiegłego o ok. 1,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i wyniosła 17,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, tj. była to wartość na podobnym poziomie co w roku 2013 (17,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) i stanowiła ona 43,7% poziomu dopuszczalnego. Dokonując porównania liczby przekroczeń wartości średniodobowej 50,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, dla pyłu PM10 zanotowano podobną co w roku 2014 częstotliwość ich występowania, tj. 10. Średnia roczna dla pyłu PM2,5 wyniosła 13,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i była niższa w stosunku do roku ubiegłego, co stanowiło 53,6% poziomu docelowego. Maksymalne stężenie pyłu PM10 zostało zarejestrowane w dniu 31 października i wyniosło 64,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, natomiast dla pyłu PM2,5 w dniu 14 lutego i była to wartość 53,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

W pyłe PM10 dodatkowo wykonywane były analizy stężeń metali i WWA. Analiza wyników pomiarów pokazuje, że podwyższone stężenia metali oraz WWA notowane są w okresie zimowym, przy niższych temperaturach powietrza. Stężenie średnioroczne ołowiu w porównaniu do roku ubiegłego zaznaczyło się wzrostem stężenia i jego wartość wyniosła 0,0056 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowiło ok. 1% normy. Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu, podobnie jak ołowiu również było wyższe w porównaniu z rokiem 2013 i wyniosło 0,8 ng/ m^3 , co stanowiło ok. 80% poziomu docelowego. Zanieczyszczenie powietrza metalami oraz węglowodarami może pochodzić zarówno z emisji niezorganizowanej i emisji zorganizowanej, transportowanej ze źródeł znacznie oddalonych od stacji.

W pyłe PM2,5 dodatkowo wykonywano analizy jego składu chemicznego. Szczegółowa analiza otrzymanych wyników wyraźnie pokazuje dużą zawartość w próbkach związków węgla oraz jonów: amonowego, siarczanowego i azotanowego. Znaczący udział wtórnego aerozolu nieorganicznego siarczanów i azotanów oraz związków amonowych może być związany z emisją pierwotną, z energetyki węglowej oraz transportu

Depozycja całkowita

Pomiary depozycji całkowitej wykonuje się na stacji z użyciem kolektora opadu całkowitego. Próbkę opadu zbierane są przez 30 dni do butelki zbiorczej a następnie analizuje się je, pod kątem metali oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. W maju 2015 roku zmieniony został harmonogram poboru prób, tj. rozpoczęto pobieranie prób 14 dniowych, osobno na potrzeby oznaczeń metali i osobno na potrzeby oznaczeń WWA. Szczegółowa analiza wyników pokazuje podobną tendencję do lat ubiegłych, tj. wzrost stężeń WWA w okresie zimowym. W szczególności widoczne są podwyższone stężenia benzo(a)antracenu i benzo(b)fluorantenu wraz z wielkością opadu. W przypadku metali również można zaobserwować tendencję wzrostu arsenu wraz wielkością opadu w sezonie zimowym, natomiast okres letni charakteryzuje się wzrostem stężeń niklu. W okresie zimowym obserwowane jest zjawisko zwiększonej emisji, która skutkuje zwiększoną ilością zanieczyszczeń w powietrzu.

Rtęć w stanie gazowym

Na stacji wykonywane są także pomiary całkowitej rtęci w stanie gazowym. W 2015 roku nastąpiły dwie poważane awarie przyrządu, skutkujące brakiem wyników i uzyskaniem 50% kompletności serii pomiarowej. Analiza wykresu pokazuje, że przebieg stężeń w pod koniec roku jest na podobnym poziomie. Rtęć jako pierwiastek chemiczny wykazuje dużą lotność i w powietrzu występuje jako tzw. całkowita rtęć gazowa. W środowisku naturalnym może ona pochodzić między innymi z emisji naturalnej, do której zalicza się parowanie z powierzchni roślin. Emisja naturalna może wpływać na wyniki stężeń w okresie letnim, natomiast w okresie zimowym rtęć może pochodzić z emisji antropogenicznej, której źródłem będzie przede wszystkim spalanie/termiczna konwersja paliw kopalnych. Średnia roczna w 2015 roku wyniosła 1,4 ng/ m^3 i była niższa w stosunku do roku ubiegłego.

II. MONITORING WÓD

A. MONITORING RZEK

Monitoring wód płynących w 2015 roku realizowano w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15.11.2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 r. Nr 258, poz. 1550) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.11.2013 r. zmieniające ww. rozporządzenie opublikowane w Dz.U. 2013 r., poz. 1558.

Analizę jakości wód prowadzono w 52 punktach pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na 33 ciekach (Tabela 1). Badania laboratoryjne obejmowały zakres:

- biologiczny - 46 ppk,
- fizyko-chemiczny - 52 ppk, w tym:
 - ✓ 9 ppk to monitoring diagnostyczny,
 - ✓ 38 ppk to monitoring operacyjny,
 - ✓ 2 ppk to monitoring wód pitnych,
 - ✓ 2 ppk to Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (Struga Toruńska – środkowy odcinek),
 - ✓ 1 ppk to monitoring badawczy prowadzony na Noteci i mający za zadanie określenie wpływu odkrywki węgla brunatnego „Tomisławice” jezioro Gopło (nie podlega klasyfikacji)
- chemiczny - 9 ppk.
- bakteriologiczny - 12 ppk.

Ocenę stanu wód płynących przeprowadzono w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22.10.2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód (JCW) powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U.2014, poz. 1482). Należy zwrócić uwagę, że dla naturalnych JCW określany jest stan ekologiczny, natomiast dla sztucznych i silnie zmienionych – potencjał ekologiczny. Klasyfikacja w punktach pomiarowo-kontrolnych rzek jest podstawą do klasyfikacji jednolitych części wód (ryc. 4). Stan/potencjał ekologiczny określany jest na podstawie oceny biologicznej, fizykochemicznej i hydromorfologicznej.

Klasyfikacja **stanu (potencjału) ekologicznego** wód płynących, wykazała, że:

- 13 punktów spełniało wymogi dobrego stanu/potencjału ekologicznego - II klasa
- 29 punktów spełniało wymogi umiarkowanego/potencjału stanu ekologicznego - III klasa
- 4 punkty spełniały wymogi słabego stanu/potencjału ekologicznego - IV klasa (Zgłowiączka pow. J. Głuszyńskiego, górna Fryba, Sępólna i górna Gąsawka).

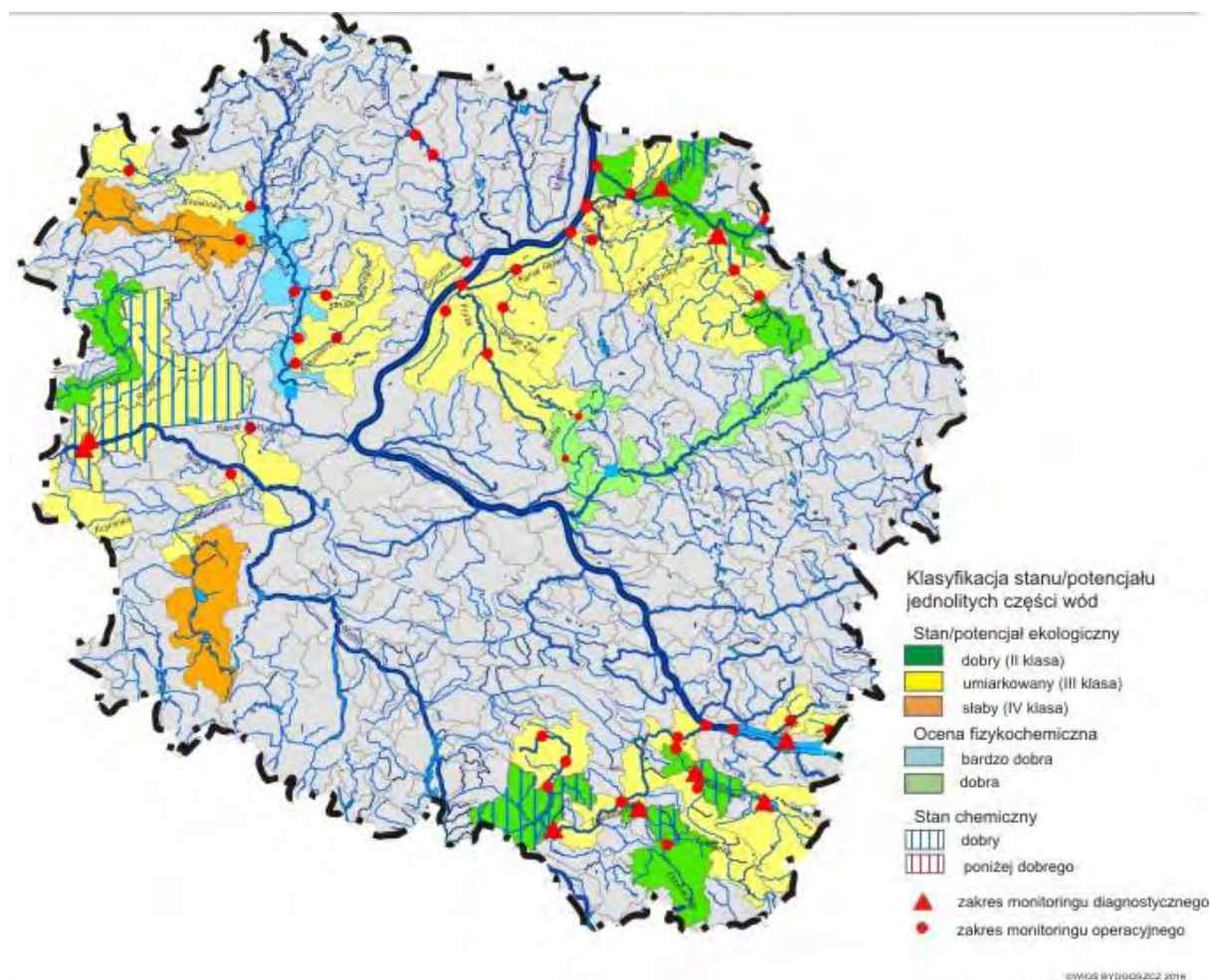
Stan/potencjał ekologiczny wyznaczają przede wszystkim wyniki badań biologicznych.

Badania **stanu chemicznego** wód obejmowały 9 ppk rzek: Zgłowiączka – pon. J. Głuszyńskiego, Chodeczka, Rakutówka – 2 ppk, Osa – pow. J. Płowęż, Lutryna, Gardęga, Noteć – Gromadno, Rokitka. Jednak Rakutówka poniżej Jez. Rakutowskiego nie została sklasyfikowana w tym zakresie z powodu braku przepływu w drugiej połowie roku. Badania laboratoryjne obejmowały 39 wskaźników z listy substancji priorytetowych oraz innych

substancji zanieczyszczających pochodzenia przemysłowego. W odniesieniu do obowiązujących norm stwierdzono dobry stan chemiczny wód we wszystkich punktach pomiarowych.

W zakresie biologicznym analizowano wskaźniki indeksu fitoplanktonu (IFPL), indeksu okrzemkowego (IO), makrofitowego indeksu rzecznego (MIR) i multimetrycznego indeksu makrobezkręgowców (MMI). Sklasyfikowano 46 punktów pomiarowych, w tym:

- 7 ppk wykazywało bardzo dobry stan biologiczny (Zgłowiączka od J. Głuszyńskiego do ujścia, Chodeczka, Orla - Ruda),
- 12 ppk - dobry stan biologiczny (II klasa),
- 23 ppk - umiarkowany stan biologiczny (III klasa),
- 4 ppk - słaby stan biologiczny (IV klasa).

Ryc. 4. Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego i chemicznego jednolitych części wód płynących w 2015 roku

W zakresie fizykochemicznym sklasyfikowano 51 punktów pomiarowych, w tym:

- 2 ppk to ocena bardzo dobra (I klasa), (Brda –Smukała, górna Lutryna),
- 27 ppk – ocena dobra (II klasa),
- 22 ppk – ocena poniżej dobrej.

Wskaźnikiem najczęściej przekraczającymi granicę dobrej oceny fizyko-chemicznej były fosforany.

W zakresie hydromorfologicznym analizowano wszystkie 51 punktów pomiarowych, stwierdzając, że:

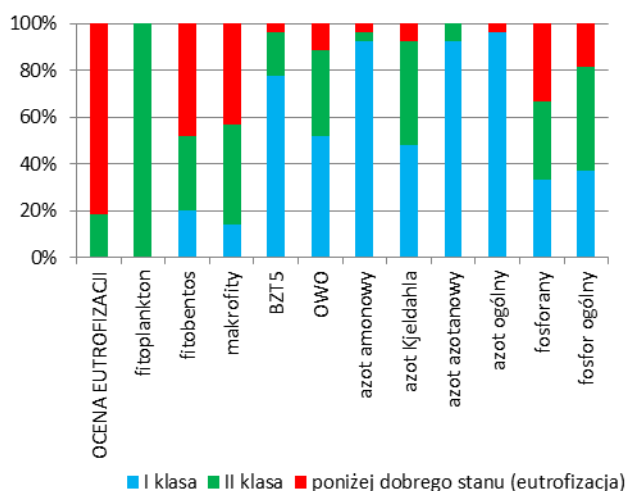
- 47 ppk zakwalifikowano do II klasy,
- 4 ppk zakwalifikowano do III klasy (Kanał Główny, Rów Hermana, Trynka i Górny Kanał Notecki)

Badania bakteriologiczne objęły 12 punktów pomiarowo-kontrolnych i wykazały, że:

- 2 ppk spełniały warunki dobrego stanu sanitarnego,
- 4 ppk spełniały warunki zadowalającego stanu sanitarnego,
- 1 ppk spełniał warunki niezadowalającego stanu sanitarnego,
- 5 ppk zakwalifikowano do złego stanu sanitarnego.

Zgodnie ze stanowiskiem Polski, przyjętym w Traktacie Akcesyjnym, obszar całego kraju został uznany za zagrożony **eutrofizacją ze źródeł komunalnych**. Ocenę stopnia eutrofizacji wód płynących wykonano w jednolitych częściach wód, będących odbiornikiem ścieków komunalnych, uwzględniając następujące parametry biologiczne i fizykochemiczne (ryc. 5). Spośród 27 punktów pomiarowych monitorowanych pod kątem eutrofizacji komunalnej – 22 wykazywały cechy wód eutroficznych. Wskaźnikami decydującymi o

eutrofizacji były wysokie stężenia fosforanów oraz wyniki wskaźników biologicznych.

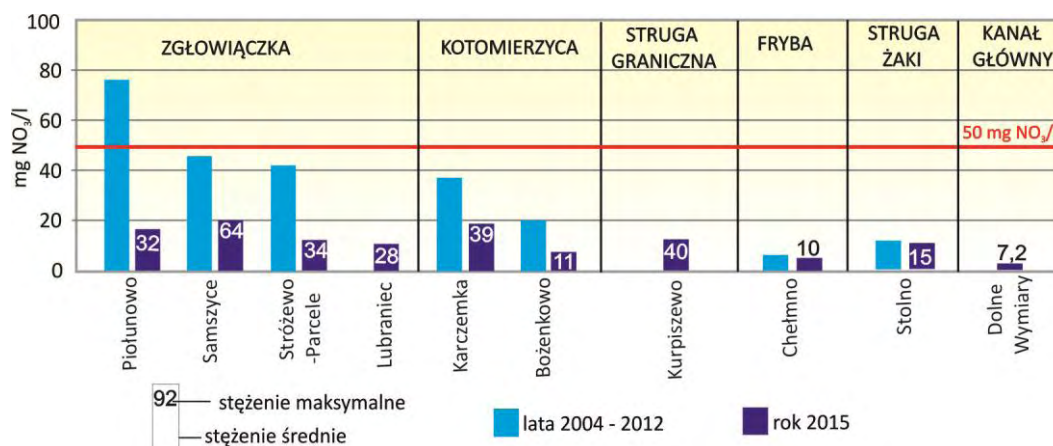
Ryc. 5. Procentowy udział wskaźników określających eutrofizację wód ze źródeł komunalnych w 2015 roku

Tereny rolnicze w województwie kujawsko-pomorskim stanowią ponad 61% ogólnej powierzchni województwa. Największym zagrożeniem z punktu widzenia ochrony środowiska w produkcji rolniczej jest spływ powierzchniowy azotanów i fosforanów, powodujący eutrofizację wód powierzchniowych. Wyznaczone w 2012 r. przez RZGW w Gdańsku, Poznaniu i Warszawie **obszary wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego** zajmują powierzchnię 2103 km², co stanowią 11,7 % powierzchni województwa (w

skali kraju OSN zajmują 4,46 %). W roku 2015 kontynuowano monitoring jakości wód na wytypowanych przez RZGW ciekach. Były to:

Zgłowiączka, Kotomierzycza, Struga Graniczna, Fryba i Kanał Główny ze Strugą Żaki. Wyniki badań wykazały, że na żadnym ze stanowisk nie stwierdzono zanieczyszczenia azotem, w których średnioroczna zawartość azotanów przekraczałaby wartość 50 mg NO₃/l. Stężenia maksymalne występujące na ogół wczesną wiosną, obserwowano jedynie w wodach Zgłowiączki na stanowiskach w Piotunowie i Samszycach. Pozostałe stanowiska pomiarowe nie wykazywały przekroczenia wartości 40 mg NO₃ co oznacza, że nie notowano również zagrożenia zanieczyszczeniem azotem pochodzenia rolniczego. W odniesieniu do badań z lat poprzednich stwierdzono obniżenie stężeń średniorocznych azotanów, co szczególnie widoczne jest w wodach Zgłowiączki i Kotomierzycy (ryc. 6).

Wody Brdy i Drwęcy nadal monitorowano pod kątem **oceny przydatności wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia**. Wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 27.11.2002 r. Dz.U. nr 204, poz. 1728 jakość wód Brdy na ujęciu wody „Czyżkówko” odpowiadała kategorii **A3**, o czym zdecydowało stężenie indeksu fenolowego i zanieczyszczenie bakteriologiczne. W stosunku do lat ubiegłych notowano pogorszenie kategorii. Wody Drwęcy, kontrolowane na stanowisku w Młyńcu, odpowiadały kategorii **A2**. W stosunku do badań z lat wcześniejszych notowano poprawę z kategorii A3.

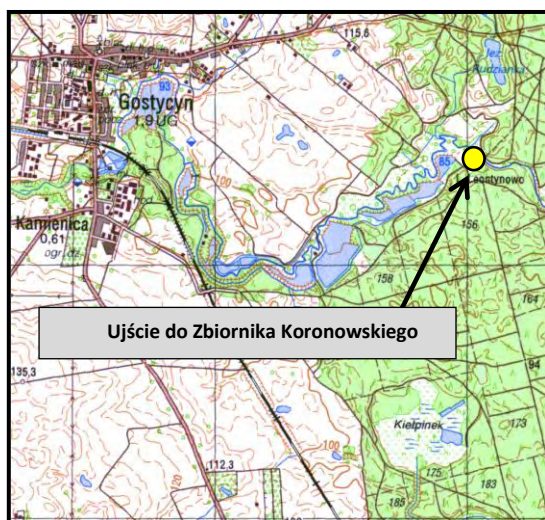

Ryc. 6. Stężenia azotanów na obszarach wrażliwych na zanieczyszczenia azotem pochodzenia rolniczego w 2015 roku

Ocenę spełnienia wymagań jakości wód na obszarach chronionych siedlisk i gatunków (**Natura 2000**), dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie przeprowadzono w 4 jednolitych częściach wód (Rakutówka – 2 JCW, Noteć, Rokitka). Wyniki monitoringu wykazały spełnienie wymogów jedynie w dolnej części Rakutówki. Pozostałe 3 JCW wykazały stan/potencjał ekologiczny poniżej dobrego, co automatycznie wskazywało, że nie spełniały wymagań dla ochrony siedlisk lub gatunków.

Powiat tucholski

Podstawą do badań jakości wód płynących jest Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013 – 2015, opracowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. W ramach tego programu na terenie powiatu tucholskiego,

Ryc. 7. Lokalizacja punktu pomiarowo-kontrolnego na rzece Kamionce w 2015 roku

podobnie jak roku 2012, monitoringiem operacyjnym objęto rzekę Kamionkę w profilu ujściowym w miejscowości Leontynowo w 5,1 km biegu rzeki.

Kamionka (PLRW200024292699)

Kamionka jest prawobrzeżnym dopływem Brdy o długości 69,54 km. Uchodzi do Brdy w jej dolnym odcinku, na 69 km (Zbiornik Koronowski). Całkowita powierzchnia zlewni rzeki wynosi około 500,08 km². Główne dopływy Kamionki to: Brzechówka i Wytrych. Do większych jezior występujących na tym obszarze zaliczyć można jezioro Niwskie i Mochel. Ciek jest odbiornikiem oczyszczonych ścieków z oczyszczalni w Kamieniu Krajeński w ilości – 435,6 m³/d i Gostycynie w ilości – 471,2 m³/d.

Badania obejmowały zakres monitoringu operacyjnego. Stan ekologiczny dla profilu ujściowym określono jako umiarkowany. O ocenie zdecydował element biologiczny – makrobezkręgowce bentosowe (MMI) Badania fizykochemiczne wód nie wykazały przekroczeń wartości wskaźników dla II klasy.

W porównaniu z badaniami z roku 2012, najnowsze badania wykazały, że wody Kamionki w profilu ujściowym utrzymały umiarkowany potencjał ekologiczny.

Tabela 1. Ocena stanu czystości rzek województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 roku

Nazwa cieku	Typ cieku	Rodzaj monitoringu	Lokalizacja stanowiska	km rzeki	Gmina/powiat	RZGW	Ocena biologiczna	Ocena fizykochemiczna	Ocena morfologiczna	STAN/POTENCAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena bakteriologiczna
DORZECZE WISŁY												
Struga Kamieniecka	17	MO	ujście do Wisły, Kamienica	2,8	Dobrzyń n/Wisłą/lipnowski	Warszawa	IO,MIR, MMI			umiark	-	-
Świnka	17	MO	ujście do Wisły, Wierznica	4,4	Dobrzyń n/Wisłą/lipnowski	Warszawa	IO,MIR, MMI			umiark	-	-
Zgłowiączka	17	MORO	powyżej Osięcin, Piotunowo	75,2	Radziejów/radziejowski	Warszawa	-	BZT ₅ ,N _{NH4} ,N _K ,P,P ₄		-	-	zła
	17	MORO	poniżej Osięcin, Samszyce	67,8	Osięciny/radziejowski		IO	BZT ₅ ,N _{NH4} ,N _K ,N,P, PO ₄		umiark	-	zła
	17	MO, MORO	powyżej jez. Głuszyńskiego, Stróżewo-Parcele	60,0	Bytów/radziejowski		IO	BZT ₅ ,OWO,N _{NH4} , N _K , N,P,P ₄		slaby	-	zła
	17	MD	poniżej jez. Głuszyńskiego, Rybiny	50,5	Topólka/radziejowski		IO			dobry	dobry	-
	20	MO, MORO	poniżej Lubrańca, Lubraniec	32,8	Lubraniec/włocławski		IO	SR,PO ₄ ,P		umiark	-	zła
	20	MO	Józefowo	7,2	Włocławek/włocławski		IO	PO ₄ ,P		umiark	-	-
	20	MO	ujście do Wisły, Włocławek	0,4	Włocławek/Włocławek		IO	PO ₄ ,P		umiark	-	-
Chodeczka	25	MO	Borzymowice	16,0	Chocień/włocławski	Warszawa	IO			dobry	-	-
	20	MD	ujście do Zgłowiączki, Osowo	0,7	Lubraniec/włocławski		IO			dobry	dobry	-
Lubieńka	17	MO	Łągiewniki	10,8	Włocławek/włocławski	Warszawa	IO,MMI			umiark	-	-
	20	MO	ujście do Zgłowiączki, Józefowo	0,5	Włocławek/włocławski		IO			dobry	-	-
Rakutowka	23	MD	poniżej jez. Rakutowskiego, Dębniaki	15,0	Kowal/włocławski	Warszawa	MIR,MMI	ChZT-Mn, OWO, ChZT-Cr		umiark		-
	24	MD	ujście do Lubieńki, Dębice	1,2	Włocławek/włocławski	Warszawa	IO			dobry	dobry	-
Drwęca	20	MOPI	ujęcie wody pitnej dla Torunia, Młyniec	15,8	Lubicz/toruński	Gdańsk	-			-	-	zadowolająca
Bacha (Struga Toruńska)	19	ZMŚP	powyżej zlewni eksperym, Lipowiec	28,9	Łysomice-Chelmża/toruński	Gdańsk	-			-	-	-
	19	ZMSP	poniżej zlewni eksperym, Koniczynka	18,9	Łysomice/toruński		-	PO ₄		-	-	-
Fryba	17	MO	Żygląd	21,1	Kijewo/chelmiński	Gdańsk	IO	szeroki zakres		slaby		-

Nazwa ciek	Typ ciek	Rodzaj monitoringu	Lokalizacja stanowiska	km rzeki	Gmina/powiat	RZGW	Ocena biologiczna	Ocena fizykochemiczna	Ocena morfologiczna	STAN/POTENCAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena bakteriologiczna
	17	MO	ujście do Wisły, Chełmno	0,1	Chełmno/chełmiński		IO			dobry	-	niezadowolająca
K. Starogrodzki	17	MO	pow. J.Starogrodzkich	6,0	Chełmno/chełmiński	Gdańsk	IO			dobry	-	-
Kanał Główny	17	MO	Dolne Wymiary	13,0	Chełmno/chełmiński	Gdańsk	IO, MIR, MMI			umiark.	-	dobra
	19	MO	ujście do Wisły, Rządź	0,4	gm. Grudziądz/grudziądzki	Gdańsk	IO, MIR, MMI			umiark.	-	-
Struga Żaki	17	MO	pon. Oczyszczalni w Stolnie	9,5	Stolno/chełmiński	Gdańsk	IO	NNH ₄ , N _K , PO ₄ ,P		umiark.	-	zła
Marusza	17	MO	pow. J. Wlk Rudnickiego	7,7	Chełmno/chełmiński	Gdańsk	IO, MMI			umiark.	-	-
Rów Hermana	17	MO	ujście do Wisły, Grudziądz	0,1	Grudziądz/m.Grudziądz	Gdańsk	IO			umiark.	-	-
Trynka	17	MO	ujście do Wisły, Grudziądz	0,1	Grudziądz/m.Grudziądz	Gdańsk	IO			umiark.	-	-
Osa	19	MD	pow. jez. Płowęż, Partęciny	49,6	Świecie n/Osą/grudziądzki	Gdańsk	IO	PO ₄		umiark.	dobry	-
	19	MO	ujście do Wisły, Zakurzewo	0,7	gm. Grudziądz/grudziądzki		IO			dobry	-	-
Lutryna	25	MO	poniżej ZR Mileszewy, Lembark	16,5	Jabłonowo Pom./brodnicki	Gdańsk	IO, MMI			dobry	-	-
	23	MO	pon. Kanału Sicińskiego, Jabłonowo	9,8	Jabłonowo Pom./brodnicki		MMI			umiark.	-	-
	19	MD	ujście do Osy, Świecie n/Osą	1,1	Świecie n/Osą/grudziądzki		IO	N _K , PO ₄ , P		umiark.	dobry	-
Struga Radzyńska	17	MO	ujście do Osy, Kłódka Szl.	0,7	Świecie n/Osą/grudziądzki	Gdańsk	IO, MIR			umiark.	-	-
Gardęga	19	MD	ujście do Osy, Rogóžno	0,2	Rogóžno/grudziądzki	Gdańsk	IO			dobry	dobry	-
Pręczawa	17	MO	ujście do Osy, Kłódka Szl.	0,7	Rogóžno/grudziądzki	Gdańsk	IO, MIR	PO ₄		umiark.	-	-
Brda	0	MOPI	poniżej Zbiornika Smukała, Wod Smukała, Bydgoszcz	20,1	Bydgoszcz/Bydgoszcz	Gdańsk	-			-	-	dobra
Kamionka	17	MO	powyżej Jeziora Mochel	34,8	Kamień Krajeński/sępoleński	Gdańsk	IO, MIR, MMI			umiark.	-	-
	24	MO	ujście do Zb. Koronowskiego, Leontynowo	5,1	Gostyczyn/tucholski		IO, MMI			umiark.	-	-
Sępólna	17	MO	ujście do Zb. Koronowskiego, Motyl	8,5	Koronowo/bydgoski	Gdańsk	IO, MMI	PO ₄		słaby	-	-
Kotomierzycza	17	MO	Karczemka	12,5	Dobrcz/bydgoski	Gdańsk	IO	PO ₄		umiark.	-	zadowolająca
	17	MO	ujście do Brdy - Bożenkowo	1,0	Osielsko/bydgoski		IO, MIR, MMI	PO ₄		umiark.	-	zadowolająca
Dopływ z Gruczna	17	MO	Dopływ z Gruczna - ujście do Wdy, Przechowo	3,1	Świecie nad Wisłą/świecki	Gdańsk	IO, MIR, MMI			umiark.	-	-
Struga Graniczna	17	MO	Struga Graniczna - Kurpiszewo	3,5	Koronowo/koronowski	Gdańsk	IO, MIR, MMI	PO ₄		umiark.	-	zadowolająca

Nazwa ciek	Typ ciek	Rodzaj monitoringu	Lokalizacja stanowiska	km rzeki	Gmina/powiat	RZGW	Ocena biologiczna	Ocena fizykochemiczna	Ocena morfologiczna	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena bakteriologiczna
DORZECZE ODRY												
Noteć	24	MD	Gromadno	172,7	Sadki/nakielski	Poznań	IFPL			dobry	dobry	-
Górny Kanał Notecki	0	MO	połączenie z Kanałem Bydgoskim, Łochowo	1,7	Białe Błota/bydgoski	Poznań	IO	PE, T _{og} , PO ₄		umiark	-	-
Gąsawka	25	MO	poniżej Jeziora Sobiejuskiego	13,4	Szubin/nakielski	Poznań	IO, MMI	PO ₄		słaby	-	
	24	MO	ujście do Noteci, Rynarzewo	1,4	Szubin/nakielski		IO	PO ₄		umiark	-	
Rokitka	18	MD	Gromadno	2,7	Sadki/nakielski	Poznań	IO	ChZT-Cr, zas		umiark	dobry	-
Orla	25	MO	poniżej oczyszczalni ścieków, Więcbork	39,7	Więcbork/sępoleński	Poznań	IO			dobry	-	-
	20	MO	Ujście do Noteci, Ruda	1,5	Wyrzysk/piłski		IO			dobry	-	-
Kcynka	17	MO	ujście do Noteci, Smogólec	7,0	Gołańcz/wągrowiecki	Poznań	IO	PO ₄ , P		umiark	-	-

Wyjaśnienie skrótów:

MD – monitoring diagnostyczny, MO – monitoring operacyjny

MOPI – monitoring wód przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia

MORO – monitoring wód na obszarach zanieczyszczonych azotem pochodzenia rolniczego

ZMŚP – zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego

IFPL – fitoplanktonowy indeks rzeczny, MIR – makrofitowy indeks rzeczny, IO – indeks okrzemkowy, MMI – makrobentosowy indeks multimetryczny

O₂ - tlen rozpuszczony, BZT₅ - pięciodobowe biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, ChZT-Mn – chemiczne zapotrzebowanie tlenu metodą nadmanganianową, OWO – ogólny węgiel organiczny, RWO – rozpuszczony węgiel organiczny, T_{og} – twardość ogólna, pH – odczyn pH, PE – przewodność elektrolityczna, Z_{og} - zawiesina ogólna, SR – substancje rozpuszczone, Cl – chlorki, Zas – zasadowość, N - azot ogólny, N_{NH4}, - azot amonowy, N_{NO2} – azot azotynowy, N_{NO3}, - azot azotanowy, N_K – azot Kjeldahla, N_{og} – azot ogólny, PO₄ – fosforany, P - fosfor ogólny, FL – fenole lotne,

Ocena biologiczna

I klasa	II klasa	III klasa	IV klasa	V klasa
---------	----------	-----------	----------	---------

Ocena fizykochemiczna

I klasa	II klasa	poniżej dobrej
---------	----------	----------------

Ocena hydromorfologiczna

I klasa	II klasa	III klasa
---------	----------	-----------

Stan/potencjał ekologiczny

bardzo dobry	dobry	umiarkowany	słaby	zły
--------------	-------	-------------	-------	-----

Stan chemiczny

dobry	zły
-------	-----

B. MONITORING JEZIOR

W 2015 roku badaniami objęto 17 jezior. Monitoring diagnostyczny realizowany był na 15 zbiornikach. Trzy z nich: Borzymowskie, Chełmżyńskie oraz Stelchno, objęte były intensywnym monitoringiem reperowym. Na jeziorze Biskupińskim prowadzono jedynie monitoring operacyjny. Jest to zbiornik położony na obszarze wrażliwym na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego OSN. Oprócz tego jeziora, na OSN kontrolowano jeszcze jeziora Gąsawskie i Głuszyńskie. Na jeziorze Gopło, w związku z dopływem wód z odwodnień kopalni odkrywkowej węgla brunatnego, prowadzony był monitoring badawczy.

Ocena stanu ekologicznego, analogicznie jak rzek, została przeprowadzona według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 roku. Klasyfikacja oparta została przede wszystkim o elementy biologiczne: indeks fitoplanktonowy - PMPL, makrofitowy wskaźnik stanu ekologicznego – ESMI, multimetryczny indeks okrzemkowy – IOJ. Prowadzono również badania makrobezkręgowców bentosowe LMI, ale ze względu na brak ustalonych warunków referencyjnych element ten nie był uwzględniony w klasyfikacji. W przypadku osiągnięcia klasy powyżej stanu dobrego, ocena weryfikowana jest przez wspomagające elementy fizykochemiczne. Wszystkie wartości graniczne klas w rozporządzenia zostały zróżnicowane w zależności od typu abiotycznego zbiornika, przypisanego na podstawie typu miktycznego oraz współczynnika Schindlera. Jeziora badane w 2015 roku reprezentowały trzy typy abiotyczne (tabela 3).

Najistotniejszy dla oceny jezior element biologiczny to *indeks fitoplanktonowy PMPL*. Uwzględnia on wielkość biomasy fitoplanktonu, wartość chlorofil „a” oraz obecność zakwitów sinicowych. Jedynie w sześciu zbiornikach indeks spełniał wymagania co najmniej dobrego stanu wód. Wartość indeksu na poziomie I klasy stwierdzono w jeziorach: Głuszyńskim, Stelchno i Juchacz. PMPL odpowiadał II klasie w jeziorach: Chełmżyńskim, Długim (k. Rypina) i Borzymowskim. W jeziorze Branickim Dużym PMPL odpowiadał III klasie czystości. W sześciu jeziorach element ten klasyfikował wody do stanu słabego. Najłabszej – V klasie wskaźnik ten odpowiadał w trzech zbiornikach: Biskupińskim, Dobrylewskim i Skrwilnie.

Makrofitowy wskaźnik stanu ekologicznego ESMI jedynie w dwóch jeziorach odpowiadał najwyżej I klasie czystości. Było to jeziora: Stelchno i Juchacz, w którym klasyfikację podwyższono ze względu na ponad 25% udział w fitolitoralu łąk ramienicowych. Wskaźnik ESMI na poziomie II klasy odnotowano w czterech zbiornikach: Chełmżyńskim, Długim (k. Rypina), Głuszyńskim i Borzymowskim. W pięciu zbiornikach przyjął wartości charakterystyczne dla III klasy. Dla jezior: Biskupińskiego, Dobrylewskiego, Gąsawskiego i Czarnuńskiego wskaźnik ten odpowiadał słabemu stanowi ekologicznemu. W jeziorze Skrwilno występuje jedynie szuwar, brak jest roślinności podwodnej, przy głębokości jeziora nieznacznie przekraczającej 1m, stąd zaklasyfikowano to jeziora do V klasy. W przypadku jezior reperowych Borzymowskiego i Chełmżyńskiego do oceny uwzględniono wyniki badań z lat ubiegłych.

Multimetryczny indeks okrzemkowy IOJ w czterech jeziorach: Gąsawskim, Śpiewnik, Stelchnie i Juchacz stwierdzono najwyższą I klasę czystości. Na poziomie II klasy czystości indeks okrzemkowy odnotowano w jeziorach Głuszyńskim, Czarnuńskim i Żalińskim. W pozostałych dziewięciu jeziorach wskaźnik IOJ odpowiadał III klasie (7 zbiorników) bądź IV klasie (Ostrowickie i Skrwilno). Dla jezior reperowych zastosowano metodę dziedziczenia wyników badań z lat ubiegłych.

Wartości wskaźników fizykochemicznych, w przypadku dwóch jezior Borzymowskiego i Długiego spowodowały obniżenie stanu ekologicznego wód (ryc. 9). W obydwu zbiornikach średnie stężenie fosforu ogólnego przekroczyło dopuszczalne wartości. Średnioroczna wartość przezroczystości wód spełniała normy powyżej dobrego stanu w przypadku 8 jezior. W pozostałych zbiornikach duża produktywność fitoplanktonu spowodowała obniżenie przezroczystości wody. Wartość średnioroczna przewodnictwa elektrolitycznego jedynie w jeziorach Biskupińskim, Dobrylewskim i Gąsawskim przekroczyła wartość graniczną dobrego stanu wód. Koncentracja fosforu całkowitego powyżej stanu dobrego odnotowana została w jedynie 7 zbiornikach.

Średnioroczna wartość azotu całkowitego nie spełniała norm w 3 jeziorach: Dobryleńskim, Ostrowickim i Skrwilnie.

Stan chemiczny, określany na podstawie substancji szczególnie niebezpiecznych dla środowiska wodnego, w 2015 roku oceniany był dla piętnastu zbiorników. We wszystkich stwierdzono stan dobry.

W 2015 roku wody dwóch jezior: Stelchno i Juchacz odpowiadały bardzo dobremu stanowi ekologicznemu. Dobry stan ekologiczny odnotowano w przypadku wód jeziora Chełmżyńskiego i Głuszyńskiego. Stan ekologiczny pozostałych jezior nie spełnia wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej. W trzech jeziorach: Długie k. Rypina, Borzymowskie i Branickie Duże był to stan umiarkowany, w sześciu odnotowano słaby stan ekologiczny. Najsłabszy – zły stan ekologiczny wód określono w jeziorach: Biskupińskim, Dobryleńskim i Skrwilno.

Na jeziorach położonych na obszarach szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z grudnia 2002 roku (Dz.U. Nr.241, poz. 2093) kontrolowano przez cały sezon wegetacyjny wskaźniki eutrofizacji. W jeziorach: Biskupińskim i Gąsawskim, z wyjątkiem fosforu ogólnego, średnie wartości badanych wskaźników troficznych przekraczały wartości graniczne dla wód stojących. W jeziorze Głuszyńskim, nawet na stanowisku zlokalizowanym w północnej części jeziora, będącym pod wpływem górnego odcinka Zgłowiączki odwadniającej OSN, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników troficznych (tabela 2).

W ramach monitoringu badawczego prowadzono badania jeziora Gopła w jego południowej części. Nie stwierdzono negatywnego oddziaływania odwodnienia odkrywki węgla brunatnego na jakość wód w odniesieniu do kontrolowanych parametrów: zawiesiny ogólnej i mineralnej, barwy oraz żelaza.

Tabela 2. Średnie wartości podstawowych wskaźników eutrofizacji – jeziora położone na obszarze OSN

Wskaźnik	Fosfor ogólny	Azot ogólny	Chlorofil	Przezroczystość	Azotany (wartość maksymalna - data)
Wartości graniczne	>0,1	>1,5	>25	<2	-
Jezioro Biskupińskie	0,059	1,63	49,7	0,6	3,5 (31.03.2015)
Jezioro Gąsawskie	0,090	1,79	59	0,7	3,72 (18.03.2015)
Jezioro Głuszyńskie ppk 7	0,093	1,23	8,3	1,2	1,28 (17.07.2015)
Jezioro Głuszyńskie ppk 4	0,054	1,07	7,7	3,1	1,82 (30.03.2015)

Tabela 3. Klasyfikacja stanu ekologicznego jezior województwa kujawsko-pomorskiego badanych w 2015 roku (wg WIOŚ)

Lp.	Typ abiotyczny	Jezioro	Elementy biologiczne				Podstawowe elementy fizykochemiczne						Substancje szczególnie szkodliwe (za 6 RMS)	Stan ekologiczny	Stan chemiczny	Klasyfikacja stanu wód JCW
			Multimetriks fitoplanktonowy PMPL	ESMI – jeziorny wskaźnik makrofity	Makrobezkręgowce bentosowe (LMI)**	OIJ – okrzemkowy indeks jeziorny	% O ₂ w hypolimnionie	O ₂ nad dnem (mgO ₂ /l)	Widzialność (m)	Przewodność (μS/cm)	Azot ogólny (mgN/l)	Fosfor ogólny (mgP/l)				
1.	3a	Biskupińskie	4,19	0,135	0,540	0,466	0,5	-	0,7	692	1,9	0,055		zły	nb***	
2.		Chełmżyńskie	1,57	0,419 ⁽²⁰¹⁴⁾	0,647	0,493 ⁽²⁰¹²⁾	0,0	-	2,9	453	1,23	0,094		dobry		DOBRY
3.		Długie (k.Rypina)	1,02	0,562	0,673	0,519	0,8	-	2,6	403	0,91	0,100		umiarkowany		ZŁY
4.		Głuszyńskie	0,65	0,524	0,451	0,687	0,0	-	2,7	554	1,06	0,070		dobry		DOBRY
5.		Ostrowickie	3,42	0,406	0,222	0,285	3,2	-	0,8	445	2,91	0,450		słaby		ZŁY
6.		Śpiewnik	3,77	0,325	0,608	0,720	0,0	-	0,95	314	1,59	0,108		słaby		ZŁY
7.	2b	Stelchno	0,117	0,682	0,583	0,731	-	0,4	4,3	271	0,92	0,087		bardzo dobry		DOBRY
8.	3b	Białe	3,827	0,379	0,606	0,423	-	0,0	1,1	294	1,08	0,193		słaby		ZŁY
9.		Borzymowskie	1,97	0,588 ⁽²⁰¹³⁾	0,365	0,588 ⁽²⁰¹³⁾	-	0,0	1,6	457	1,48	0,140		umiarkowany		ZŁY
10.		Branickie Duże	2,73	0,286	0,585	0,456	-	3,0	1,5	345	1,84	0,339		umiarkowany		ZŁY
11.		Czarnuńskie	3,42	0,141	0,712	0,686	-	3,6	0,6	548	2,07	0,110		słaby		ZŁY
12.		Dobrylewskie	4,86	0,100	0,231	0,485	-	0,8	0,4	725	2,88	0,510		zły		ZŁY
13.		Gąsawskie	3,83	0,198	0,400	0,733	-	1,0	0,8	681	1,96	0,090		słaby		ZŁY
14.		Juchacz	0,204	0,575*	0,595	0,897	-	7,8	2,3	248	1,50	0,036		bardzo dobry		DOBRY
15.		Skrwilno	4,85		0,024	0,391	-	-****	0,4	331	3,72	0,620		zły		ZŁY
16.		Żalińskie	3,63	0,304	0,528	0,626	-	2,0	0,7	454	2,19	0,215		słaby		ZŁY

* ocena podwyższona ze względu na duży udział łgk ramienicowych; **element czasowo nie uwzględniany w klasyfikacji (warunki referencyjne w trakcie weryfikacji);; ***nb – nie badano

****jezioro zbyt płytkie tlen nie jest brany do oceny

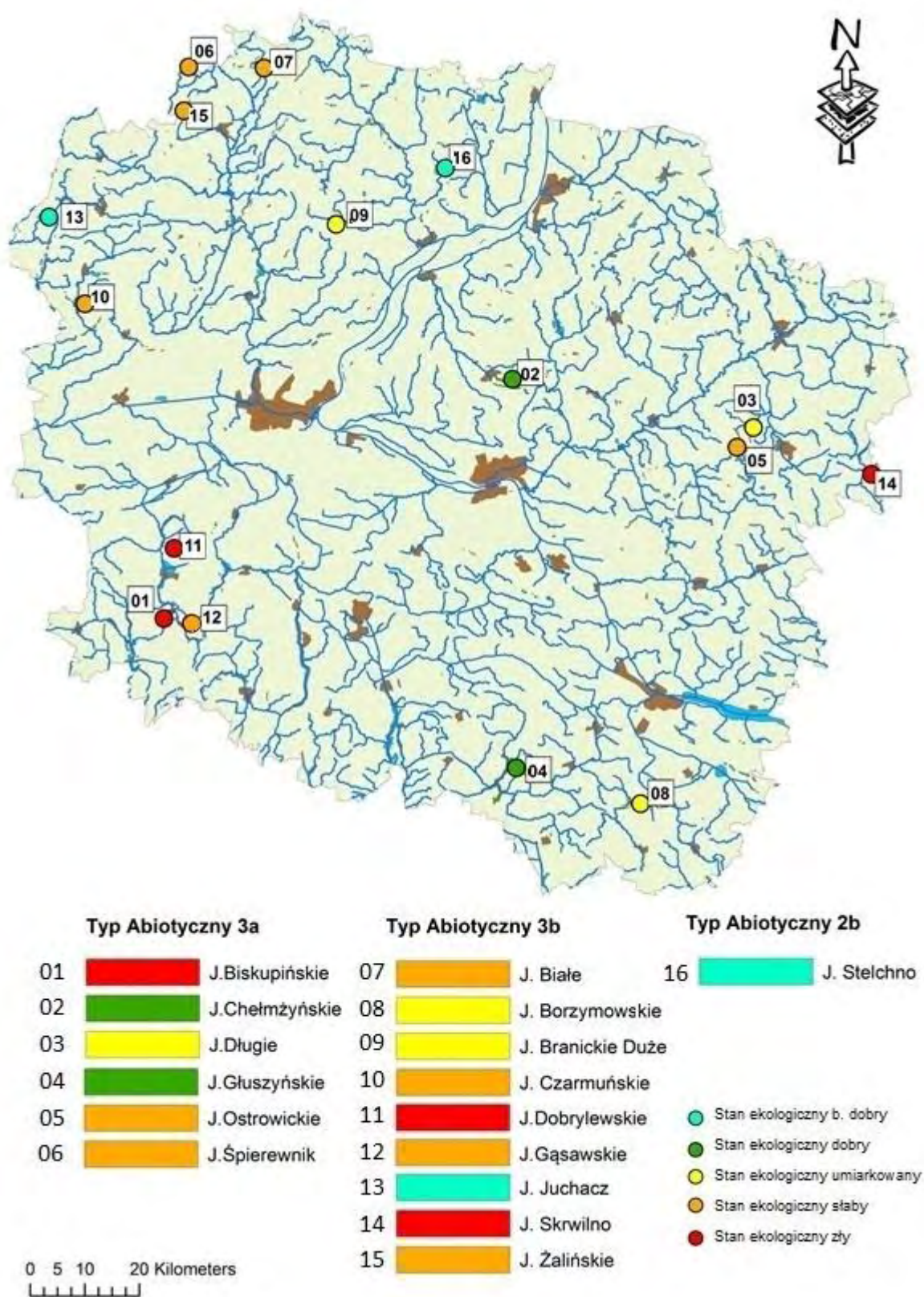
Stan ekologiczny bardzo dobry	Stan ekologiczny dobry	Stan ekologiczny umiarkowany	Stan ekologiczny słaby	Stan ekologiczny zły	Powyżej dobrego stanu ekologicznego	Poniżej dobrego stanu ekologicznego	Wskaźniki nie brane pod uwagę w klasyfikacji
-------------------------------	------------------------	------------------------------	------------------------	----------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	--

Dobry stan wód JCW

Zły stan wód JCW

Ryc. 8. Klasyfikacja parametrów fizykochemicznych (wartości średnioroczne) w jeziorach badanych w 2015 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Ryc. 9. Stan ekologiczny jezior badanych w 2015 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

C. MONITORING ZBIORNIKÓW ZAPOROWYCH

W roku 2015 na badaniach objęte były trzy zbiorniki zaporowe: Koronowski, Włocławek oraz Żur. Ich potencjał ekologicznego, został określony według rozporządzenia Ministra Środowiska stosowanego do oceny rzek i jezior. Ocenę dokonano poprzez zestawienie średnich wartości elementów biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych. Klasyfikacja oparta została przede wszystkim o elementy biologiczne: indeks fitoplanktonowy IFPL, multimetryczny indeks okrzemkowy – IOJ oraz wskaźnik MZB opierający się na badaniach makrobezkrzęgowców bentosowych. Wskaźniki biologiczne oceniane są w skali 5 stopniowej (I klasa – bardzo dobry, II klasa – dobry, III klasa – umiarkowany, IV klasa – słaby, V klasa – zły). Potencjał ekologiczny oraz stan dla danej grupy wskaźników określa zawsze najgorszy z wyników. Ostatecznej klasyfikacji wód dokonuje się w oparciu o wynik potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego wód. Stanem dobrym określa się wody, które otrzymały wyniki bardzo dobre lub dobre, natomiast stanem złym – wyniki umiarkowane, słabe oraz złe.

W zależności od czasu retencji wody zbiorniki zaporowe dzieli się na reolimniczne, przejściowe i limniczne. Do pierwszego typu należą Zbiornik Włocławek i Żur przy czasie zatrzymania odpowiednio 5 i 16 dni. Średni czas zatrzymania wody w Zbiorniku Koronowo wynosi 38 dni stąd należy on do typu przejściowego.

Stan wód **Zbiornika Koronowskiego** na podstawie elementów biologicznych określono jako dobry. Najistotniejszy wskaźnik, określający rozwój fitoplanktonu - indeks fitoplanktonowy IFPL, odpowiadał II klasie czystości. Indeks okrzemkowy odpowiadał stanowi umiarkowanemu, natomiast na podstawie makrozoobentosu wody zbiornika zaliczono do I klasy czystości. Średnie wartości elementów fizykochemicznych wskazują na I klasę - poza odczynem pH, który obniża tę ocenę do II klasy czystości wód. Było to efektem zakwitów fitoplanktonu, który obserwowano w sierpniu. W porównaniu z poprzednimi wynikami wybrane wskaźniki biologiczne i fizykochemiczne przyjmują zbliżone wartości. Potencjał ekologiczny wód Zbiornika Koronowskiego oceniono jako dobry. Nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości żadnej substancji priorytetowej, stąd stan chemiczny był dobry. Końcowa klasyfikacja wód Zbiornika Koronowskiego to stan dobry.

Ocena elementów biologicznych **Zbiornika Włocławek** wskazuje na III klasę wód. W dolnej części zbiornika odnotowano, analogicznie jak w poprzednich badaniach, korzystniejsze warunki ekologiczne w porównaniu z częścią górną (poniżej Płocka). Średnie wartości większości badanych wskaźników fizykochemicznych odpowiadały I klasie. Wyjątek stanowią parametry określające obciążenie materią organiczną - BZT₅ i ChZT-Cr oraz fosforany i odczyn pH, których średnie wartości odpowiadają II klasie. W porównaniu z poprzednim cyklem badań średnie wartości wybranych wskaźników biologicznych oraz fizykochemicznych przyjmują zbliżone wartości. Nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnych wartości substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. W efekcie w 2015 roku stwierdzono umiarkowany potencjał ekologiczny wód zbiornika. Badania stanu chemicznego przeprowadzono na dwóch stanowiskach: poniżej Płocka oraz przy zaporze. Nie wystąpiły istotne różnice w wynikach pomiędzy tymi stanowiskami. Nie zostały przekroczone normy środowiskowe jakości wód dla żadnej z substancji priorytetowych. Ich wartości w zdecydowanej większości były poniżej granicy oznaczalności, stąd stan chemiczny określono jako dobry.

Wszystkie z ocenianych elementów biologicznych **Zbiornika Żur** osiągnęły III klasę, co spowodowało, podobnie jak w poprzednim cyklu pomiarowym, zaklasyfikowanie wód zbiornika do III klasy wód. Podobnie jak w latach poprzednich, zaobserwować można korzystniejsze warunki ekologiczne w basenie głównym zbiornika w stosunku do jego dolnej części – okolic zapory. Pośród badanych wskaźników fizykochemicznych, większość odpowiadała I klasie czystości. Jedynie wartości BZT₅ oraz odczyn pH wskazywał na II klasę. Nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości żadnej substancji priorytetowej, stąd stan chemiczny sklasyfikowano jako dobry. Uwzględniając potencjał ekologiczny (umiarkowany) i chemiczny (dobry) wody Zbiornika Żur zaliczono do złego stanu.

Tabela 4. Klasyfikacja potencjału ekologicznego zbiorników zaporowych województwa kujawsko-pomorskiego badanych w 2015 roku (wg WIOŚ)

P.	Typ zbiornika	Zbiornik zaporowy	Elementy biologiczne			Podstawowe elementy fizykochemiczne										Substancje szczególnie szkodliwe (za.6 RMŚ)	Klasa elementów hydromorfologicznych	Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Klasyfikacja potencjału wód
			Fitoplankton (wskaźnik fitoplanktonowy IFPL)	Fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO)	Wskaźnik MZB	Temperatura (°C)	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	BZT ₅ (mg O ₂ /l)	ChZT-Cr (mg O ₂ /l)	OWO (mgC/l)	Przewodność w 20°C (μS/cm)	Odczyn pH	Azot azotanowy (mgN/l)	Azot ogólny (mgN/l)	Fosforany (mg PO ₄ /l)	Fosfor ogólny (mgP/l)				
1.	P	Koronowo	0,634	0,616	0,645	14,0	12,0	2,8	23,4	5,2	313	7,6-9,0	0,30	1,13	0,04	0,090				
2.	R	Włocławek	0,468	0,487	0,439	17,2	8,4	3,1	27,7	10,0	673	7,6-8,9	0,35	1,18	0,225	0,126				
3.	R	Żur	0,583	0,493	0,600	15,0	13,5	3,3	21,5	5,0	292	7,9-8,8	0,15	1,10	0,060	0,130				

P - zbiornik przejściowy – czas retencji wody 20-40 dni

R - zbiornik reolimniczny – czas retencji wody <20 dni,

Maksymalny potencjał ekologiczny	Potencjał ekologiczny dobry	Potencjał ekologiczny umiarkowany	Potencjał ekologiczny słaby	Potencjał ekologiczny zły	Powyżej dobrego potencjału ekologicznego	Poniżej dobrego potencjału ekologicznego
----------------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	---------------------------	--	--

D. MONITORING WÓD PODZIEMNYCH

Monitoring krajowy

W 2015 roku, Państwowy Instytut Geologiczny w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego przeprowadził badania wód podziemnych pobranych z 21 otworów zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Próby pobierano z 13 studni wierconych oraz 8 piezometrów położonych na 7 jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), z czego najwięcej punktów poboru leży w obrębie JCWPd nr 43 (33,3%), obejmującej powiaty: aleksandrowski, bydgoski, inowrocławski, mogileński, nakielski, radziejowski i żniński. 90,5% opomiarowanych punktów ujmowało czwartorzędowy poziom wodonośny, w 2 punktach natomiast wody były pochodzenia neogenicznego i paleogenicznego. Wody podziemne w większości badanych otworów (76,2%) charakteryzowały się zwierciadłem napiętym.

Na podstawie badań nie stwierdzono występowania wód w I klasie jakości, badane wody zakwalifikowano do klas II – V:

- II klasa – 3 punkty (14,3%)
- III klasa – 9 punktów (42,9%)
- IV klasa – 4 punkty (19,0%)
- V klasa – 5 punktów (23,8%).

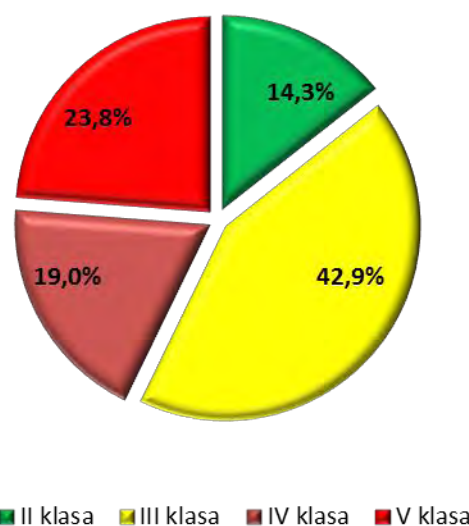
W większości punktów dominowały wody w III klasie jakości. W otworach położonych w obrębie pojedynczych JCWPd wody podziemne charakteryzowały się różnymi klasami jakości.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2016, poz. 85), klasy jakości I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, klasy IV i V – słaby stan chemiczny. Dobry stan chemiczny w 2015 roku miało 57,1% badanych punktów, słaby stan chemiczny wystąpił w 42,9% punktów. Spośród 17 otworów, z których pobrano próby zarówno w 2014 jak i w 2015 roku, w jednym punkcie (nr 2531, Stolno, gm. Stolno) nastąpiło pogorszenie jakości wody – zmiana z klasy III na IV. W pozostałych nie stwierdzono zmiany jakości.

Wody charakteryzujące się II klasą jakości wystąpiły w miejscowościach Drzycim, gm. Drzycim (nr 1522), a także analogicznie jak w 2014 roku w Dochanowie, gm. Żnin (nr 1961) i Brzozie, gm. Nowa Wieś Wielka (nr 2708). O zaliczeniu do II klasy decydowały stężenia manganu, wapnia i wodorowęglanów (punkty nr 1522 i 1961) oraz siarczanów, żelaza, azotynów i jonu amonowego (punkt nr 2708). Pozostałe substancje występowały w stężeniach charakterystycznych dla I klasy jakości.

W pięciu miejscowościach wodom podziemnym przypisano V klasę jakości: Rozwarzyn, gm. Nakło nad Notecią (nr 2192), Janowiec Wielkopolski, gm. Janowiec Wielkopolski (nr 1269), Szubin, gm. Szubin (nr 690), Dochanowo, gm. Żnin (nr 1949) oraz Kruszyn Krajeński, gm. Białe Błota (nr 1951). O przydzieleniu do V klasy decydowały zawartości azotanów i/lub potasu (otwory nr 2192, 1269, 1949, 1951), węgla całkowitego, chlorków i sodu (otwór nr 690).

Najwyższe stężenie azotanów (210 mgNO₃/l) i wapnia (162,8 mgCa/l) wystąpiło w płytko nawierconym (3 m ppt.) punkcie nr 1949 w Dochanowie. Największe stężenie potasu (69,1 mgK/l) oznaczono analogicznie jak

Ryc. 10. Udział wód podziemnych wg klasy czystości w województwie kujawsko-pomorskim w 2015 roku

w roku 2014, w próbach pochodzących z otworu nr 2192 położonego w Rozwarzynie. Największą zawartością ogólnego węgla organicznego (29 mgC/l), chlorków (600 mgCl/l) oraz sodu (366,45 mgNa/l) charakteryzowały się wody pobrane z punktu nr 690 w Szubinie. Najwięcej siarczanów (199 mgSO₄/l) oznaczono w punkcie nr 1951 w Kruszyńskim, natomiast największe stężenie żelaza (21,3 mgFe/l) wykryto w otworze nr 782, nawierconym na głębokości 103 m w miejscowości Broniewo, gm. Sadki. W otworze nr 1948 w Brzozie wystąpiły największe spośród badanych punktów stężenia kobaltu (0,00406 mgCo/l), niklu (0,0075 mgNi/l) i ołowiu (0,00011 mgPb/l), jednak wartości mieściły się w zakresie dobrego stanu chemicznego. Bardzo wysoką koncentrację jonu amonowego (5,21 mgNH₄/l) stwierdzono w otworze nr 1490 w Bartoszewicach, gm. Płużnica, gdzie strop warstwy wodonośnej nawiercono na głębokości 17 m ppt.

W dwóch punktach badawczych stężenie azotanów przekroczyło normę dla dobrego stanu chemicznego (50 mgNO₃/l), tj. w Rozwarzynie (nr 2192, 184 mgNO₃/l) oraz w Dochanowie (nr 1949, 210 mgNO₃/l), gdzie punkt badawczy zlokalizowany jest na terenie gruntów ornych.

W 10 punktach przeprowadzono dodatkowo analizę 55 substancji organicznych – pestycydów i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Wody z trzech otworów zaliczono do II klasy jakości z uwagi na śladowe ilości pięciu związków: fluorantenu i pirenu w Szubinie, fenantrenu w Broniewie oraz 1,4- i 1,2-dimetylobenzenu w Bartoszewicach. Innych badanych substancji nie wykryto lub ich stężenia były na poziomie I klasy jakości, tak jak w pozostałych 7 punktach badawczych.

Monitoring lokalny wód podziemnych

Badania monitoringowe wód podziemnych w zlewni rzeki Kotomierzycy prowadzone są przez WIOŚ w Bydgoszczy corocznie, od 2005 roku, z uwagi na wyznaczenie zlewni rzeki jako obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenie azotem ze źródeł rolniczych (OSN).

Sieć lokalną tworzą piezometry położone na terenach upraw rolnych, w miejscowościach: Gołuszycy (G-1, głębokość 7,0 m p.p.t.), Pruszcz Pomorski (P-1, głębokość 9,0 m p.p.t.) i Kotomierz (K-1, głębokość 4,0 m p.p.t., oraz K-2, głębokość 4,0 m p.p.t.). Piezometr K-1 znajduje się w pobliżu miejsca, gdzie prowadzono szkółkę roślin ozdobnych, zlikwidowaną w listopadzie 2015 roku. Piezometry G-1 i P-1 zafiltrowane są w warstwie piasków zalegającej poniżej glin zwałowych, natomiast K-1 i K-2 w utworach piaszczystych pozbawionych warstwy izolującej. Piąty piezometr zlokalizowany jest na obszarze zwartego kompleksu leśnego, w okolicy leśniczówki Nowy Mostek (N-1, głębokość 4,2 m p.p.t.). Służy on do określenia warunków tłowych. Zasoby wód podziemnych w punktach badawczych charakteryzują się zwierciadłem swobodnym.

W 2015 roku najwyższe średnioroczne stężenie azotanów odnotowano dla punktów Kotomierz-1 (261,7 mgNO₃/l) oraz Kotomierz-2 (112,3 mgNO₃/l). Porównując je z latami poprzednimi, widoczna jest tendencja do występowania najwyższych stężeń azotanów właśnie w tych, spośród wszystkich pięciu piezometrów. Wartość NO₃ w punkcie K-1 uległa w stosunku do ubiegłego roku obniżeniu o 26%, natomiast w punkcie K-2 jest na podobnym poziomie jak w 2014 roku. Wartość graniczna dla V klasy jakości wynosi >100 mgNO₃/l.

W punktach G-1 i P-1 średnioroczne stężenia azotanów w 2015 roku wynosiły odpowiednio 0,7 mgNO₃/l i 1,1 mgNO₃/l (I klasa jakości). W obu przypadkach wartości są niższe od zeszłorocznych. W punkcie P-1 różnica wynosi 2,7 mg/l.

Średnioroczna koncentracja NO₃ w piezometrze tłowym N-1 w 2015 roku wyniosła 17,1 mgNO₃/l (II klasa jakości). Wyższe stężenie średnioroczne odnotowano jedynie w 2006 roku (17,5 mgNO₃/l), przy czym poboru prób dokonywano wtedy trzy razy w roku (w 2015 roku sześciokrotnie).

Porównując stężenia azotanów ze wszystkich piezometrów z rokiem ubiegłym, tylko w Nowym Mostku nastąpił wzrost ich zawartości w wodach podziemnych. Dobry stan chemiczny wód podziemnych występował w Gołuszycach, Pruszczu i Nowym Mostku. W Kotomierzu, w obu piezometrach stwierdzono słaby stan chemiczny wód podziemnych ze względu na zawartość azotanów oraz wapnia.

W Gołuszycach najwyższe stężenie azotanów - 1,24 mgNO₃/l wystąpiło w maju. W Pruszczu najwyższa

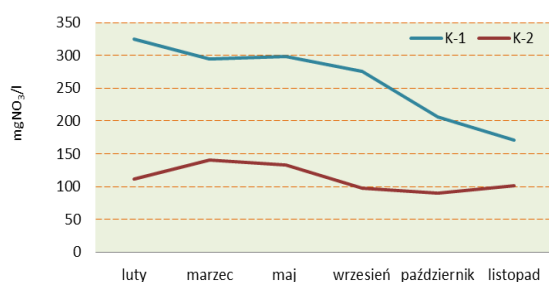
koncentracja odnotowana została we wrześniu (2,26 mgNO₃/l), w Kotomierzu-1 w lutym (325 mgNO₃/l), w Kotomierzu-2 i Nowym Mostku w marcu (odpowiednio 140 mgNO₃/l i 24,8 mgNO₃/l). Najniższe stężenia NO₃, poza punktem w Pruszczu (0,66 mgNO₃/l w marcu), występowały jesienią: we wrześniu w N-1 (11,5 mgNO₃/l), w październiku w G-1 (0,32 mgNO₃/l) i K-2 (90 mgNO₃/l), w listopadzie w K-1 (171 mgNO₃/l). Wiosenny szczyt stężeń zaobserwowano w Nowym Mostku oraz, podobnie jak w 2014 roku, w obu piezometrach położonych w Kotomierzu.

Analizując wyniki otrzymywane na przestrzeni lat 2007-2015, zauważalna jest stała tendencja do występowania najwyższych stężeń azotanów w piezometrach K-1 i K-2, natomiast w Nowym Mostku obserwuje się wahania ich koncentracji.

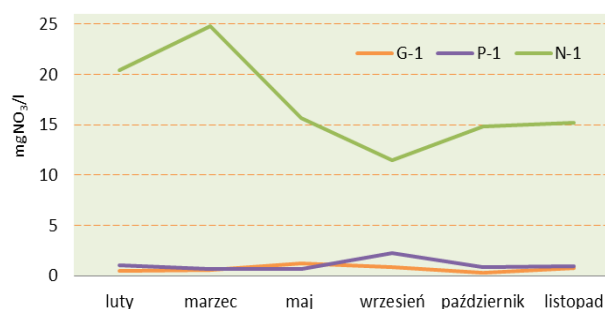
Tabela 5. Średnioroczne stężenia azotanów w piezometrach sieci lokalnej monitoringu wód podziemnych, lata 2005-2015.

Rok badań	Piezometr				
	G-1	P-1	K-1	K-2	N-1
	mgNO ₃ /l				
2005	0,37	0,59	119,67	118,0	13,83
2006	2,05	0,99	85,23	96,67	17,48
2007	0,56	0,86	129,12	127,47	11,33
2008	0,91	0,88	204,73	143,23	9,95
2009	0,79	0,68	177,31	161,44	4,39
2010	0,61	0,75	491,93	200,47	7,93
2011	1,09	0,57	472,0	138,0	10,05
2012	0,54	0,63	369,60	135,4	2,13
2013	0,92	2,76	532,17	159,62	7,91
2014	1,06	3,76	353,83	112,17	15,28
2015	0,72	1,08	261,67	112,33	17,07

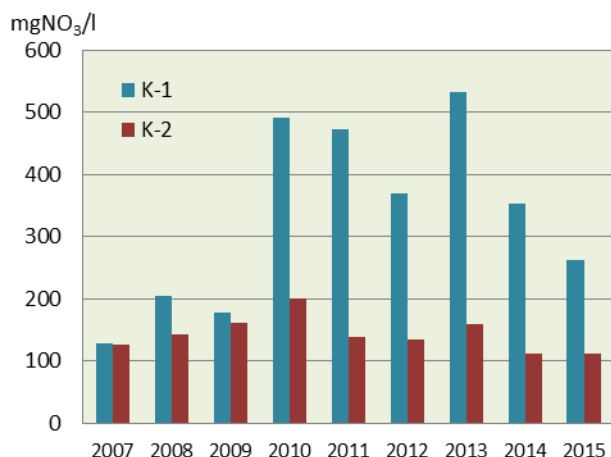
Kolorem czerwonym zaznaczono wartości przekraczające normę dla V klasy jakości (>100 mgNO₃/l).

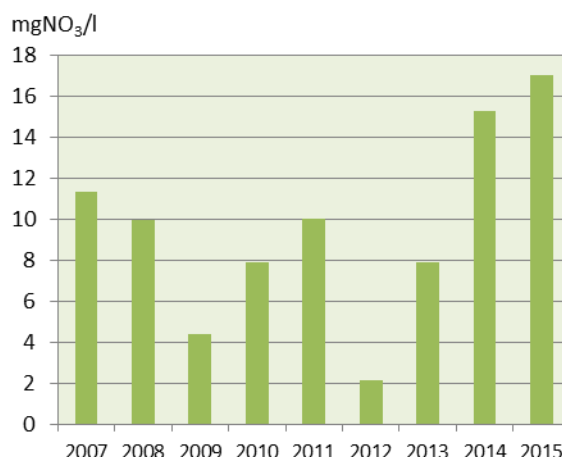
Ryc. 11. Stężenia azotanów w poszczególnych miesiącach 2015 roku, w punktach: Kotomierz 1 (K-1) i Kotomierz 2 (K-2)

Ryc. 12. Stężenie azotanów w poszczególnych miesiącach 2015 roku w punktach: Gołuszyce (G-1), Pruszczy (P-1), Nowy Mostek (N-1)

Ryc. 13. Stężenia azotanów w piezometrach: Kotomierz 1 (K-1) i Kotomierz 2 (K-2) w latach 2007-2015

Ryc. 14. Stężenia azotanów w piezometrze w Nowym Mostku (N-1) w latach 2007-2015

Zasoby wód podziemnych

Na podstawie badań przeprowadzonych przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w punktach obserwacyjnych krajowej sieci wód podziemnych, w 2015 roku w województwie kujawsko-pomorskim zaobserwowano kontynuację tendencji do obniżania się zwierciadła wód podziemnych. Na obniżanie poziomu zwierciadła wód podziemnych na przestrzeni lat wskazują również obserwacje w sieci piezometrów położonych w zlewni Kotomierzycy prowadzone przez WIOŚ w Bydgoszczy.

Niskie sumy opadów oraz wysokie temperatury powietrza odnotowane w 2015 roku przyczyniły się do spadku poziomu wód podziemnych poniżej granicy stanu niskiego ostrzegawczego. Doprowadziło to na terenie województwa kujawsko-pomorskiego do wystąpienia w sierpniu, w płytko występujących poziomach wodonośnych o zwierciadle swobodnym, zjawiska niżówki hydrogeologicznej. Niżówka, mimo pogłębienia we wrześniu i październiku, nie doprowadziła do ograniczenia poboru wód z ujęć komunalnych pierwszego poziomu wodonośnego. Zjawisko niżówki w otworach badawczych na terenie województwa obserwowano także w grudniu. W piezometrach sieci lokalnej najniższe poziomy zwierciadła wód odnotowano we wrześniu (Pruszcz, Kotomierz 1 i Nowy Mostek), październiku (Kotomierz 2) oraz listopadzie (Gołuszyce).

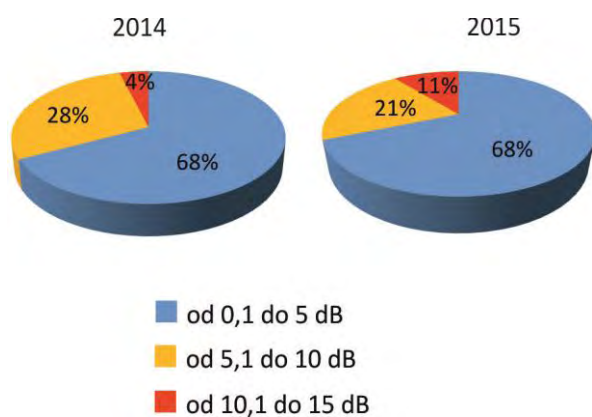
Poziom rezerw zmiennych zasobów wód podziemnych w punktach badawczych wynosił <20% w stosunku do najniższego rocznego położenia zwierciadła wody zmierzonego w okresie wielolecia, stwierdzano również na terenie województwa brak rezerw w studniach.

III. MONITORING HAŁASU

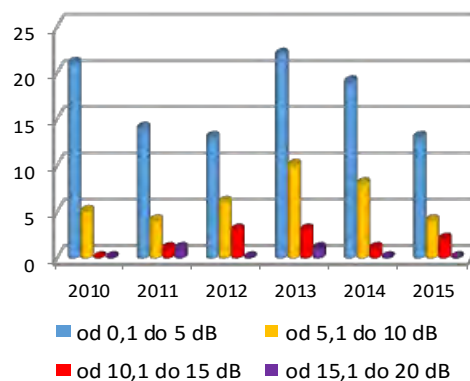

A. HAŁAS PRZEMYSŁOWY

W województwie w 2015 roku w zakresie hałasu przemysłowego kontroli poddano 165 zakładów, stwierdzając 24 przypadki naruszeń dopuszczalnych norm. W latach 2010-2015, na 836 kontroli w zakresie ochrony przed hałasem przemysłowym, zarejestrowano na terenie województwa prawie 17% przypadków przekroczeń dopuszczalnych norm. W tym czasie do obowiązujących norm dostosowało się 38% jednostek i podmiotów gospodarczych, u których stwierdzono przekroczenia. Najczęściej rejestrowane przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej w latach 2010-2015 to przekroczenia z przedziału 0,1–5 dB, stanowiące ponad 64% ogólnie rejestrowanych przekroczeń w porze nocnej. Natomiast przekroczenia w nocy rzędu 5,1–10 dB stanowią prawie – 30%, 10,1-15 dB – 5%, 15,1-20 dB – 1%. W latach 2010-2015 w skontrolowanych zakładach na terenie naszego województwa zarejestrowano 2 przypadki wystąpienia przekroczenia powyżej 20 dB.

Ryc. 15. Udział procentowy poszczególnych zakresów przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu przemysłowego w latach 2014-2015

Ryc. 16. Ilość obiektów przemysłowych województwa kujawsko-pomorskiego przekraczających poziomy dopuszczalne dźwięku w porze nocnej i dziennej w latach 2010-2015

B. HAŁAS KOMUNIKACYJNY

W 2015 roku w ramach **monitoringu hałasu komunikacyjnego drogowego** Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wykonał pomiary poziomu hałasu w Golubiu-Dobrzyniu, Lipnie, Radziejowie, Wąbrzeźnie i Więcborku, tj. w miejscowościach poniżej 100 tys. mieszkańców oraz na terenach nie wymienionych w art. 117 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. W ramach prowadzonych badań do ciągłych, wielodobowych długookresowych pomiarów poziomu dźwięku wytypowano w województwie stanowiska: w Lipnie, Wąbrzeźnie oraz Więcborku. Na pozostałych monitorowanych obszarach wykonano krótkookresowe pomiary hałasu. Ponadto, kontynuowano ciągły całoroczny monitoring hałasu komunikacyjnego na stałych stacjach pomiarowych w Bydgoszczy na Placu Poznańskim, w Toruniu przy ul. Przy Kaszowniku, przy ul. Piłsudskiego w Grudziądzu oraz we Włocławku przy ul. Okrzei. Wykonano również badania **hałasu lotniczego** pasażerskiego w rejonie oddziaływania Portu Lotniczego w Bydgoszczy.

W ramach długookresowego monitoringu hałasu komunikacyjnego w **Lipnie** badaniami objęto ulice stanowiące ciąg drogi krajowej nr 67, tj. ul. Mickiewicza i ul. 3 Maja oraz drogi krajowej nr 10 – ul. Armii Krajowej, a także drogi wojewódzkiej nr 559 – ul. Kościuszki. Najwyższe poziomy dźwięku zarówno w okresie doby, jak i nocy odnotowano w punkcie pomiarowym przy ul. Mickiewicza i wynosiły one odpowiednio 70,1 dB oraz 64,4 dB, przy natężeniu ruchu 662 poj./h dla okresu doby i 14% udziale pojazdów ciężkich. Na tej ulicy odnotowano również największe przekroczenia dopuszczalnego długookresowego poziomu dźwięku zarówno w porze dziennej (o 2,1 dB), jak i nocnej (o 5,4 dB). Na pozostałych stanowiskach pomiarowych natężenie ruchu pojazdów wahało się w granicach od 509-747 poj./h dla pory dnia i od 68-131 poj./h dla pory nocy. Zarejestrowane przekroczenia wahały się od 0,1÷2,1 dB dla pory doby oraz 3,4÷4,9 dB dla pory nocy. Przekroczeń nie zarejestrowano jedynie przy ul. Kościuszki. Porównanie aktualnych wyników z badaniami wykonanymi w poprzednich latach (2008, 2012) wykazało, że rejestrowane obecnie poziomy dźwięku we wszystkich monitorowanych punktach, oscylują wokół zbliżonych wartości w stosunku do danych z ubiegłych lat.

Długookresowej ocenie klimatu akustycznego poddano również obszar zabudowy mieszkaniowej w **Wąbrzeźnie**, gdzie w ubiegłych latach stwierdzono szczególne uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Do pomiarów w porze dziennej i nocnej wytypowano ulice Wolności, 1 Maja i Sikorskiego. Przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku zarejestrowano jedynie na stanowisku badawczym przy ul. Wolności, w okresie doby w wysokości 5,1 dB oraz w porze nocnej – 0,7 dB. W pozostałych punktach nie odnotowano naruszeń klimatu akustycznego. Porównując aktualne dane z wynikami badań z 2007 roku można stwierdzić, że klimat akustyczny Wąbrzeźna w monitorowanym obszarze uległ poprawie, do czego przyczyniła się uruchomiona 9 lat temu obwodnica, dzięki której ruch tranzytowy wyprowadzony został poza obszar miasta.

We **Więcborku** w 2015 roku monitoring hałasu prowadzono na terenach zabudowy mieszkaniowej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych przy ulicach: Wyzwolenia, Pocztowej, Gdańskiej (ciąg drogi wojewódzkiej nr 241) i Złotowskiej (ciąg drogi wojewódzkiej nr 189). Wartości długookresowego średniego poziomu dźwięku wahały się dla doby od 67,1 dB do 69,2 dB, a dla pory nocy od 56,3 dB do 61,0 dB. Wskaźnik naruszenia klimatu akustycznego przy ul. Wyzwolenia wyniósł dla doby 5,2 dB oraz dla pory nocy 2,0 dB, a także przy ul. Gdańskiej dla doby 4,2 dB. W pozostałych punktach pomiarowych przekroczeń norm nie odnotowano. Natężenie ruchu na ulicy Wyzwolenia wynosiło 265 poj./h dla okresu doby i 8% udziale pojazdów ciężkich. Na pozostałych stanowiskach pomiarowych natężenie ruchu pojazdów wahało się w granicach od 258÷546 poj./h dla pory dnia i od 33÷81 poj./h dla pory nocy.

W 2015 roku prowadzony był również **całoroczny monitoring hałasu komunikacyjnego** na 4 stałych stacjach pomiarowych. W **Bydgoszczy** w 2015 roku, przy Placu Poznańskim, wartość długookresowego średniego poziomu dźwięku dla pory doby (L_{DWN}) i nocy (L_N), wynosiła odpowiednio 66,4 dB oraz 57,2 dB. Rejestrowany poziom dźwięku na tym stanowisku od lat wskazuje zbliżone wartości i od 2012 roku nie notuje się przekroczeń z uwagi na podwyższenie dopuszczalnych norm hałasu. Kontynuowano również badania w **Toruniu** na ul. Przy Kaszowniku, we **Włocławku** przy ul. Okrzei oraz w **Grudziądzu** przy ul. Piłsudskiego. Analiza wyników wykazała przekroczenia dopuszczalnych długookresowych norm poziomu dźwięku na stacji

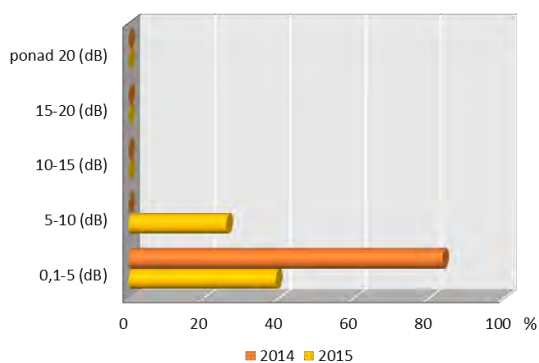
zlokalizowanej w Grudziądzu dla pory doby (L_{DWN}) o 2,2 dB. W pozostałych monitorowanych punktach w 2015 r. nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych długookresowych norm hałasu.

W 2015 roku w odniesieniu do wskaźników krótkookresowych L_{AeqD} i L_{AeqN} , przeprowadzono monitoring hałasu komunikacyjnego w następujących miejscowościach:

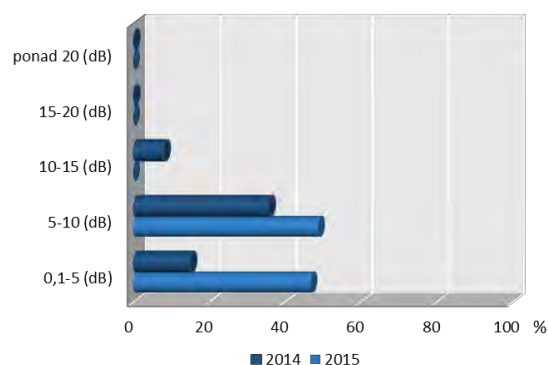
- **Golub-Dobrzyń** - pomiarami objęto obszar zabudowy mieszkaniowej w punktach, gdzie stwierdzono szczególne uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Do pomiarów wytypowano 3 stanowiska, tj. przy ul. PTTK, J. Hallera oraz Piłsudskiego. Wartości równoważnego poziomu dźwięku uśrednione dla całej kampanii pomiarowej, dla punktów pomiarowych na linii zabudowy, dla pory dnia L_{AeqD} znajdują się w przedziale 65,0 dB do 69,2 dB, a dla pory nocy L_{AeqN} , w zakresie 60,0 dB do 61,6 dB. Wyniki pomiarów wykazują przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku na wszystkich monitorowanych ulicach, rzędu 4,0-5,6 dB (dla pory nocy) oraz przekroczenia w wysokości 4,0-4,2 dB przy ul. Hallera oraz Piłsudskiego (dla pory dnia). W porze dziennej nie zarejestrowano przekroczenia dopuszczalnej normy hałasu jedynie na stanowisku badawczym przy ul. PTTK. W porównaniu z wynikami badań z lat ubiegłych obserwuje się obniżenie poziomu dźwięku przy monitorowanych ulicach o około 2-3 dB.
- **Radziejów** – monitoring hałasu zrealizowano na 2 stanowiskach wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 266, przy ul. Brzeskiej i Kościuszki oraz na 1 stanowisku w ciągu drogi powiatowej 2844C przy ul. Kruszwickiej. Wartości równoważnego poziomu dźwięku na monitorowanych ulicach wahały się w porze dziennej, w zakresie od 64,8 dB do 66,9 dB, przy natężeniu ruchu pojazdów w granicach od 385-705 poj./h i 4÷9% udziale pojazdów ciężkich, a w porze nocnej od 54,1 dB do 58,4 dB, przy natężeniu ruchu pojazdów w zakresie od 19-38 poj./h i 3÷14% udziale pojazdów ciężkich. Przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku zarejestrowano jedynie na stanowisku pomiarowym przy ul. Kościuszki, zarówno w porze dziennej (o 5,9 dB), jak i nocnej (o 2,4 dB). W punkcie badawczym przy ul. Brzeskiej niewielkie przekroczenie (0,1 dB) zarejestrowano tylko w porze nocnej.

W ramach monitoringu **hałasu lotniczego** pasażerskiego, pomiary poziomu dźwięku wykonano w porze dziennej na 2 stanowiskach, w tym w 1 punkcie zlokalizowanym na terenie Bydgoszczy oraz 1 punkcie w Białych Błotach, w okolicach zabudowy mieszkaniowej znajdującej się na kierunku startu i lądowania samolotów. Obliczone na podstawie pomiarów pojedynczych zdarzeń akustycznych wartości równoważnego poziomu dźwięku nie wykazują przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku na żadnym z monitorowanych punktów w porze dziennej. W wytypowanych do badań dniach pomiarowych równoważny poziom dźwięku wahał się, dla punktu pomiarowego przy ul. Podleśnej w Bydgoszczy w zakresie od 50,6 dB do 52,3 dB, a dla punktu pomiarowego przy ul. Chlebowej w Białych Błotach w zakresie od 49,9 dB do 51,6 dB.

Na podstawie prowadzonych badań, na obszarach nie objętych obowiązkiem wykonywania map akustycznych, można stwierdzić, że nadal obserwuje się przyrost odcinków ulic, na których rejestrowany jest wysoki poziom dźwięku od komunikacji drogowej. Nawet w małych miastach występują ulice o poziomie hałasu przekraczającym znacznie wartość uznawaną za komfort akustyczny (50 dB). Wyniki prowadzonych pomiarów hałasu drogowego w latach 2010-2015 wykazywały przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku dla poszczególnych typów terenu, w większości monitorowanych punktów pomiarowych. Widoczna od 2012 roku poprawa w zakresie zmniejszenia się liczby i wartości wskaźnika naruszenia klimatu akustycznego wynika przede wszystkim z podwyższenia dopuszczalnych poziomów dźwięku na poszczególnych obszarach w związku ze zmianą przepisów.

Ryc. 17. Udział procentowy przekroczeń hałasu drogowego w porze dziennej w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2015

Ryc. 18. Udział procentowy przekroczeń hałasu drogowego w porze nocnej w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2015

W 2015 roku wykonane zostały, na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu, badania hałasu komunikacyjnego przy drogach krajowych. Do pomiarów wytypowano 15 stanowisk w naszym województwie, gdzie stwierdzono szczególne uciążliwości. W monitorowanych punktach mierzony poziom dźwięku wahał się w zakresie od 63,4 dB do 73,9 dB w odległości 10 m od krawędzi jezdni. Rejestrowane przekroczenia na 60% badanych stanowisk w porze dziennej oscylowały w zakresie od 4,5÷12,9 dB, a w porze nocnej od 2,0÷14,2 dB. W pozostałych punktach przekroczeń nie odnotowano z uwagi na brak dopuszczalnych norm dla ocenianych terenów.

Gromadzone przez Inspekcję Ochrony Środowiska informacje wykazują, że w ostatnich latach rośnie liczba skarg ludności na nadmierny hałas w środowisku. Dotyczy to głównie hałasu przemysłowego i drogowego. Hałas kolejowy i lotniczy, na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego posiada znaczenie marginalne i jedynie lokalne oddziaływanie. Działania organów ochrony środowiska i postęp techniczny przyczyniają się do zmniejszania się uciążliwości hałasu pochodzących od źródeł przemysłowych w województwie. Nadal jednak obserwuje się powstawanie nowych, uciążliwych źródeł hałasu, pochodzących z niewielkich zakładów wytwórczych i rzemieślniczych zlokalizowanych wewnątrz osiedli mieszkaniowych. Istotny problem stanowią duże centra handlowe lokalizowane w pobliżu zabudowy mieszkaniowej oraz lokale rozrywkowe. W takim przypadkach nawet stosunkowo niewielkie poziomy hałasu potrafią powodować wysoką niedogodność dla mieszkańców. Decydujący wpływ na klimat akustyczny środowiska ma w ostatnich latach dynamiczny wzrost natężenia przewozów towarowych i osobowych w ruchu lokalnym oraz tranzytowym. Niekorzystną tendencję obserwuje się również w rekreacyjnym wykorzystaniu sprzętu wodnego napędzanego silnikami spalinowymi. Z tego powodu coraz więcej rad powiatu, ogranicza lub zakazuje używania jednostek pływających lub niektórych ich rodzajów.

IV. PROMIENOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Kontynuując wzorem lat ubiegłych monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w 2015 roku prowadził pomiary natężenia pola elektromagnetycznego w 45 punktach usytuowanych w granicach województwa kujawsko-pomorskiego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie *zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. Nr 221, poz. 1645), punkty badawcze podzielone są na trzy typy obszarów: miasta o liczbie mieszkańców > 50 tys. osób (15 punktów pomiarowych), pozostałe miasta (15 punktów pomiarowych) oraz tereny wiejskie (15 punktów pomiarowych). Badania w tych samych punktach powtarzane są co trzy lata.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów utrzymania tych poziomów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883) określa dopuszczalne wartości natężenia PEM w miejscach dostępnych dla ludności. Zgodnie z definicją, pola elektromagnetyczne to pola elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne o częstotliwościach w zakresie 0 Hz – 300 GHz.

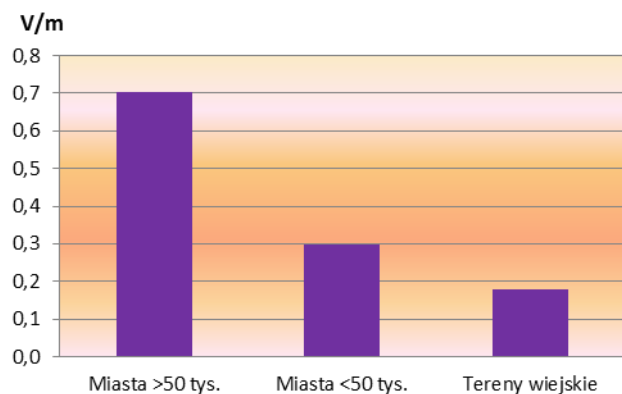
W 2015 roku w żadnym punkcie pomiarowym w województwie kujawsko-pomorskim nie odnotowano natężenia PEM przekraczającego normę 7 V/m. Maksymalna wartość poziomu PEM zmierzona w 2015 roku wyniosła 1,47 V/m (Kcynia, ul. Rynek 18). Dla miast liczących powyżej 50 tys. mieszkańców średnie natężenie PEM wyniosło 0,7 V/m, dla miast o liczbie mieszkańców poniżej 50 tys. – 0,3 V/m, natomiast na terenach wiejskich – 0,18 V/m (rycina 18). W 2015 roku, średni poziom PEM w miastach >50 tys. osób był wyższy w porównaniu z latami wcześniejszymi o ok. 0,14 V/m. W miastach o liczbie mieszkańców <50 tys. osób, średni poziom natężenia na przestrzeni lat wzrósł o ok. 0,06 V/m, a na terenach wiejskich w 2015 roku był niższy o ok. 0,03÷0,06 V/m w stosunku do wcześniejszego cyklu badań. (rycina 19).

Zespół pomiarowy WIOŚ Bydgoszcz, we wrześniu 2015 roku brał udział w porównaniach między laboratoryjnych z zakresu pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku, przeprowadzanych w Solcu Kujawskim. W położonej nieopodal miejscowości Kabat znajdują się dwa maszty Radiowego Centrum Nadawczego, nadającego Program Pierwszy Polskiego Radia na częstotliwości 225 kHz. Poziom natężenia promieniowania elektromagnetycznego, zmierzony przy ogrodzeniu Centrum, wynosił 6,79 V/m. Według obowiązującego rozporządzenia, dopuszczalna wartość składowej elektrycznej dla pola elektromagnetycznego o zakresie częstotliwości 1 kHz – 3 MHz wynosi 20 V/m.

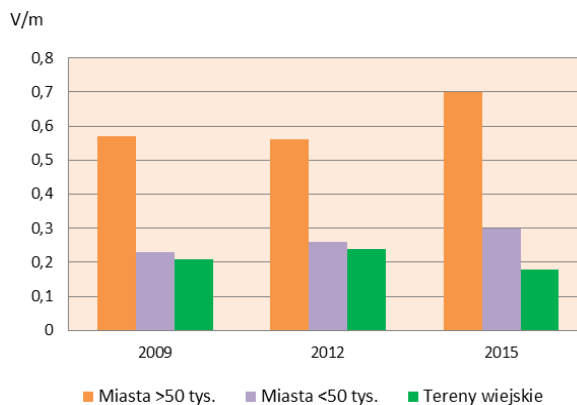
Tabela 6. Lokalizacja stanowisk pomiarowych oraz wyniki pomiarów PEM w województwie kujawsko-pomorskim w 2015 roku

Nr punktu pom.	Nazwa jednostki terytorialnej, na obszarze której jest zlokalizowany punkt pomiarowy (miejscowość, ulica)	Średnia arytmetyczna (V/m)	
Miasta o liczbie mieszkańców > 50 tys.			
1	Bydgoszcz	ul. Inowrocławska 11	1,08
2		ul. Grunwaldzka 228	0,86
3		ul. Kościuszki 27	0,27
4		ul. Jagiellońska	1,28
5		ul. Mikołaja Bołtucia 2	1,18
6		ul. Łęczycka 6	0,90
7		ul. Plac Kościeleckich 7	0,62
8		ul. Osiedlowa 3	0,89
9		ul. Powstańców Warszawy 5	0,41
10		ul. Wojska Polskiego 65	0,21
11		ul. Filtrowa 29	0,50
12		ul. Wielorybia 21	0,45
13	Toruń	ul. Lelewela 33	0,83
14	Grudziądz	ul. Cegielniana 3	0,53
15	Toruń	ul. Szosa Chełmińska 179	0,53
Miasta o liczbie mieszkańców < 50 tys.			
16	Koronowo	ul. Pomianowskiego 1	<0,20
17	Janikowo	ul. Wilkowskiego 9	0,33
18	Kruszwica	ul. Kolegiacka	0,31
19	Strzelno	ul. Plac św. Wojciecha 3	<0,20
20	Kcynia	ul. Rynek 18	1,47
21	Więcbork	ul. Złotowska 21	0,25
22	Nowe	ul. Targowisko 6	0,27
23	Barcin	ul. Pakoska 3	0,23
24	Aleksandrów Kuj.	ul. Spółdzielcza 13A	0,27
25	Brodnica	ul. Wojska Polskiego	0,33
26	Kowalewo Pom.	ul. Szpitalna 2	0,36
27	Łasin	ul. Wrzosowa 10	<0,20
28	Lipno	ul. 3 Maja 15	0,23
29	Piotrków Kujawski	ul. Targowa 13	<0,20
30	Chełmża	ul. Adama Mickiewicza 14	<0,20
Tereny wiejskie			
31	Białe Błota	ul. Barycka 1	0,22
32	Osielsko	ul. Porzeczkowa	0,21
33	Złotniki Kujawskie	Złotniki Kujawskie	0,23
34	Jeziora Wielkie	Jeziora Wielkie 190	0,25
35	Sadki	ul. A. Mickiewicza 15	<0,20
36	Sośno	ul. Jana Pawła II 3	<0,20
37	Jeżewo	ul. Kwiatowa 3	0,36
38	Pruszcz	ul. Cicha 9	<0,20
39	Cekcyn	ul. Spokojna 24	0,21
40	Rogowo	ul. Powst. Wielkopolskich 21	<0,20
41	Waganiec	ul. Wspólna 3	<0,20
42	Bobrowo	Bobrowo 58	<0,20
43	Lisewo	Lisewo 10	<0,20
44	Zbójno	Zbójno 6	0,3
45	Gruta	Gruta 239	0,22

Kolorem **czzerwonym** zaznaczono najwyższe wyniki dla każdego z trzech obszarów.

Ryc. 19. Średnie poziomy natężenia pola elektromagnetycznego w województwie kujawsko-pomorskim w 2015 roku

Ryc. 20. Średnie poziomy natężenia promieniowania elektromagnetycznego w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2009-2015

W 2015 roku, na zlecenie GIOŚ, przeprowadzono II etap „Pomiarów pól elektromagnetycznych w wybranych miastach Polski o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy”. Zmierzone poziomy natężenia PEM, prezentuje tabela 7.

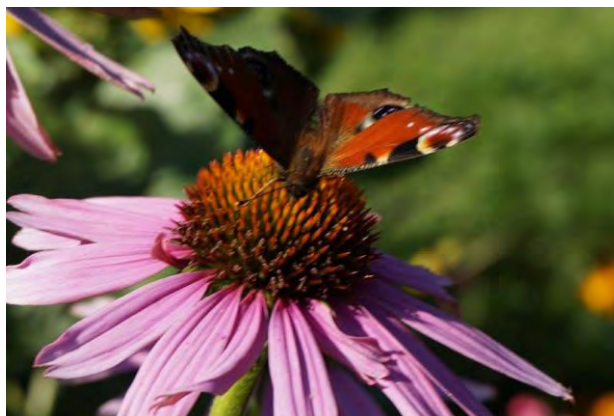
Tabela 7. Poziomy natężenia promieniowania elektromagnetycznego w miastach o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. w 2015 roku

Miasto	Natężenie PEM [V/m]	%wartości dopuszczalnej
Szczecin	0,55	7,9
Gdańsk	0,72	10,3
Poznań	0,71	10,1
Bydgoszcz	0,72	10,3

Powiat tucholski

W 2015 roku pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu tucholskiego przeprowadzono w jednym punkcie pomiarowym: Cekcyn, ul. Spokojna 24. Natężenie promieniowania elektromagnetycznego wyniosło 0,21 V/m, poniżej poziomu dopuszczalnego równego 7 V/m.

PODSUMOWANIE

-
- Według klasyfikacji jakości powietrza atmosferycznego dokonanej za 2015 rok ze względu na ochronę zdrowia ludzi wszystkie 4 strefy w województwie znalazły się w niekorzystnej klasie C. O takiej ocenie zdecydowało, podobnie jak w poprzednich latach, przede wszystkim zanieczyszczenie pyłem zawieszonym PM10 i benzo(α)pirenem.
 - Klasyfikacja stref ze względu na ochroną roślin ze względu na SO₂, NO_x i O₃ wykazała korzystną klasę A dla ocenianej strefy kujawsko - pomorskiej.
 - W województwie kujawsko – pomorskim poziomy celu długoterminowego dla ozonu zostały przekroczone dla wszystkich czterech stref w przypadku ochrony zdrowia, jak również dla strefy kujawsko – pomorskiej w przypadku ochrony roślin (klasa D2).
 - Pod względem zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego dwutlenkiem siarki na terenie województwa utrzymuje się osiągnięty w ostatnich latach jego niski poziom. Nigdzie nie został przekroczony żaden z poziomów dopuszczalnych oraz poziomy określone ze względu na ochronę roślin. W najbardziej zanieczyszczonych punktach pomiarowych w sezonie grzewczym widoczny jest wpływ niskiej emisji.
 - Nadal obserwuje się utrzymujący się od kilku lat stały poziom stężenia dwutlenku azotu. Duży wpływ na poziom emisji tego związku ma emisja pochodzenia komunikacyjnego. W przypadku tego zanieczyszczenia w 2015 r. normowana wartość średnioroczna nie została przekroczona na żadnej z automatycznych stacji pomiarowych. Maksymalne stężenie dwutlenku azotu odnotowano w Włocławku na stacji przy ul. Okrzei.
 - Stężenie średnie PM10 było niższe w porównaniu z 2014 r. W 2015 r. przekroczenia poziomów dopuszczalnych średniodobowych w ilości powyżej 35 dni wystąpiły w Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku, Grudziądzu, Nakle n. Notecią, Inowrocławiu, Brodnicy, Ciechocinku i Koniczynie. Najwyższe stężenia notowano w okresie zimowym, co wskazuje na energetyczne pochodzenie tego zanieczyszczenia.
 - Ilość pyłu PM2,5 nie przekraczała wartości normowanej. Najwyższe stężenie odnotowano w Grudziądzu przy ul. Sienkiewicza. Podobnie jak w przypadku pyłu PM10 najwyższe stężenia występowały w okresie zimowym.
 - W przypadku ozonu ze względu na zdrowie ludzi przekroczenie poziomu docelowego zanotowano we Włocławku. Natomiast wartość poziomu celu długoterminowego była przekraczana na wszystkich stacjach. Najwięcej – przez 33 dni, we Włocławku.
 - Dla ozonu na stacji w Zielonce dotrzymany został poziom docelowy wskaźnika AOT40 określony dla terenów pozamiejskich. Nie dotrzymano natomiast poziomu celu długoterminowego.

- Nie odnotowano przekroczenia norm w odniesieniu do tlenku węgla.
- Wśród wszystkich stężeń średnich rocznych benzenu nie wystąpiły wartości wyższe od poziomu dopuszczalnego. Najwyższe stężenie, stanowiące 65 % poziomu dopuszczalnego, uzyskano w Nakle n. Notecią. W przebiegu rocznym stężeń zarysowało się, podobnie jak w latach poprzednich, wyraźne maksimum w miesiącach zimowych.
- Ilość metali ciężkich w pyłe PM₁₀ nie budziła zastrzeżeń, natomiast występują nadal problemy jeżeli chodzi o poziom zanieczyszczenia benzo(α)pirenem. Stężenia średnie z roku 2015 nie przekroczyły poziomu docelowego jedynie na stacji „Zielonka” w Borach Tucholskich. Najwyższe stężenia średnie roczne odnotowano analogicznie jak w poprzednich latach w Nakle nad Notecią oraz w centrum Grudziądza.
- Mikrobiologiczne zanieczyszczenie powietrza badano w rejonie Regionalnego Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Machnacu w gminie Brześć Kujawski. Zarejestrowano przekroczenia.
- Ocena wód płynących w 2015 r. wykazała, że jedynie 13 z 52 ocenionych punktów spełniało wymogi dobrego stanu (potencjału) ekologicznego odpowiadającego II klasie czystości. Najczystszy wodami charakteryzowała się z reguły profile ujściowe stosunkowo niedużych cieków. Nie stwierdzono złego stanu wód, a jedynie 4 z ocenianych rzek (Zgłowiączka pow. J. Głuszyńskiego, górna Fryba, Sępólna i górna Gąsawka) sklasyfikowano w stanie słabym odpowiadającym IV klasie czystości.
- Pod względem fizykochemicznym poprawną jakość wód stwierdzono na 56% stanowiskach, a pod kątem oceny biologicznej w 41% kontrolowanych punktach. Ustalonych normatywów nie przekraczały koncentracje substancji priorytetowych uwzględnianych przy ocenie stanu chemicznego. Ciągłym problemem jest słaba jakość wód pod względem sanitarnym. Skażenie bakteriologiczne dotyczyło 50% badanych stanowisk. Wśród wskaźników fizykochemicznych najczęściej przekraczającymi wartości normatywne były fosforany.
- W 2015 r. spośród 27 stanowisk monitorowanych pod kątem eutrofizacji komunalnej, 22 wykazywało cechy wód eutroficznych z uwagi na wysoką koncentrację związków biogennych (głównie fosforu) oraz słabą ocenę biologiczną.
- W roku 2015 kontynuowano monitoring jakości wód Zgłowiączki, Kotomierzycy, Strugi Granicznej, Fryby i Kanału Głównego ze Strugą Żaki na wytypowanych przez RZGW w Gdańsku i Warszawie obszarach wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego. Wyniki badań nie wykazały zanieczyszczenia wód azotem.
- Jakość wód Brdy i Drwęcy monitorowanych pod kątem przydatności wód dla celów pitnych odpowiadały odpowiednio kategorii A3 i A2. Zdecydowały o tym jednak tylko pojedyncze wskaźniki.
- Z 16 jezior monitorowanych w 2015 roku, wody jezior Stelchno i Juchacz odpowiadały bardzo dobremu stanowi ekologicznemu. Dobry stan ekologiczny odnotowano w przypadku wód jezior: Chełmżyńskiego i Głuszyńskiego. Stan ekologiczny pozostałych jezior nie spełniał wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej. W wodach jezior: Biskupińskiego, Dobrylewskiego i Skrwilno odnotowano zły stan ekologiczny.
- O stanie ekologicznym jezior decydowały parametry biologiczne, przede wszystkim indeks fitoplanktonowy. Wartości wskaźników fizykochemicznych spowodowały obniżenia oceny w przypadku jezior Borzymowskiego i Długiego.
- Wśród jezior położonych na OSN (Głuszyńskie, Gąsawskie, Biskupińskie) tylko w wodach j. Głuszyńskiego nie odnotowano przekraczania wartości granicznych wskaźników eutrofizacji.
- Stan czystości zbiorników zaporowych wskazywał na dobry potencjał ekologiczny Zbiornika Koronowo i zły w przypadku zbiorników Włocławek i Żur. O klasyfikacji zdecydowały wskaźniki biologiczne. Parametry fizykochemiczne mieściły się w I i II klasie czystości. Nie zostały także przekroczone normy środowiskowe dla

substancji priorytetowych.

- Jakość wód podziemnych badanych w 2015 r. w sieci krajowej w 21 otworach badawczych wskazywała na ponad 57% udział wód w dobrym stanie chemicznym. W większości badane otwory prezentowały wody poziomu czwartorzędowego charakteryzujące się zróżnicowaną jakością. Wskaźnikami najczęściej powodującymi obniżenie jakości była zawartość azotanów, potasu, chlorów, sodu oraz żelaza.
- W 10 punktach przeprowadzono analizę obecności związków organicznych, tj. pestycydy i WWA. Pod tym względem wody w 3 otworach (Szubin, Broniewo, Bartoszyce) z uwagi na stężenia pojedynczych związków sklasyfikowano w II klasie czystości. W pozostałych nie wykryto obecności badanych substancji lub ich stężenia były na poziomie I klasy czystości.
- Jakość wód odpowiadającą II klasie czystości stwierdzono w 3 otworach, tj. ponownie w punkcie zlokalizowanym w miejscowości Brzoza w gminie Nowa Wieś Wielka oraz w głębokim otworze w Dochanowie w gminie Żnin. W 5 otworach stwierdzono najslabszą jakość wód.
- W sieci lokalnej monitoringu wód podziemnych na terenie województwa w 2015 r. kontynuowano obserwacje na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenia azotem ze źródeł rolniczych w zlewni rzeki Kotomierzycy. Analiza wyników zawartości azotanów w piezometrach w latach 2005-2015 niezmiennie wykazuje ich najwyższą koncentrację w wodach pobranych w punktach Kotomierz-1 i Kotomierz-2. W przypadku tego pierwszego otworu ponownie odnotowano spadek stężeń, do poziomu sprzed 2010 roku.
- W województwie obserwuje się kontynuowanie tendencji do obniżania zwierciadła wód podziemnych.
- W 2015 r. w województwie w zakresie hałasu przemysłowego kontroli poddano 165 zakładów, stwierdzając 24 przypadki naruszeń dopuszczalnych norm.
- W ramach monitoringu hałasu komunikacyjnego drogowego w 2015 r. wykonano pomiary w: Golubiu-Dobrzyniu, Lipnie, Radziejowie, Wąbrzeźnie i Więcborku. Kontynuowano także całoroczne pomiary w Bydgoszczy przy Placu Poznańskim oraz w Toruniu na stacji „Kaszownik”, Włocławku na stacji „Okrzei” i Grudziądzu przy ul. Piłsudskiego.
- Na podstawie prowadzonych badań, można stwierdzić, że również w mniejszych miejscowościach występują ulice, gdzie następuje naruszenie klimatu akustycznego.
- Na stacjach rejestrujących całoroczny poziom hałasu przekroczenia norm długookresowego poziomu dźwięku wystąpiły tylko w Grudziądzu.
- Przeprowadzone w 2015 r. pomiary hałasu lotniczego pasażerskiego od Portu Lotniczego Bydgoszcz nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych norm w żadnym z monitorowanych punktów.
- Monitoring promieniowania elektromagnetycznego realizowany w 2015 r. na terenie województwa wykazał, że w żadnym z 45 opomiarowanych punktów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm.
- Z analizy wyników pomiarów PEM prowadzonych w 2015 r. wynika, że przeciętny poziom promieniowania w kujawsko-pomorskim w miastach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys. wynosił 0,7 V/m, w miastach poniżej 50 tys. mieszkańców średnia wartość promieniowania wynosi 0,3 V/m a w przypadku terenów wiejskich otrzymano średni wynik 0,18 V/m.
- Ocena tendencji wieloletnich nie wykazała negatywnych zmian w poziomie promieniowania elektromagnetycznego.

UCHWAŁA NR XXVIII/..../2016
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 25 listopada 2016 r.

w sprawie: przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020 oraz Prognozę Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 814, poz. 1579) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm.)

Rada Powiatu
uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020” oraz „Prognozę Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020” stanowiące załącznik nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

*Projekt został sprawdzony i podpisany przez radcę prawnego
Tomasza Sobieckiego.*

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami art. 18 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy Prawo ochrony środowiska Rada Powiatu Tucholskiego przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020” oraz „Prognozę Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020”, opracowane przez firmę TERRA PROJEKT Danuta Mazurczak, Joanna Witkowska s.c. z siedzibą przy ul. Zamkowej 4a/1, 62-070 Dąbrówka.

Potrzeba aktualizacji ww. Programu wynika z okresu obowiązywania poprzedniego Programu i konieczności dostosowania go do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska, które zmieniły się od dnia uchwalenia poprzedniego Programu do chwili obecnej. Ponadto nastąpiła zmiana prawodawstwa dotyczącego ochrony środowiska szczególnie w zakresie gospodarki odpadami. W związku z ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1101) politykę ekologiczną państwa, zgodnie z którą opracowywany był poprzedni program ochrony środowiska, zastąpiono polityką ochrony środowiska, która m.in. winna być prowadzona za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Zgodnie z art. 14 ust. 1 Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. z 2016 r. poz. 383 ze zm.). Cele i obszary priorytetowe wytyczone w projekcie Programu ochrony środowiska dla Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020 są zbieżne z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju (Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności), średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020, jak również z innymi przyjętymi na różnych szczeblach strategiami i programami branżowymi.

Opracowanie „Prognozy Oddziaływania na Środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020”, wynika z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. z 2016 r. poz. 353 ze zm.). Nakłada on na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów.

Głównym celem Prognozy Oddziaływania na Środowisko jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Tucholskiego na lata 2016 – 2020”. Prognoza przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz sposoby ich minimalizacji.

W związku z tym, że opracowanie dokumentów wymagało udziału społeczeństwa, Projekt Programu Ochrony Środowiska wraz z Prognozą, zgodnie z art. 39 ww. ustawy z dnia 03 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu w terminie od dnia 02 września 2016 r. do 23 września 2016 r., poprzez obwieszczenie na tablicy ogłoszeń tut. organu oraz na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej. W trakcie prowadzonego postępowania nie zgłoszono żadnych uwag i wniosków dot. ww. projektów.

Projekt dokumentu wraz z prognozą został zaopiniowany przez: Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Uchwała Nr 40/1580/16 z dnia 12 października 2016 r. oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy – pismo NNZ.9022.1.445.2016 z dnia 13 września 2016 r.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w/w dokumenty zaopiniowała pozytywnie.

Przewodniczący
R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

Informacja z zadań realizowanych przez ARiMR Biuro Powiatowe w Tucholi.

Kampania 2015

W kampanii 2015 Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Tucholi przyjęło 2488 wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz 2157 wniosków o przyznanie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).

Kampania 2015 była wyjątkową kampanią pod wieloma względami. Była to kampania, w której wprowadzono nowe rodzaje płatności jak np. płatność do zwierząt bez ograniczenia na województwa (do tej pory tylko rolnicy z wybranych województw mogli starać się o przyznanie tej płatności). Ponadto była to pierwsza kampania realizowana w ramach nowego PROW 2014 – 2020. Była to również kampania, w której po raz pierwszy od 2004 roku ARiMR wypłacała rolnikom zaliczki na poczet płatności bezpośrednich.

W związku z nowymi typami płatności oraz systemem zaliczek, gruntownej przebudowie został poddany system teleinformatyczny obsługujący ARiMR. W wyniku usterek oraz opóźnień, za które ARiMR nie ponosi odpowiedzialności, wdrożenie tego systemu nastąpiło z opóźnieniem. Dlatego też 30 września 2015 roku Minister Rolnictwa wydał rozporządzenie w sprawie zaliczek na poczet płatności bezpośrednich w 2015 roku (Dz.U. 2015 poz. 1541). W wyniku opublikowanego rozporządzenia zaliczki te były wypłacane od dnia 16 października 2015 r. W sumie z Biura Powiatowego ARiMR w Tucholi wypłacono zaliczki dla 2220 rolników.

W dniu 07 września 2015 roku Minister Rolnictwa wydał rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Rozporządzenie to rozpoczęło proces przyjmowania wniosków o przyznanie płatności dla gospodarstw rolnych lub działów specjalnych produkcji rolnej, w których powstały szkody spowodowane przez suszę.

Wnioski przyjmowane były od 11 września do 30 września 2015 r. W sumie Biuro Powiatowe ARiMR w Tucholi przyjęło 702 wnioski o przyznanie tej pomocy. 699 wniosków spełniało kryteria i zostały wydane w nich decyzje o przyznaniu pomocy finansowej. Trzech rolników złożyło wycofania wniosku i w związku z tym umorzono postępowanie w sprawie przyznania pomocy finansowej.

Ponadto przyjęto 3 wnioski o pomoc de minimis dla producentów czarnej porzeczki. Wszystkie 3 wnioski rozpatrzono pozytywnie i wydano decyzje o przyznaniu wsparcia.

Począwszy od 12 października 2015 roku Biuro Powiatowe ARiMR w Tucholi rozpoczęło proces wydawania decyzji o przyznaniu płatności bezpośrednich i ONW.

W dniu 20 maja 2016 roku Biuro Powiatowe ARiMR w Tucholi jako pierwsze Biuro Powiatowe w Polsce wydało 100% decyzji o przyznaniu płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i ONW.

Kampania 2016

Rolnicy, którzy w 2015 roku ubiegali się o wsparcie bezpośrednie, na początku 2016 r., otrzymali od ARiMR wstępnie wypełnione wnioski wraz z materiałem graficznym. Wraz z wnioskiem rolnik otrzymał instrukcję wypełniania spersonalizowanego wniosku o przyznanie płatności i materiału graficznego na rok 2016.

Na podstawie wniosku rolnik mógł ubiegać się o następujące płatności:

- Jednolitą płatność obszarową (JPO)
- Płatność ONW
- Płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska (tzw. płatność za zazielenienie)
- Płatność dla młodych rolników
- Płatność dodatkową (redystrybucyjną)
- Płatności związane z produkcją
- Płatności do zwierząt (krowy, bydło, owce, kozy)
- Płatności w ramach przejściowego wsparcia krajowego
- Płatności rolnośrodowiskowej (PROW 2007-2013)
- Płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (PROW 2014-2020)
- Płatności ekologicznej (PROW 2014-2020)
- Pomoc na zalesianie (PROW 2007-2013)
- Premię pielęgnacyjną i zalesieniową (PROW 2014-2020)

I. Główne zmiany w stosunku do roku 2015:

1. Od roku 2016 brak jest możliwości uznania rolnika za uczestniczącego w systemie dla małych gospodarstw. Mógł jedynie wystąpić z systemu dla małych gospodarstw wypełniając Część IV wniosku lub poprzez złożenie stosownego oświadczenia w terminie do dnia 30 września 2016 r.

2. Od roku 2016 płatność bezpośrednia do działki rolnej wchodzącej w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przysługuje rolnikowi, który ma do tej działki tytuł prawny.

3. Zmiany w naliczaniu ONW

Dla rolników realizujących zobowiązanie:

100% stawki - do 50 ha

50% stawki - od 50 ha do 100 ha

25% stawki - od 100 ha do 300 ha

Płatność jest przyznawana tylko do powierzchni objętej zobowiązaniem.

Pozostali:

100% stawki - do 25 ha

50% stawki - od 25 ha do 50 ha

25% stawki - od 50 ha do 75 ha

Termin składania wniosku w roku 2016: Zmianie uległ termin składania wniosków - wniosek o przyznanie płatności wraz z wymaganymi załącznikami (dokumentami), w tym wypełnionym materiałem graficznym, składało się w terminie od dnia **15 marca do dnia 15 czerwca br.** Wniosek o przyznanie płatności wraz z załącznikami mógł być także złożony w terminie 25 dni kalendarzowych po terminie składania wniosków, tj. do dnia 11 lipca 2016 r., jednak za każdy dzień roboczy opóźnienia, licząc od dnia 16 czerwca 2016 r., stosowane było zmniejszenie płatności w wysokości 1% należnej kwoty płatności.

W kampanii 2016 Biuro Powiatowe ARiMR w Tucholi przyjęło **do dnia 15 czerwca 2016 roku 2477** wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz **2156** wniosków o przyznanie płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub

innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW). Względem roku ubiegłego jest to 99,6 % przyjętych wniosków.

Pomimo nałożenia się rozpatrywania kampanii 2015 i 2016 oraz priorytetowej obsługi kampanii 2015, wszystkie złożone wnioski o przyznanie płatności na 2016 rok zostały zarejestrowane w systemie teleinformatycznym oraz sukcesywnie wprowadzane.

Biuro Powiatowe ARiMR w Tucholi jako pierwsze Biuro Powiatowe w kraju w dniu 18 lipca 2016 roku zakończyło pierwszy etap weryfikacji wniosków, również jako pierwsze Biuro Powiatowe w kraju zakończyło II etap procedowania wniosków w dniu 29 września 2016 roku. Od dnia 04 października 2016 roku naliczane są płatności ONW.

II. Rok 2016 to rok bardzo trudny dla polskiego rolnictwa. Od początku roku rolnicy zmagali się z szeregiem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Zjawiska te spowodowały znaczne straty w gospodarstwach rolnych. W związku z tym Ministerstwo Rolnictwa podjęło szereg działań, które mają na celu poprawienie sytuacji w polskich gospodarstwach rolnych:

Zaliczki 2016

Biorąc pod uwagę bardzo trudną sytuację gospodarstw rolnych w całym kraju, które ucierpiały w wyniku niekorzystnych warunków atmosferycznych, Minister Rolnictwa oraz Prezes ARiMR podjęli decyzję o wypłacie tzw. „płatności zaliczkowych”. Wypłatę zaliczek rozpoczęto od dnia 17 października 2016 roku i trwać ona będzie do końca listopada 2016 roku. Do dnia 31 października 2016 roku dzięki sprawnej organizacji pracy Biura Powiatowego udało się objąć wypłatą zaliczek 2463 rolników. Biorąc pod uwagę ilość złożonych wniosków o przyznanie płatności na 2016 rok to procent naliczonych zaliczek wynosi 99,43% rolników ubiegających się o przyznanie płatności na 2016 rok.

Pożyczki 2016

W dniu 13 września 2016 roku w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1455 zostało opublikowane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W rozporządzeniu tym wprowadzono możliwość ubiegania się przez rolników o sfinansowanie zobowiązań cywilnoprawnych w okresie od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016r., które zostały podjęte w związku z prowadzeniem produkcji mleka, świń lub owoców i warzyw. W związku z tym od dnia 28 września 2016 roku do dnia 15 października 2016 roku Biura Powiatowe ARiMR w całym kraju przyjmowały wnioski związane z tym działaniem. W tym okresie do Biura Powiatowego ARiMR w Tucholi nie wpłynął żaden wniosek.

Pomoc klęskowa

W dniu 13 września 2016 roku w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1455 zostało opublikowane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W rozporządzeniu wprowadzono możliwość składania wniosków przez rolników poszkodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne. Ogłoszenie Ministra Rolnictwa doprecyzowało, że rolnicy poszkodowani przez: grad, deszcz nawalny, suszę i huragan mogą takie wnioski złożyć. Stawki pomocy dla gospodarstw objętych klęską wynoszą odpowiednio 900 zł do 1 ha powierzchni upraw, w tym owocujących upraw drzew i krzewów owocowych, w których wystąpiły szkody w wysokości

co najmniej 70 % spowodowane przez grad, huragan, deszcz nawalny lub suszę oraz 100 zł na 100 m² powierzchni upraw w szklarniach i tunelach foliowych, w których wystąpiły szkody w wysokości co najmniej 70 % spowodowane przez grad, huragan, deszcz nawalny lub suszę. W tym roku pomoc była udzielana:

- w ramach pomocy de minimis, jeżeli szkody w gospodarstwie rolnym wynoszą do 30% średniej rocznej produkcji z ostatnich trzech lat lub średniej z 3 lat opartej na okresie 5 ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.
- w ramach pomocy publicznej, jeżeli szkody w gospodarstwie rolnym wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji z ostatnich trzech lat lub średniej z 3 lat opartej na okresie 5 ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.

Wnioski można było składać w terminie od 17 października 2016 roku do dnia 31 października 2016 roku. W sumie do Biura Powiatowego ARiMR w Tucholi wpłynęły 44 wnioski o przyznanie wsparcia.

III. Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi

W 2016 roku został ogłoszony nabór na wnioski z poddziałania 6.5. „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 598).

Wnioski te przyjmowano od dnia 12 września 2016 roku do dnia 11 października 2016 roku. W Biurze Powiatowym ARiMR w Tucholi nie złożono żadnego wniosku o przyznanie takiego wsparcia.

IV. Wnioski rolnośrodowiskowe 2007-2013, rolno-środowiskowo- klimatyczne 2014-2020, rolnictwo ekologiczne 2014-2020 – rok gospodarczy 2016

1. Program rolnośrodowiskowy PROW 2007-2013

Program rolnośrodowiskowy PROW 2007-2013 polega na realizacji określonych działań w ramach pakietów rolnośrodowiskowych. Działania te zmierzają do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz do zachowania różnorodności biologicznej na tych terenach.

Wnioski złożone w Biurze Powiatowym ARiMR w Tucholi w ramach PROW 2007-2013

PROW 2007-2013	
Rok rozpoczęcia realizacji programu	Ilość złożonych wniosków
2012	160
2013	123
2014	33

2. Działanie rolno środowiskowo- klimatyczne

Istotą działania rolno-środowiskowo-klimatycznego jest promowanie praktyk przyczyniających się do zrównoważonego gospodarowania gruntami (w celu ochrony gleb, wód, klimatu), ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków, różnorodności krajobrazu oraz ochrony zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich.

Wymogiem obowiązującym w ramach wszystkich pakietów Działania rolno środowiskowo-klimatycznego jest zachowanie powierzchni trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo, stanowiących ostoje dzikiej przyrody.

Wnioski złożone w Biurze Powiatowym ARiMR w Tucholi

PROW 2014-2020	
Rok rozpoczęcia realizacji programu rolno środowiskowo-klimatycznego	Ilość złożonych wniosków
2015	97
2016	42

3. Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020

Działanie „Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020” jest w dużej części kontynuacją dotychczasowego Pakietu 2. Rolnictwo ekologiczne” w ramach programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013.

Celem działania Rolnictwo ekologiczne jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28-06-2007 r. i spełniają definicję rolnika aktywnego zawodowo.

Wszystkie gospodarstwa uprawnione do wsparcia w ramach Działania Rolnictwo ekologiczne podlegają kontroli wykonywanej przez jednostki certyfikujące rolnictwo ekologiczne w zakresie prowadzenia w tym gospodarstwie produkcji rolnej, zgodnie z przepisami określonymi w ustawie o rolnictwie ekologicznym i rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.

Wnioski złożone w Biurze Powiatowym ARiMR w Tucholi

PROW 2014-2020	
Rok rozpoczęcia realizacji programu	Ilość złożonych wniosków
Rolnictwo ekologiczne 2015	2
Rolnictwo ekologiczne 2016	brak

V. Zalesienia PROW 2004-2006/ Zalesienia gruntów rolnych oraz innych niż rolne PROW 2007-2013/ Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów PROW 2014-2020

W dbałości o utrzymanie środowiska nie można zapomnieć o zalesieniach, które stanowią początkowy, nieodzowny etap w drodze długotrwałego procesu tworzenia kompleksu leśnego. Dlatego też grunty charakteryzujące się niską przydatnością dla rolnictwa stanowią niebagatelny obszar dla odtworzenia lasu, jak również kształtowania struktury krajobrazu obszarów wiejskich.

Działanie Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów PROW 2014-2020 skierowane jest do rolników, którzy są właścicielami gruntów przeznaczonych do

zalesienia. Beneficjentami mogą być również jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne gmin i powiatu.

Program Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów PROW 2014-2020 jest kontynuacją działań wspierających zalesianie w ramach Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich:

PROW 2004-2006: Zalesianie gruntów rolnych. W powiecie tucholskim uczestniczy w 20 letnim programie zalesieniowym 22 rolników

PROW 2007-2013: Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne. W powiecie tucholskim uczestniczy w 15 letnim programie zalesieniowym 5 rolników.

W 2015 r. do programu zalesieniowego przystąpiło 2 rolników, w 2016 r. również 2 rolników.

VI. Działanie „Renty strukturalne”

Biuro Powiatowe ARiMR w Tucholi realizuje wypłatę Rent strukturalnych w ramach PROW 2004-2006 oraz PROW 2007-2013.

Nabory wniosków zostały przeprowadzone w latach 2004-2006, 2007-2008 oraz w roku 2010, który był ostatnim naborem wniosków o przyznanie renty strukturalnej.

Do realizacji wypłaty zakwalifikowano następującą ilość wniosków:

PROW 2004-2006 – **125 rencistów strukturalnych**

PROW 2007-2013 – **61 rencistów strukturalnych**

Łącznie 186 rencistów strukturalnych

W związku z określonym w przepisach okresem pobierania renty strukturalnej w miesiącu październiku 2016 r. wypłata rent strukturalnych obejmowała 47 rencistów strukturalnych.

VII. Wnioski o przyznanie pomocy w ramach poddziałania "Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

1. Warunki i tryb udzielania pomocy określa:

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu "Premie dla młodych rolników" w ramach poddziałania "Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 982, z późn. zm.).

Premia w wysokości 100 tys. złotych będzie wypłacana w dwóch ratach:

I - w wysokości 80% - po spełnieniu przez beneficjenta, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy, warunków z zastrzeżeniem których została wydana ww. decyzja;

II - w wysokości 20% - po realizacji biznesplanu.

W Biurze Powiatowym ARiMR w Tucholi zostały przyjęte *Wnioski o przyznanie pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników (Premie dla młodych rolników) PROW 2014 – 2020* w 2015 i 2016 r:

- Nabór wniosków o przyznanie pomocy w **2015** r. – zostało przyjętych 9 wniosków, dla których zostały wydane decyzje o przyznaniu pomocy

- Nabór wniosków o przyznanie pomocy w **2016** (od 31 marca 2016 do 29 kwietnia 2016) – zostało przyjętych 8 wniosków o przyznanie pomocy, w tym dla 7 wniosków zostały wydane decyzje o przyznaniu pomocy (dla 1 wniosku została wydana decyzja o umorzeniu postępowania).

W Biurze Powiatowym ARiMR w Tucholi zostały przyjęte *Wnioski o płatność pierwszej raty pomocy na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników objętego PROW 2014 – 2020* w 2016 r. – w ilości 6 wniosków (dla naboru 2015 r.)

VIII. Informacja nt. systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzi rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych (tj. bydła, owiec, kóz i świń) w oparciu o zgłoszenia składane przez posiadaczy zwierząt.

System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) jest wykorzystywany w szczególności do ustalenia miejsc pobytu i przemieszczeń zwierząt.

W powiecie tucholskim wg. bazy danych w systemie IRZ zarejestrowano:

	bydło	owce	kozy	świnie
Liczba zwierząt (szt.)	18483	28	79	64174
Liczba siedzib stad posiadających zwierzęta danego gatunku	963	5	25	997

Od 18 października 2016 r. zmieniają się przepisy dotyczące identyfikacji i rejestracji zwierząt (podstawa prawna: ustawa z dnia 23 września 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 1605).

KIEROWNIK
BIURA POWIATOWEGO
Aleksandra Kobak

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

Zadania wykonane przez
PZDR w Tucholi na terenie
powiatu tucholskiego w 2016 roku.

Tuchola, listopad 2016 r.

Nazwa komórki organizacyjnej: PZDR w Tucholi
Symbol: PZTU
Opracowujący informację: Joanna Jastak

Zgodnie z Ustawą z 22 czerwca 2016 roku /Dz. U. poz. 1176 z 05-08-2016/ o zmianie ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego od dnia 20.08.2016 roku Ośrodki Doradztwa Rolniczego podlegają ministrowi rolnictwa jako państwowe osoby prawne, do 08 2016 roku były nadzorowane przez samorząd województwa.

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Tucholi wchodzi w skład struktur Kujawsko – Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie. Zasięgiem działania obejmuje 6 gmin powiatu tucholskiego. Obecnie zatrudnionych jest 6 pracowników na terenie powiatu. Doradcy nie mają w zakresie swoich obowiązków przypisanej danej gminy jednakże organizacyjnie zapewniają dyżury doradców w biurach gminnych (tj. Cekcyn, Śliwice, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo). Pięciu doradców posiada uprawnienia cross compliance, czterech posiada uprawnienia rolnośrodowiskowe. W zespole pracuje pięciu rachmistrzów, którzy prowadzą od 10-20 ksiąg rachunkowości FADN. Razem w zespole prowadzi się 64 zbiory FADN (w br. omówiono Raport Indywidualny Gospodarstwa Rolnego za rok 2015 – analizowano wyniki produkcyjno- ekonomiczne oraz poniesione koszty w gospodarstwie).

Od 2015 r. rozpoczęto świadczenie usług związanych z rozliczaniem podatku VAT w rolnictwie. Usługi świadczone są w 10-ciu gospodarstwach, które przeszły na zasady ogólne.

Pracownicy Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego wykonują zadania przyjęte w programie działalności Ośrodka jak: szkolenia, porady, lustracje, usługi dla klientów związane z aplikowaniem o pomoc finansową ze środków Unii Europejskiej, prowadzenie szkoleń stacjonarnych, wyjazdowych, kursów, pokazów i konferencji, opracowanie biznes planów i przedsięwzięć inwestycyjnych oraz wspieranie rozwoju małej przedsiębiorczości na wsi, działanie na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego, ochrona naturalnego środowiska. Ważną cechą tych struktur jest duża samodzielność w ustalaniu i podejmowaniu zadań.

Pracownicy PZDR są częścią społeczności lokalnej. Takie usytuowanie w środowisku lokalnym powoduje, że podstawowa działalność Zespołu wzbogacana jest o priorytety, w których rozwiązanie mogą się włączyć doradcy. Współpracują i są także członkami lokalnych grup działania – LGD Bory Tucholskie, Partnerstwo Lokalna Grupa Działania oraz Stowarzyszeń działających w poszczególnych gminach. Ponadto prezentujemy podczas obrad komisji rolnictwa i ochrony środowiska Rady Powiatu, komisjach rolnych w gminach (Lubiewo, Cekcyn), sesjach Rady Gmin (Cekcyn, Lubiewo, Kęsowo, Tuchola), na radach KPIR b/p w Tucholi informacje, czy też materiały związane z działalnością Ośrodka i spraw związanych z otoczeniem rolnictwa w poszczególnych gminach.

Komórka powiatowa Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie już kolejny rok współpracowała z Przedsiębiorstwem Rolniczo-Handlowym w Wieszczycach oraz z Zespołem Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi w zakresie wspólnej organizacji szkoleń dla rolników. W 2016 roku razem przeprowadzono szkolenie stacjonarne z zakresu produkcji roślinnej. Pracownicy Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Tucholi przeprowadzili również szkolenia dla młodzieży w/w szkoły oraz dla rolników – klientów banku BGŻ BNP Paribas O/Tuchola.

W I kwartale 2015 roku zakończyliśmy projekt NOWY ZAWÓD – NOWA SZANSA dla rolników i mieszkańców wsi Kujaw i Pomorza, który był realizowany od 2011 roku. Celem projektu było przygotowanie rolników i domowników do podjęcia nowych aktywności zawodowych na obszarach wiejskich poprzez zdobycie kwalifikacji ułatwiających znalezienie dodatkowego, pozarolniczego źródła dochodu. W ramach projektu doradcy ds. reorientacji zawodowej organizowali warsztaty motywacyjne, warsztaty przedsiębiorczości, szkolenia przedsiębiorczości oraz kursy. Oferowaliśmy wsparcie rolnikom oraz domownikom gospodarstw rolnych ubezpieczonych w KRUS-ie. Przeprowadzono następujące kursy: na kierowcę kat. C+E (18 osób + 7 osób), na operatora koparko-ładowarki (12 osób), kurs księgowości małych i średnich przedsiębiorstw (16 osób + 17 osób), kurs florystyka z elementami dekoracji wnętrz (16 osób+ 13), kurs spawacza (9 osób), szkolenia z przedsiębiorczości (63 osoby), kurs opiekun dzienny nad osobą starszą i niepełnosprawną (17 osób + 8 osób), kurs pilarza – 11 osób.

K-P ODR w Minikowie przy współpracy ze Starostwem Powiatowym, LGD „Bory Tucholskie” oraz Stowarzyszeniem Gospodarstw Agroturystycznych podjął pierwszą próbę rozpowszechnienia idei funkcjonowania gospodarstw opiekuńczych jako alternatywnego pozarolniczego źródła dochodów. W 2016 roku kontynuowano tę koncepcję tworzenia gospodarstw opiekuńczych na terenie powiatu tucholskiego. Celem projektu oraz podjętej współpracy jest m.in. przygotowanie rolników oraz domowników do podejmowania nowych aktywności zawodowych na obszarach wiejskich w zawodzie opiekun domowy osób starszych i niepełnosprawnych. Odbyły się już warsztaty wprowadzające do tematyki gospodarstw opiekuńczych, uczestnikami byli min. rolnicy posiadający gospodarstwo agroturystyczne oraz osoby, które ukończyły kurs opiekuna dziennego osób starszych. Systematycznie utrzymywano współpracę z grupą gospodarstw polegającą na organizacji oraz w części prowadzeniu spotkań szkoleniowych, udzielaniu porad, lustracji w gospodarstwie. Wspólnie ze specjalistami z K-P ODR Minikowo opracowano ofertę turystyczną „Bory dla seniorów” i za jej udziałem uczestniczono w promocji gospodarstw opiekuńczych. Ponadto udzielano wywiadów w RTV, organizowano stoiska promocyjne, wykłady oraz promowano różne formy świadczenia usług opiekuńczych i modele gospodarstw.

Obecnie w partnerstwie z Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie” rozpoczynamy realizację projektu „Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim”. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Realizacja jest

zaplanowana od 01.07.2016 r. do 30.06.2018 r. Projekt zakłada utworzenie i funkcjonowanie 15 gospodarstw opiekuńczych na terenie powiatów: brodnickiego, mogileńskiego, świeckiego, tucholskiego i wąbrzeskiego. Rekrutacja opiekunów/gospodarzy odbyła się do końca października 2016 roku (wstępne spotkania odbyły się na etapie przygotowywania projektu). Osoby zajmujące się podopiecznymi (opiekunowie) i prowadzące zajęcia (wolontariusze) będą mogły zdobyć kwalifikacje do opieki (kurs). Podopiecznymi będą osoby niesamodzielne, które będą mogły korzystać ze wsparcia i zajęć przez 8 godz. dziennie, 5 dni w tygodniu (w grupach 3-8 os.). Rekrutacja odbędzie się z uwzględnieniem przeprowadzonej identyfikacji potrzeb na poziomie środowiska lokalnego, w stałym kontakcie z Ośrodkami Pomocy Społecznej. W projekcie będzie świadczone stałe doradztwo dla gospodarstw wspierające ich funkcjonowanie i rozwój oferty, służące dostosowaniu zajęć do indywidualnych potrzeb podopiecznych. Zostaną zorganizowane również szkolenia wspierające zakładanie i rozwijanie tej działalności. Więcej informacji na stronie www.opieka.kpodr.pl

Rok rocznie zespół powiatowy dokonuje przeglądu i lustracji gospodarstw agroturystycznych oraz obiektów turystyki wiejskiej. Efektem tych działań jest liczny udział w konkursie „Agro-wczasy” gospodarstw z terenu powiatu tucholskiego. W 2015 r. laureatami w/w konkursu zostały dwa gospodarstwa agroturystyczne oraz obiekt turystyki wiejskiej. W 2016 roku właściciele gospodarstw agroturystycznych oraz obiektów turystyki wiejskiej mieli możliwość skorzystania z wyjazdu studyjnego oraz kursu na temat „Tkania produktu sieciowego”.

Współpraca z kołami gospodyń wiejskich w obszarze dziedzictwa kulinarnego zaowocowała zdobyciem kilku głównych nagród w XVI edycji ogólnopolskiego konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”. Należy podkreślić, że konkurs na szczeblu wojewódzkim z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem ze strony kół gospodyń, co przekłada się na zdobywanie nagród i wyróżnień. Powiatowa komórka K-P ODR w Tucholi uczestniczyła w realizacji III edycji konkursu „Kulinarne dziedzictwo Borów Tucholskich” organizowanej przez Lokalną Grupę Działania „Bory Tucholskie”. Współorganizowano razem ze Starostwem Powiatowym w Tucholi i Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie” stoisko promocyjne na targach „Lato na wsi”.

Przygotowujemy się do realizacji kolejnej XXVI edycji Olimpiady Wiedzy Rolniczej na szczeblu powiatowym wraz z Zespołem Szkół Licealnych i Agrotechnicznych Tucholi (17 listopad). Rok rocznie realizujemy projekt pn. „Ekologizacja wsi województwa kujawsko-pomorskiego, kształtowanie postaw i zachowań społeczeństwa wiejskiego poprzez wdrażanie w życie tzw. dobrej kultury rolnej”, w którym uczestniczy 15 gospodarstw rolnych. W tym roku na szczeblu wojewódzkim gospodarstwo z terenu gminy Kęsowo zajęło trzecie miejsce podczas podsumowania w/w konkursu.

W 2016 r. w związku z wystąpieniem przymrozków oraz suszy na terenie powiatu tucholskiego czterech doradców uczestniczyło w pracach zespołów powołanych /przez Burmistrza i Wójtów Gmin/ do oceny strat wywołanych czynnikami zewnętrznymi: wiosenne przymrozki – gminnych komisji ds. oszacowania skutków złego przezimowania oraz suszy.

W ramach działania Gromadzenie danych do systemu informacji rolniczej gromadzono cotygodniowo notowania cen targowiskowych, kwartalnie notowania cen środków do

produkcji, w tym ceny określonych w planie nawozów mineralnych. Informacje uzyskiwano z różnych źródeł zlokalizowanych na terenie działalności Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Tucholi. Dodatkowo w okresie żniw przekazywano szacunkowe dane dotyczące stopnia zaawansowania prac żniwnych oraz wysokości plonów.

Wielu rolników z powiatu tucholskiego uczestniczyło w pokazie pracy maszyn w ramach Centrum Techniki Rolniczej w Minikowie.

Współpracujemy także ze Stacją Chemiczno-Rolniczą w Bydgoszczy w celu organizacji badań gleby na zawartość podstawowych makroskładników zawartych w glebie dla rolników. Umożliwiamy również odbycie praktyki jednodniowej w ramach organizacji Dnia Przedsiębiorcy oraz praktyk studenckich.

W 2016 roku za okres III kwartałów br. udzielono – 963 porady i 1059 informacji z tematyki między innymi: upowszechniania innowacji technologicznych w produkcji rolniczej, edukacji rolników w zakresie PROW 2014-2020 oraz wspierania ich w pozyskiwaniu środków finansowych, prowadzenia rachunkowości Polski FADN, rachunkowości podatkowej, wspierania agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz kompleksowej ochrony środowiska. Przeprowadzono 261 lustracji w gospodarstwach rolnych głównie na plantacjach w trakcie wegetacji roślin oraz w celu aktualizacji bazy gospodarstw agroturystycznych. Przygotowano w powiecie 1361 różnego rodzaju opracowań i wniosków(wg. zawartych umów). Ponadto zorganizowano ogółem 38 szkoleń w tym wyjazdy grupowe /przygotowanie i opieka grupy/ na specjalistyczne imprezy – w maju br. na Targi Lato na wsi – 5 grup autokarowych, w lipcu br – 1 grup autokarowa na Targi Agro Tech, w we wrześniu 1 grupa na Wystawę Maszyn Rolniczych do Bednar k/Poznania. Wyjazdy te są współfinansowane przez Urzędy Gmin. Ponadto proponujemy i zgłaszamy kandydatów/rolników, przedsiębiorców, ciekawych osób z powiatu do konkursów organizowanych przez KPODR czy instytucje zewnętrzne np. Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, Rolnik Farmer Roku 2016, Sposób na Sukces i inne. W czerwcu 2016 roku w Pałacu Belweder w Warszawie odbyło się rozstrzygnięcie XVI edycji konkursu „Sposób na Sukces”, podczas którego laureatem zostało przedsięwzięcie rodzinne prowadzone przez Joannę Kłodzińską- Szewczenko i Jana Kłodzińskiego – Dworek Wymysłowo. Konkurs organizowany był przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie

Zapraszam Państwa do korzystania z naszych usług. Mój telefon komórkowy – 723330118 i biuro PZDR w Tucholi – 52 348650. Polecam stronę internetową KPODR Minikowo. Należy wejść w zakładkę Biuletyn Internetowy „AKTUALNOŚCI” zarejestrować się i otrzymywać na e-maila aktualne informacje z zakresu technologii produkcji, finansowania czy spraw unijnych.

Joanna Jastak

Kierownik PZDR w Tucholi

PZTU/JJ

Działania Powiatowej Izby Rolniczej w Tucholi na rzecz poprawy sytuacji w rolnictwie.

Biuro Powiatowe Kujawsko - Pomorskiej Izby Rolniczej powstało 15.05.2000 r. w Tucholi dzięki długotrwałym staraniom delegatów izby oraz liderów grup producenckich z powiatu tucholskiego. Znajduje się ono obecnie w pomieszczeniu należącym do LOK przy ulicy Przemysłowej 2, w tak zwanym „Centrum Rolniczym”. Biuro Powiatowe jest kontynuacją Biura Rejonowego Bydgoskiej Izby Rolniczej, które istniało w Tucholi od 16.12.1997 r. do 31.03.1999 r. Pracownikiem biura, wyłonionym w drodze konkursu, został Marek Reder zamieszkały w Jarcewie, z wykształcenia mgr inż. zootechnik, który prowadził także poprzednie biuro.

W zakresie obowiązków biura jest inicjowanie i rozwijanie współpracy na rzecz rolnictwa z samorządem terytorialnym, z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego oraz ze szkołami rolniczymi. Bardzo dobrze układa się współpraca z władzami i pracownikami Starostwa Powiatowego w Tucholi. Pracownik biura bierze udział w organizowanych przez Starostwo Powiatowe imprezach związanych z rolnictwem i kulturą wsi. Dobrze układa się też współpraca z władzami i pracownikami Urzędu Miejskiego w Tucholi oraz Urzędami Gmin w Kęsowie, Gostycynie, Lubiewie, Cekcynie, Śliwicach. Bardzo dobra współpraca jest również z kierownictwem i pracownikami Biura Powiatowego ARiMR w Tucholi. Najszersza jest jednak współpraca Biura Powiatowego Kujawsko - Pomorskiej Izby Rolniczej z kierownictwem i pracownikami Rejonowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Tucholi, czego wyrazem są wspólnie organizowane szkolenia rolnicze i wyjazdy szkoleniowe. Dobrze układa się także współpraca z dyrekcją Zespołu Szkół Leśnych i Agrotechnicznych w Tucholi.

Ważnym zadaniem biura jest pomoc rolnikom w różnych sprawach związanych z działalnością interesujących ich urzędów i funkcjonowaniem prawa. W praktyce to wygląda w ten sposób, że rolnicy ze swoimi problemami zgłaszają się do pracownika biura, który podsuwa im najlepsze rozwiązania, konsultując trudniejsze przypadki z radcą prawnym.

Biuro Powiatowe Kujawsko - Pomorskiej Izby Rolniczej pełni również rolę punktu informacyjnego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych TUV i zajmuje się ubezpieczaniem rolników w ramach Związku Wzajemności Członkowskiej Rolników Województwa Kujawsko - Pomorskiego "Partner".

Do ostatnio rozpoczętych zadań realizowanych przez biuro należy dystrybucja kolczyków potrzebnych do oznakowania zwierząt gospodarskich.

W poprzednich latach pracownik biura dokonywał pomiarów powierzchni upraw ręcznym odbiornikiem GPS u rolników z powiatu tucholskiego, którzy później zgłaszali się do biura po pomoc przy wypełnianiu wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych oraz o przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Dodatkowo pracownik biura po odbyciu specjalistycznego szkolenia i zdaniu

egzaminów otrzymał uprawnienia doradcy rolnośrodowiskowego i pomaga rolnikom wypełniać wnioski o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i rolno-środowiskowo-klimatycznych oraz dokonuje opracowań planów działalności rolnośrodowiskowej.

Biuro Powiatowe zajmuje się organizacją zebrań członków Rady Powiatowej Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej w Tucholi, podczas których w obecnej kadencji były poruszane następujące tematy istotne dla rolnictwa w powiecie tucholskim:

1. Podsumowanie protokołów z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwach rolnych spowodowanych suszą na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, a w szczególności w powiecie tucholskim.
2. Ocena skutków suszy w poszczególnych gminach powiatu tucholskiego.
3. Produkcja zwierzęca w Polsce – prezentacja ANR O/T w Bydgoszczy.
4. Sytuacja na rynku mleka i żywca wieprzowego.
5. Omówienie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa z 5 sierpnia 2015 r.
6. Zasady i terminy zbywania nieruchomości z wyłączeń 30 % użytków rolnych Gospodarstwa Rolnego „Kamienica”.
7. Posumowanie IV kadencji Rady Powiatowej Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej w Tucholi.
8. Przedstawienie wyników wyborów do władz izby oraz innych omawianych spraw podczas I Walnego Zjazdu Delegatów Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej kadencji 2015 – 2019.
9. Omówienie projektu zmian ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa i ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
10. Obowiązek rejestracji podmiotów prowadzących sprzedaż bezpośrednią oraz produkcję pierwotną.
11. Warunki uzyskania dopłaty do kwalifikowanego materiału siewnego zbóż ozimych i jarych w przypadku wymarznięć.
12. Dobór odmian zbóż i ziemniaków do warunków klimatycznych województwa kujawsko-pomorskiego.
13. Zasady i skutki stosowania osadów z oczyszczalni komunalnych w rolnictwie.
14. Informacja o stanie rolnictwa w gminach: Gostycyn, Lubiewo i Śliwice (ilość gospodarstw rolnych, struktura produkcji rolniczej, agroturyzm).
15. Dyskusja o działaniach teraźniejszych i przyszłych Izby Rolniczej jako gwaranta opłacalności i stabilności produkcji rolniczej.
16. Zaangażowanie delegatów w rozwiązywanie problemów w rolnictwie w swojej gminie i tucholskim powiecie.
17. Informacja o bieżących oraz planowanych działaniach ARiMR w tym Biura Powiatowego w Tucholi.

18. Sprawy bieżące Izby, wsi i rolnictwa.

Członkowie Rady Powiatowej KPIR w Tucholi ściśle współpracują z samorządem terytorialnym biorąc udział w sesjach Rady Powiatu, Rady Miejskiej i Rady Gminy poświęconych problematyce związanej z rolnictwem oraz w posiedzeniach Komisji Rolniczych.

Inną formą działalności członków Rady Powiatowej KPIR w Tucholi jest pomoc przy szacowaniu szkód łowieckich oraz praca w komisjach powołanych do szacowania strat spowodowanych niekorzystnymi warunkami pogodowymi w rolnictwie.

Członkowie Rady Powiatowej Izby biorą także udział w pracach komisji zajmujących się przetargami na dzierżawę nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, które powołuje Agencja Nieruchomości Rolnej. Informacje o szczegółach przetargu zostają później przez delegatów Izby przekazane zainteresowanym rolnikom podczas spotkań organizowanych w poszczególnych gminach.

Część delegatów Izby pomaga corocznie rolnikom przy wypełnianiu wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych oraz o przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Członkowie Rady Powiatowej KPIR w Tucholi aktywnie współpracują z Zespołem Szkół Leśnych i Agrotechnicznych w Tucholi. Biorą udział w warsztatach ożywienia gospodarczego i rozwoju szkoły.

Na zakończenie warto przedstawić sprawozdanie z działalności Zarządu Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej, który bardzo dużo robi na rzecz poprawy sytuacji w rolnictwie.

Sprawozdanie obejmuje okres od października 2015 do września 2016 roku.

Październik 2015

Na regionalnym spotkaniu przedstawicieli 4 izb rolniczych w Zielonej Górze, powstała inicjatywa zorganizowania Forum Przewodniczących Rad Powiatowych Izb Rolniczych, które wypracowałoby stanowisko odnośnie rozwoju rolnictwa dziś i w przyszłości. Uzgodniono, że pierwsze spotkanie zainteresowanych tym Forum odbyłoby się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w dniu 20 listopada 2015 roku. Nasza Izba przyjęła propozycję zorganizowania tego Forum i podjęła wstępne przygotowania.

Listopad 2015

W dniu 10 listopada w Przysieku odbyła się konferencja prasowa, zorganizowana przez Kujawsko-Pomorską Izbę Rolniczą, poświęcona drastycznym spadkom cen żywca wieprzowego. W konferencji uczestniczyli rolnicy zrzeszeni w

grupach producenckich trzody chlewnej. To ich gospodarstwa szczególnie boleśnie dotyka załamanie się rynku wieprzowiny.

Prezes Ryszard Kierzek przedstawił główne przyczyny dramatycznie pogarszającej się sytuacji na rynku trzody chlewnej: narzucanie rolnikom przez podmioty skupujące i przetwarzające swoich warunków odbioru a zwłaszcza niskich cen skupu, co jest formą działań monopolistycznych, przypadki nierzetelności zakładów przetwórczych w rozliczaniu produkcji trzody chlewnej w systemie nakładczym, szkodliwe informacje Światowej Organizacji Zdrowia o rzekomych negatywnych skutkach spożywania mięsa czerwonego, brak właściwej promocji polskiej wieprzowiny.

Nasza Izba przedstawiła te problemy nowemu ministrowi rolnictwa z prośbą o podjęcie działań zmniejszających lub eliminujących wpływ powyższych czynników na bardzo złą sytuację rynku trzody chlewnej.

Rolnicy zwracali również uwagę na potrzebę bardziej solidarnej, odpowiedzialnej współpracy w ramach grup producenckich. Zwiększenie konkurencyjności osiągnąć można przez systematyczne wspólne działanie. Należy powrócić do idei mocnego powiązania producentów trzody chlewnej z zakładami przetwórczymi poprzez posiadanie w nich udziałów. Rozważenia wymaga propozycja budowy powiatowej ubojni i masarni przez spółdzielnie grup producentów trzody chlewnej przy wsparciu budżetu państwowego i samorządowego.

Byliśmy organizatorami Pierwszej Konferencji Przewodniczących Rad Powiatowych Izb Rolniczych, zatytułowanej: „Sytuacja ekonomiczno-społeczna w rolnictwie i na obszarach wiejskich – wyzwania dla samorządu rolniczego na najbliższą przyszłość”, która odbyła się w Toruniu w dniach 27-28 listopada 2015 roku. Wzięło w niej udział ponad 130 radnych z dziesięciu izb rolniczych. W ustaleniach końcowych konferencji, zredagowanych przez Pana Romana Włodarza, Prezesa Śląskiej Izby Rolniczej, znalazło się 5 wniosków dotyczących sytuacji bieżącej w rolnictwie, między innymi interwencji na podstawowych rynkach rolnych, zmian w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego, zmiany prawa łowieckiego, sprzedaży bezpośredniej i szacowania szkód kłeskowych. Określono też zadania średniookresowe dotyczące przeglądu PROW 2014-2020, systemu ubezpieczeń w rolnictwie, ustawy o dzierżawie ziemi rolnej, opracowania narodowego programu melioracji gruntów rolnych. Te wnioski, postulaty i zadania Izba nasza przesłała do wszystkich Izb rolniczych w Polsce. Opracowano również 16 szczegółowych zagadnień do rozpatrzenia przez sejmową komisję rolnictwa, wskazując na potrzebę zmiany konkretnych zapisów ustaw i rozporządzeń.

Grudzień 2015

W odpowiedzi na nasze pismo w sprawie sytuacji na rynku wieprzowiny, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformował nasz zarząd, że zwrócił się do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zbadanie czy przedsiębiorcy prowadzący skup żywca wieprzowego oraz zakłady przetwórcze, dla których producenci trzody chlewnej prowadzą i rozliczają produkcję w systemie nakładczym nie naruszają zasad konkurencji. Minister jednocześnie prosi nas o dostarczenie do

UOKiK materiałów dowodowych dotyczących stosowania nielegalnych praktyk. Tak ma wyglądać badanie problemu przez Urząd?

Styczeń 2016

Zgłosiliśmy nasze uwagi do rządowych propozycji nowelizacji zasad gospodarowania gruntami rolnymi, zawartych w ustawie *o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw*. Na bazie opinii Komisji KPIR ds. Obrotu Ziemią stwierdziliśmy, że:

- popieramy cel ustawy jakim jest zamiar ochrony gruntów ornych przed ich wykupem przez cudzoziemców. Jednocześnie zauważyliśmy, że przyjęte rozwiązania mogą utrudnić regulowanie kwestii własnościowych polskich rolników.
- Wstrzymanie sprzedaży nie może ograniczać trwałego zagospodarowania gruntów. Dlatego umowy dzierżawy powinny być wieloletnie.
- Wszczęte przed wejściem w życie procedury wykupu gruntów przez rolników dzierżawiących je z Zasobu powinny być zakończone na dotychczasowych warunkach.
- W jednym przetargu rolnik może nabyć tylko jedną działkę.
- Umożliwić nabywanie nieruchomości rolnych młodym rolnikom na założenie lub powiększenie gospodarstwa rodzinnego i korzystającym z funduszy wsparcia ich działalności.
- Popieramy wprowadzenie możliwości sprzedaży nieruchomości rolnych zabudowanych budynkami gospodarczymi z przeznaczeniem ich nie tylko na cele produkcji rolnej lecz również na prowadzenie w nich innych rodzajów działalności.
- Wnioskujemy o ustawowe zapewnienie większej roli samorządu rolniczego przy podejmowaniu decyzji o sprzedaży i dzierżawie nieruchomości rolnych skarbu państwa.

Większość powyższych postulatów została uwzględniona w zarządzeniu wykonawczym Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych, wydanym jeszcze w styczniu 2016 roku.

Pozytywnie oceniliśmy wprowadzenie stałej, 60% stawki dopłaty do składki ubezpieczeń w rolnictwie a także możliwość wyboru rodzaju ryzyka do ubezpieczenia obok preferowanego ubezpieczenia pakietowego. Natomiast krytycznie odnieśliśmy się do braku w projekcie ustawy oceny skutków finansowych tych rozwiązań. Szacujemy, że na dopłaty do oprocentowania składek ubezpieczenia w roku 2016 potrzebne będzie około 400 milionów złotych a w projekcie budżetu państwa na ten cel zapisano tylko około 100 milionów złotych.

Luty

Obserwując niekorzystny dla rolnictwa stan aury, już na początku miesiąca zwróciliśmy się do rolników z apelem o dokonywanie oceny przezimowania swoich upraw, co pozwoli na podjęcie racjonalnych decyzji gospodarczych i w przypadku konieczności dokonania przesiewów umożliwi odpowiednio wczesne zaopatrzenie się

w materiał siewny. Przypomnieliśmy też o konieczności zawiadomienia towarzystwa ubezpieczeniowego o występującej szkodzie, a jeżeli rolnik zamierza ubiegać się o jakąkolwiek pomoc z tytułu poniesionych strat w produkcji to szkody te należy zgłosić wójtowi celem oszacowania ich przez komisję gminną. Jednocześnie prosiliśmy pana Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego o pilne podjęcie działań wspierających gospodarstwa i rodziny rolników dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi w tegorocznym sezonie wegetacyjnym – jesienna susza 2015 roku, niewłaściwe wschody i zwolniona wegetacja osłabiająca kondycję ozimin, a potem styczniowe mrozy przy wietrznej pogodzie i braku okrywy śnieżnej spowodowały straty na dużych powierzchniach upraw rolnych. Prezes KPIR zaapelował do Wojewody o powołanie komisji do oszacowania strat w rolnictwie.

Problem złego przezimowania i ewentualnej pomocy państwa rolnikom poszkodowanym był głównym tematem obrad Porozumienia Związków Zawodowych i Organizacji Rolniczych w dniu 19 lutego 2016 r. w siedzibie Izby rolniczej w Przysieku. Pod adresem wojewody skierowano wiele szczegółowych wniosków w tym między innymi:

- wezwanie do niezwłocznego powoływania gminnych komisji szacujących straty,
- wezwanie do merytorycznego, gruntownego i jednolitego przygotowania komisji gminnych przez służby wojewody do wykonywania swoich zadań,
- wprowadzenie chociaż częściowej formy wynagradzania osób spoza administracji gminnej i doradztwa rolniczego za prace w komisjach szacujących straty,
- pomoc finansowa powinna być przyznawana do każdego hektara upraw, na którym wystąpiły straty i wynosić minimum 400 złotych na ha. Wypłata pomocy powinna nastąpić niezwłocznie po oszacowaniu i zatwierdzeniu strat.

Ponadto domagano się:

- zwolnienia z opłaty na rzecz Agencji Nasiennej z tytułu tzw. odstępstwa prawnego za zużycie własnego materiału siewnego na działkach rolnych wymagających przesiewu z powodu całkowitego wymarznienia ozimin,
- maksymalnego przyspieszenia wypłaty dopłat do paliwa rolniczego i do materiału siewnego,
- odstąpienia przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od stosowania kar za niewywiązanie się z zobowiązań rolno-środowiskowych,
- większego upowszechniania krajowej listy odmian zalecanych do uprawy w naszym regionie, prowadzonej przez Stację Oceny Odmian w Chrzastowie. W tym zakresie KPIR współpracuje z Ośrodkiem, corocznie dofinansowując realizację programu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego,
- systemowego uregulowania problemu odszkodowań w rolnictwie. Odszkodowanie powinno przysługiwać do każdego hektara poniesionych strat. Należy znieść 30% próg strat w całej produkcji gospodarstwa, upoważniający do pomocy oraz oddzielnie szacować straty w produkcji roślinnej i w zwierzęcej.

Do Wojewody skierowaliśmy również prośbę o konsultowanie z przedstawicielami rolników wszelkich prac związanych z wyznaczaniem nowych Obszarów Szczególnie Narażonych na zanieczyszczenia wód i gleb związkami azotowymi pochodzenia rolniczego. W związku z wdrażaniem przez ministerstwo środowiska pełnej dyrektywy azotanowej w Polsce, zwróciliśmy uwagę na możliwość

objęcia większości powierzchni naszego kraju, w tym województwa kujawsko-pomorskiego tzw. OSN-ami, co utrudni i zahamuje produkcję rolną na znacznych obszarach.

Dnia 11. lutego Zarząd spotkał się z nowym kierownictwem Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wyrażając wolę kontynuowania i umacniania współpracy dla dobra rolników. Zwróciliśmy uwagę na potrzebę większej współpracy Agencji z naszymi radami powiatowymi poprzez bezpośredni kontakt podczas spotkań informacyjno-szkoleniowych i przekazywanie rolnikom potrzebnej wiedzy.

Marzec

W dniu 3 marca ponownie zwróciliśmy się do Wojewody z prośbą o przekazywanie komisjom gminnym kompletu jasnych, precyzyjnych informacji z zakresu szacowania strat. W tym czasie wiele samorządów gminnych oraz sami rolnicy zgłaszali problem braku chętnych do pracy w komisjach, argumentując to negatywnymi doświadczeniami osób, które uczestniczyły w szacowaniu strat w kampanii suszowej w roku ubiegłym. Sytuację tę zdecydowanie ocenił Prezes KPIR podczas obrad Walnego Zgromadzenia w dniu 14. marca 2016 roku w Przysieku. Wielu rozgoryczonych rolników, którzy nie otrzymali pomocy suszowej, obwinięło Izbę rolniczą za ten stan, będący wynikiem nieprecyzyjnych przepisów rozporządzenia. Dlatego dzisiaj z dużą rezerwą podchodzimy do sensu pracy w komisjach szacujących wymrożenia, nie mając pewności, że przyniesie ona pozytywne efekty. Prezes zadał panu posłowi J. K. Ardanowskiemu, zastępcy sejmowej komisji rolnictwa pytanie: czy będzie jakakolwiek pomoc dla rolników w kujawsko-pomorskim? Wcześniej pytał również o to wojewodę. Niestety, żaden z polityków nie odpowiedział na nie.

Do parlamentarzystów, przedstawicieli wojewody i instytucji współpracujących z rolnikami, obecnych na WZ KPIR, prezes skierował wiele innych pytań i ocen zagadnień, którymi zajmuje się Izba, w tym:

- przewidujemy zwiększenie roszczeń spadkobierców byłych właścicieli gruntów, którzy mogą wykorzystywać braki w dokumentacji prawnej nieruchomości będących w dzierżawach,
- błędem jest wsparcie produkcji trzody chlewnej w systemie nakładczym, wspierające faktycznie duńskich rolników,
- nie zgadzamy się z projektem wyznaczenia nowych OSN obejmujących ponad 60% obszaru naszego województwa. Proponujemy wyznaczanie OSN na podstawie wyników badań skażeń na poziomie pojedynczych gospodarstw a nie zlewni i opracowań IUNG-u. Liczne przykłady wskazują na obiekty komunalne i przemysłowe jako źródła zanieczyszczeń wód i gleb a który obecny sposób oceny przypisuje rolnictwu, na co nie możemy się zgodzić,
- obawiamy się, że projekt nowej ustawy *Prawo wodne*, który nie był z Izbą konsultowany, ogranicza funkcjonowanie spółek wodnych i może powodować ich stopniową likwidację. Zapowiada on również istotne obciążenia finansowe dla rolników korzystających z powierzchniowych i głębinowych zasobów wodnych do

celów produkcyjnych. W sytuacji suszy, która już nadchodzi, spowoduje ono dalszy spadek opłacalności i załamanie produkcji rolnej. Nie zgadzamy się z taką propozycją, - zaniepokojeni jesteśmy długim procedowaniem ustawy *Prawo łowieckie*, a zwłaszcza wciąż zmieniającymi się propozycjami zmian nie rozwiązującymi problemu ochrony upraw i płodów rolnych przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzęta łowne i będące pod ochroną oraz uzyskiwania odszkodowań za nie,

Posel J. K. Ardanowski zapowiedział rychłe przyjęcie nowej ustawy *Prawo łowieckie*, wprowadzającej korzystne dla rolników zmiany. Strat łowieckich nie będą szacowały koła lecz przedstawiciele wojewody. Jeżeli strony nie będą się zgadzały na wysokość odszkodowania, rozstrzygnie to biegły rzeczoznawca z listy prowadzonej przez Izbę rolniczą. Wypłata odszkodowań następować będzie z funduszu odszkodowawczego tworzonego głównie ze składek kół łowieckich, których wysokość związana będzie z planami odstrzałów oraz z dotacji z budżetu państwa w pierwszych latach wdrażania ustawy.

Posel poinformował o intensywnych pracach nad ustawą o odnawialnych źródłach energii, w tym energii wiatrowej. Wiatraki będzie można budować tylko i wyłącznie tam gdzie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na to wyrazi zgodę. Zależać to będzie od lokalnej społeczności.

Kwiecień

Zarząd poparł protest samorządów gminnych i wojewódzkich Wielkopolski i Kujawsko-Pomorskiego w sprawie odrolnienia gruntów leżących na złożach węgla brunatnego w okolicach Ościsłowa, na pograniczu Wielkopolski i Kujaw. Przeznaczenie tych gruntów pod działalność górnictwą pogłębiłoby degradację środowiska przyrodniczego poprzez spadek poziomu wód gruntowych i dalsze ich zanieczyszczanie wodami kopalnianymi. Kolejnemu zmniejszeniu i pogorszeniu jakości poprzez przesuszenie uległaby rolnicza przestrzeń produkcyjna. Musimy zapobiegać takim tendencjom i zdecydowanie chronić istniejące jeszcze dobre gleby, zasoby wodne i szeroko pojęte dziedzictwo przyrodnicze. Dlatego nie zgadzamy się na odrolnienie terenów na złożu „Ościsłowo”.

Najważniejsze zmiany proponowane w ustawie *Prawo wodne* analizowane były podczas obrad Porozumienia Związków Zawodowych i Organizacji Rolniczych w dniu 22 kwietnia 2016 roku wywołały wiele krytycznych ocen. Swoją niepokój i sprzeciw wobec proponowanych rozwiązań, Porozumienie wyraziło w siedmiu punktach stanowiska, przesłanego do władz centralnych i wojewody. Zwrócono w nim uwagę na pominięcie samorządu rolniczego i innych organizacji społeczno-zawodowych rolników przy opiniowaniu ustawy, objęcie OSN-ami obszaru całego kraju, bardzo wysokie stawki kar za przekroczenie przepisów dotyczących dyrektywy azotanowej, wprowadzenie opłat za pobór wód powierzchniowych na potrzeby energetyki wodnej i produkcji rolnej, wysokie stawki opłat za utrzymanie urządzeń melioracji wodnych. Te wszystkie opłaty mocno obciążą budżety domowe ludności, zwiększą koszty produkcji wielu dziedzin gospodarki, w tym zwłaszcza rolnictwa, wywołają niezadowolenie i protesty społeczne.

W kwietniu rozpoczęliśmy cykl szkoleń informacyjnych, współfinansowanych ze środków Pomocy Technicznej, z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, zatytułowany „W grupie łatwiej”. Odbędą się one we wszystkich powiatach do października br. Dzięki nim chcemy dotrzeć do rolników z informacją o warunkach i nowych zasadach tworzenia i finansowania grup producentów rolnych po zmianach legislacyjnych. Dotyczą one między innymi kryteriów uznawania grup, ich wewnętrznej organizacji, planowania, organizowania i finansowania, zasad ubiegania się o przyznanie środków, dostosowania grup już istniejących do wymogów określonych nową ustawą. Kontynuujemy szkolenia współfinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Niestety w tym roku nie ma szkoleń w ramach propozycji krajowych, realizowanych dotychczas często wspólnie z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie. Podpisaliśmy umowę z Krajową Radą Izb Rolniczych na zorganizowanie pikniku wołowego oraz mamy promesę na organizację pikniku wieprzowego i zbożowego.

Maj

Projekt zmiany *ustawy o izbach rolniczych*, przygotowany bez opinii samorządu rolniczego przez posłów klubu parlamentarnego Kukiz'15, naszym zdaniem proponuje radykalne, częściowo niekonstytucyjne rozwiązania. Zarząd przesłał do KRIR obszerne uwagi do tego projektu. Przede wszystkim kwestionujemy ustanowienie trzystopniowego, pośredniego wybierania członków walnego zgromadzenia izby rolniczej, którego pierwszym szczeblem jest sołectwo. Zlecanie sołtysowi jako „urzędnikowi gminnemu” przeprowadzenia wyborów do izb rolniczych zaprzecza zasadzie samorządności, że wybory do izb rolniczych przeprowadzają członkowie izby a nie czynniki zewnętrzne. Jak wiadomo, sołectwa różnią się pod względem obszaru, liczby mieszkańców, wreszcie liczby osób opłacających podatek rolny, które są członkami izby rolniczej. Jest wiele takich sołectw gdzie trudno będzie znaleźć 10 osób uprawnionych do głosowania i popierających kandydata, a sołtys również nie jest rolnikiem. Nie zwiększy się przez to powszechność i dostępność wyborów ani reprezentatywność izb rolniczych, co miałyby być celem projektodawców.

Projekt zmniejszenia o połowę dotychczasowych dochodów izb, pochodzących z 2% odpisu od uzyskanych wpływów z tytułu podatku rolnego pobieranego na obszarze działania izby rolniczej prowadzi wprost do osłabienia i stopniowej likwidacji izb rolniczych. Kosztem izb rolniczych próbuje się dotować związki zawodowe i organizacje społeczno-zawodowe rolników, lecz nie mamy złudzeń, że ani izby ani inne organizacje uzyskają wpływy z dobrowolnych deklaracji odpisu 1% od podatku, obliczanego zgodnie z odrębnymi przepisami.

Z oburzeniem przyjęliśmy sposób prezentowania problemów polskiego rolnictwa przez przewodniczącego sejmowej komisji rolnictwa podczas konferencji w dniu 5 maja br. Przekazane tam nieprawdziwe informacje na temat rzekomej szkodliwości polskich produktów rolnych uderzają w naszych rolników, podważają ich osiągnięcia, szkodzą pracy w pozyskiwaniu nowych rynków zbytu dla polskich

artykułów rolno-spożywczych. Sprzeciwiamy się takim destrukcyjnym działaniom pośła przewodniczącego.

Byliśmy organizatorami kolejnego Pikniku wołowego, który odbył się 21 maja w Żninie nad małym jeziorem i był połączony z festynem strażackim. Kilka tysięcy osób mogło spożywać smakowite szaszłyki, gulasze, rolady i inne potrawy, dokonać dobrych zakupów, uczestniczyć w konkursach i wielu innych atrakcjach pikniku.

Czerwiec

Ponownie zwróciliśmy się do Wojewody o pilne przekazanie informacji o zakresie pomocy na jaką mogą liczyć rolnicy, którzy ponieśli straty w uprawach na skutek wymarznięć. Przekazaliśmy zaniepokojenie rolników brakiem jakiejkolwiek informacji o zapowiadanej pomocy, prosząc o przedstawienie programu pomocowego. Odpowiedź wskazywała tylko możliwości ubiegania się o znane już formy „pozornej pomocy”. Nadal brakuje informacji czy będzie uruchomiona dodatkowa pomoc wypłacana przez ARiMR.

W czerwcu świętowaliśmy jubileusz 20-lecia działalności izb rolniczych na ziemi kujawsko-pomorskiej. Na uroczystości w dniu 24. czerwca 2016 roku w Przysieku prezesi izb rolniczych: Ryszard Kierzek – obecny i Jan Krzysztof Ardanowski – pierwszy, przypomnieli nam historię powstawania i działalności izb rolniczych na terenie Kujaw i Pomorza.

Rozporządzeniem o izbach rolniczych z 9. marca 1921 roku utworzono Pomorską Izbę Rolniczą, przyjęto jej statut i regulamin wyborów do PIR. Władze wojewódzką stanowiło 47 delegatów wybieranych w powiatach. Dziś Walne Zgromadzenie liczy 38 delegatów. Kompetencje PIR były olbrzymie, realizowane przez wydziały: ekonomii i prawa, oświaty rolniczej, produkcji rolnej własnych gospodarstw, produkcji nasiennej, hodowli zwierząt, rolnictwa, leśnictwa, ogrodnictwa, czy wydawniczy. Można powiedzieć, że kompetencje PIR były porównywalne z kompetencjami dzisiejszego ministerstwa rolnictwa i rozwoju wsi. Pierwszym prezesem PIR był Kazimierz Rdesiński, a drugim i ostatnim Jan Donimirski z Łysomic, zamordowany przez Niemców w 1939 roku. Izby te zlikwidowano w 1945 roku. Dopiero po 50 latach a więc w grudniu 1995 roku reaktywowano izby rolnicze. Wybory powszechne do bydgoskiej, toruńskiej i włocławskiej izby rolniczej odbyły się 20 lat temu, 20 września 1996 roku. Pierwszymi prezesami wybrani zostali w Bydgoszczy – Piotr Broszkiewicz, w Toruniu – Jan Krzysztof Ardanowski i we Włocławku Jan Ambroziewicz. W wyniku dostosowania do nowego podziału administracyjnego kraju, już 1. lutego 1999 roku połączone trzy izby utworzyły obecną Kujawsko-Pomorską Izbę Rolniczą, której pierwszym prezesem został wybrany Jan Krzysztof Ardanowski, wiceprezesem Roman Jasiński a członkami zarządu Janina Zielińska, Grzegorz Bruździński i Marek Wiśniewski.

W minionych 20 latach staraliśmy się rzetelnie wypełniać zadania określone w ustawie o izbach rolniczych i w statucie, reprezentując i broniąc interesy rolników przed organami administracji i różnymi instytucjami mającymi wpływ na życie i pracę w rolnictwie i gospodarce żywnościowej. Odbywa się to głównie poprzez pracę doradczą, szkoleniowo-informacyjną w środowisku rolniczym ale także przez opiniowanie aktów

prawnych dotyczących rolników oraz reagowanie na zagrożenia i łagodzenie negatywnych skutków ich występowania.

W każdym powiecie mamy nasze biura, w których zatrudniamy łącznie 30 pracowników. Wiodącym jest biuro w Przysieku z zespołem specjalistów, dzięki którym tworzymy dziś drugi pod względem siły oddziaływania na rolników ośrodek doradztwa. Bardzo ważną i potrzebną pracę na rzecz rolników wykonują nasi prawnicy, świadczący bezpłatne doradztwo prawne. Współpracujemy ze wszystkimi podmiotami działającymi w środowisku wiejskim i rolniczym, z agencjami rządowymi, jednostkami przetwórstwa i obrotu rolnego, bankami spółdzielczymi, samorządami, związkami zawodowymi i branżowymi.

Rolnicy potrzebują wzmocnienia swojego samorządu i nie pozwolą go osłabiać.

Jubileuszowe spotkanie zakończyliśmy piknikiem wieprzowym.

Lipiec

Zarząd KPIR poprosił Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego o spotkanie z przewodniczącymi rad powiatowych Izby w celu ostatecznego wyjaśnienia kwestii pomocy dla rolników, którzy ponieśli straty w uprawach ozimin i rzepaku na skutek tegorocznych wymarzeń. Odbędzie się ono 13 lipca w Bydgoszczy. Przedstawiciel Wojewody poinformował o wysokości strat, które oszacowały komisje gminne. Straty ponad 30% produkcji wystąpiły w siedmiu tysiącach gospodarstw naszego województwa i wyniosły około 291 milionów złotych. Niestety nadal nie wiadomo czy będzie uruchomiona jakakolwiek pomoc dla poszkodowanych. Dlatego delegaci za pośrednictwem wojewody zażądali niezwłocznego uruchomienia pomocy finansowej państwa a nie zwodzenia nas obietnicami. Domagali się również zmiany warunków oceny strat, upoważniających do uzyskania pomocy, zwłaszcza zmniejszenia progu 30% strat w produkcji ogólnej gospodarstwa i odrębnego szacowania strat powstałych w produkcji roślinnej i zwierzęcej. Dotychczasowy sposób szacowania strat oparty na nierealnych założeniach zniechęca do pracy w nowo powoływanych komisjach gminnych a także do zgłaszania im strat przez rolników uznających, że nie mają szans na uzyskanie realnej pomocy państwa.

Kolejną próbę uzyskania pomocy podjęliśmy na spotkaniu rolników z wiceministrem rolnictwa Rafałem Romanowskim w dniu 25 lipca 2016 roku w K-P Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy. Tu dowiedzieliśmy się jak złudne i bezsensowne były nasze działania. Minister oświadczył, że na obiecywaną pomoc nie ma co liczyć. Wprost ironicznie zabrzmiała zapowiedź podjęcia przez rząd w najbliższym czasie decyzji o uruchomieniu pakietu pomocowego dla gospodarstw, które ucierpiały na skutek suszy.

Sierpień

W dniu 5. sierpnia prezes zwrócił się do wojewody kujawsko-pomorskiego z prośbą o interwencję w sprawie zaniechania przez zakład STRUGA SA w Jezuickiej Strudze dalszej utylizacji świń pochodzących z ogniska afrykańskiego pomoru świń z terenu województwa podlaskiego. W sąsiedztwie zakładu utylizacyjnego znajdują się gospodarstwa produkujące trzodę chlewną na dużą skalę. Dlatego też stwarzanie

dodatkowego zagrożenia rozprzestrzenienia się tej groźnej choroby chociażby podczas transportu i samego procesu utylizacji jest rzeczą wielce nieodpowiedzialną. Sprawa jest o tyle poważna, że na Podlasiu choroba ta pojawia się już w dużych fermach i dotychczas nie ustalono jednoznacznie w jaki sposób została do nich zawleczona. Obawy nasze podziela większość środowisk rolniczych, zwłaszcza rolnicy zrzeszeni w grupach producenckich. KPIR przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia powiatowego i wojewódzkiego lekarza weterynarii przekazane nam przez Pana Wojewodę, jednakże w dalszym ciągu podtrzymujemy nasze wątpliwości co do zasadności podjętej decyzji dotyczącej wyboru Jezuickiej Strugi jako miejsca utylizacji świń z podlaskiego.

Byliśmy obecni na jubileuszowych, XX Pałuckich Targach Rolnych, które jak zawsze organizowane są w Żninie nad jeziorem Czaple.

W sierpniu rozpoczęły się uroczystości dożynkowe, w których licznie uczestniczyliśmy zarówno w naszych wsiach, gminach, powiatach oraz na szczeblu wojewódzkim i krajowym.

Wrzesień

Stowarzyszenie Rzeźników i Wędliniarzy RP zorganizowało w dniach 10 i 11 września 2016 r. na Starym Rynku w Bydgoszczy imprezę pn. „Świętomięs Polski”, której celem jest propagowanie diety opartej na mięsie polskim. Izba nasza przedłożyła organizatorom imprezy ofertę przygotowania pokazów kulinarnych i degustacji wyrobów sporządzonych przez koła gospodyń wiejskich z regionu inowrocławskiego i mogileńskiego. Kobiety sporządziły około 15.000 porcji smakowitych, rozmaitych dań z mięsa wieprzowego, wołowego i drobiowego. Muzyka, śpiew i taniec w wykonaniu zespołu ludowego, towarzyszyły tej imprezie promocyjnej.

Podpisał :*Specjalista ds. Doradztwa Rolniczego*

Marek Reder

UCHWAŁA Nr XXVIII/ /2016
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 25 listopada 2016 r.

**w sprawie nieodpłatnego nabycia przez Powiat Tucholski działki nr 411/1,
obręb Klonowo, gmina Lubiewo, pod drogę powiatową nr 1036 C**

Na podstawie art. 12 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 814, poz. 1579) w związku z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 08 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1160 ze zm.)

Rada Powiatu
uchwala, co następuje:

§ 1. Wyrazić zgodę na nieodpłatne nabycie przez Powiat Tucholski od Przedsiębiorstwa PKP S.A. z siedzibą w Warszawie, prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, oznaczonej jako działka nr 411/1 o pow. 0,2650 ha, obręb Klonowo, gmina Lubiewo, zapisanej w księdze wieczystej nr BY1T/00033488/8, prowadzonej przez IV Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tucholi, zajętej pod drogę powiatową nr 1036 C.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Projekt został sprawdzony i podpisany przez radcę prawnego Tomasza Sobieckiego.

Uzasadnienie

Podczas regulowania stanów prawnych nieruchomości zajętych pod drogami powiatowymi ustalono, iż działka nr 411/1 o pow. 0,650 ha, położona w obrębie Klonowo, stanowi własność Skarbu Państwa, w użytkowaniu wieczystym Polskich Kolei Państwowych Spółki Akcyjnej. Prawo użytkowania wieczystego ustanowione zostało decyzją Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 16.11.2011 r.

W tej sytuacji Zarząd Powiatu Tucholskiego wystąpił do PKP S.A. Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami w Gdańsku o nieodpłatne przekazanie prawa użytkowania wieczystego tej nieruchomości Powiatowi Tucholskiemu.

Pismem z dnia 24 października 2016 r. Dyrektor Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami w Gdańsku wystąpił o podjęcie przez Radę Powiatu Tucholskiego uchwały nieodpłatnego nabycia przez Powiat Tucholski od przedsiębiorstwa PKP S.A. z siedzibą w Warszawie prawa użytkowania wieczystego działki nr 411/1 położonej w obrębie Klonowo.

Przepis art. 12 pkt 8 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 814) stanowi, iż do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych powiatu. W tej sytuacji niezbędne jest podjęcie przez Radę Powiatu Tucholskiego uchwały o nabyciu prawa użytkowania wieczystego opisanej wyżej nieruchomości.

UCHWAŁA NR XXVIII/...../2016
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 25 listopada 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Programu współpracy Powiatu Tucholskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami
wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia
2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
na 2017 rok**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1445, poz. 1579) oraz art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 1817 t.j.)

Rada Powiatu
uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

Projekt został sprawdzony i podpisany przez radcę prawnego Agnieszkę Toczko.

UZASADNIENIE

Przedkładany pod obrady Rady Powiatu Tucholskiego Program ma na celu jak najlepsze wykonywanie zadań Powiatu Tucholskiego poprzez możliwie pełne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, zwiększenie skuteczności i efektywności zadań związanych z realizacją zadań publicznych i dalszy wzrost udziału organizacji w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Program określa cele, zasady oraz formy współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi, wskazuje zakres przedmiotowy współpracy, priorytetowe zadania publiczne oraz zakładaną wysokość środków przeznaczonych na jego realizację.

W okresie **od dnia 22.09.2016 r. do dnia 14.10.2016 r.** projekt Programu był konsultowany z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, działającymi na rzecz Powiatu Tucholskiego.

Dnia **19.10.2016 r.** projekt Programu przekazany był do zaopiniowania Radzie Pożytku Publicznego Powiatu Tucholskiego. Opinia Rady stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Podstawę prawną podjęcia niniejszej uchwały stanowi art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz. 1817 t.j.), zgodnie z którym organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3.

Przewodnicząca
R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

Program współpracy

Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok

(Projekt po uwzględnieniu uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych)

Preambula

Zważywszy na to, że:

- celem funkcjonowania Powiatu jest zaspokajanie potrzeb jego mieszkańców,
- istotną cechą i podstawą sukcesu demokratycznie zorganizowanej społeczności lokalnej jest aktywność obywatelska mieszkańców,
- obywatelska działalność osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych umacnia w nich świadomość odpowiedzialności za swoje otoczenie i wspólnotę lokalną,
- dobre funkcjonowanie organizacji pozarządowych sprzyja tworzeniu więzi społecznych i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego,
- działalność organizacji pozarządowych pozwala na efektywniejsze zaspokajanie potrzeb konkretnych grup mieszkańców dzięki dobremu rozpoznaniu potrzeb i podejmowaniu przedsięwzięć nie obejmowanych przez struktury Powiatu,
- sprawne funkcjonowanie organizacji pozarządowych pozwala na istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji niektórych zadań,

Rada Powiatu Tucholskiego, w pełni przekonana o tym, że współpraca z organizacjami pozarządowymi jest realizacją konstytucyjnej zasady pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot oraz że współpraca z obywatelami powinna realizowana być na zasadach partnerskich, podejmuje niniejszą uchwałę określającą kierunki i sposoby współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi.

§1. Postanowienia ogólne

1. Ilekroć w niniejszym programie jest mowa o:

- a) organizacji pozarządowej - rozumie się przez to organizację pozarządową w myśl art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego

- i o wolontariacie (Dz.U. 2016 poz. 1817 t.j.);
- b) ustawie - rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2016 poz. 1817 t.j.);
 - c) programie - rozumie się przez to Program współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok;
 - d) konkursie - rozumie się przez to otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 11 ust. 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2016 poz.1817 t.j.);
 - e) innych podmiotach - rozumie się przez to podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Dz.U. 2016 poz. 1817 t.j.);
 - f) powiecie - rozumie się przez to Powiat Tucholski;
 - g) urzędzie - rozumie się przez to Starostwo Powiatowe w Tucholi;
 - h) dotacji - rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit e oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2013, poz. 885 z późn. zm.).
2. Program obejmuje współpracę powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz Powiatu Tucholskiego w zakresie zadań publicznych realizowanych w 2017 roku.
 3. Program określa formy, zasady i priorytetowe obszary współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, wysokość środków finansowych przeznaczonych na jego realizację, a także podmioty odpowiedzialne za realizację programu oraz sposoby oceny jego wykonania.
 4. Program opracowano przy udziale organizacji pozarządowych w ramach konsultacji społecznych w sposób zgodny z uchwałą nr XXXIX/302/2010 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 24 września 2010r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

§2. Cele główne i cele szczegółowe Programu

1. Celem głównym współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców powiatu poprzez stwarzanie im możliwości demokratycznego uczestnictwa w życiu publicznym.
2. Celami szczegółowymi współpracy są:

- 1) promowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie aktywności mieszkańców powiatu;
- 2) tworzenie warunków do wzmacniania istniejących organizacji pozarządowych, powstawania nowych organizacji i inicjatyw obywatelskich;
- 3) współpraca sektora pozarządowego i społeczności lokalnych w kreowaniu polityki społecznej i gospodarczej Powiatu Tucholskiego, realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Tucholskiego oraz realizacji innych strategii powiatowych;
- 4) integracja podmiotów prowadzących działalność obejmującą swym zasięgiem sferę zadań publicznych;
- 5) otwarcie na innowacyjność oraz konkurencyjność, poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym wystąpienia z ofertą realizacji konkretnych zadań publicznych;
- 6) wspieranie oraz powierzanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych.

§3. Zasady współpracy

Współpraca powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego odbywa się w oparciu o zasady pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności i wzajemnego poszanowania interesów partnerów współpracy:

- 1) **zasada pomocniczości** oznacza, że powiat powierza lub wspiera realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom, które zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy;
- 2) **zasada suwerenności stron** polega na tym, iż strony mają prawo do niezależności i odrębności w samodzielnym definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązania problemów i zadań;
- 3) **zasada partnerstwa** realizowana jest w zakresie uczestnictwa organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w określeniu potrzeb i problemów mieszkańców powiatu, wypracowaniu sposobów ich rozwiązania, definiowaniu zadań przeznaczonych do realizacji oraz w ocenie ich wykonania;
- 4) **zasada efektywności** polega na wspólnym dążeniu powiatu i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych;
- 5) **zasada jawności, uczciwej konkurencji i wzajemnego poszanowania** rozumiana jest jako udostępnienie przez strony współpracy informacji o zamiarach, celach, kosztach i efektach współpracy, poprzez wypracowanie stosownych procedur.

§4. Zakres przedmiotowy

1. Przedmiotowy zakres współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi oraz innymi

podmiotami określa art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. Powiat współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność statutową w dziedzinach obejmujących przedmiotowy zakres współpracy.

§5. Formy współpracy

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami ma charakter finansowy i pozafinansowy.

2. Do współpracy o charakterze **finansowym** należy:

- 1) **zlecanie realizacji** zadań publicznych, które może przybierać jedną z następujących form:

- a) **powierzenie** wykonania zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
- b) **wspieranie** zadań publicznych wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie ich realizacji;

- 2) **wspólna realizacja** zadań publicznych na zasadach partnerstwa.

3. **Pozafinansowe** formy współpracy dotyczą:

- 1) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności poprzez:

- a) wymianę informacji i współdziałanie w celu skutecznej efektywnej współpracy;
- b) konsultowanie z organizacjami odpowiednio do zakresu ich działania, projektów normatywnych w dziedzinach dotyczących podstawowej działalności statutowej tych organizacji;
- c) koordynację działań i realizację wspólnych przedsięwzięć i imprez;
- d) udzielanie przez Starostę Tucholskiego honorowego patronatu działaniom lub programom prowadzonym przez organizacje pozarządowe i inne podmioty.

- 2) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym w celach:

- a) definiowania i opiniowania priorytetowych dla powiatu obszarów problemowych, w rozwiązywanie których organizacje i inne podmioty mogą się włączyć jako eksperci lub potencjalni realizatorzy zadania;
- b) opiniowania ofert konkursowych, poprzez udział przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych podmiotów w Komisji Konkursowej do oceny ofert.

4. **Inne formy współpracy** Powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w sferze pożytku publicznego mogą obejmować:

- 1) pomoc dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów w prowadzeniu działalności informacyjnej i promocyjnej w mediach, w tym zamieszczanie informacji na stronie

internetowej powiatu www.tucholski.pl ;

- 2) realizację wspólnych projektów i podejmowanie inicjatyw integrujących organizacje pozarządowe i inne podmioty wokół zadań ważnych dla lokalnego środowiska;
- 3) pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych w postaci informowania o źródłach finansowania lub opiniowania wniosków o granty i dotacje;
- 4) umożliwienie organizacjom pozarządowym i innym podmiotom skorzystania z preferencyjnych zasad uzyskania lokali na działalność statutową;
- 5) animowanie organizacji pozarządowych i innych podmiotów do wymiany doświadczeń i prezentacji osiągnięć;
- 6) współorganizowanie spotkań dotyczących współpracy organów samorządu terytorialnego powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami;
- 7) przyznawanie nagród i wyróżnień za szczególne osiągnięcia.

§6. Priorytetowe zadania publiczne

Do priorytetowych obszarów współpracy Powiatu Tucholskiego z podmiotami Programu w 2017 roku należą:

- 1) działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 2) udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększenie świadomości prawnej społeczeństwa;
- 3) działania na rzecz rozwoju wspólnoty i społeczności lokalnej, czyli rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Powiecie Tucholskim;
- 4) ochrona i promocja zdrowia, w tym w szczególności w zakresie edukacji prozdrowotnej i propagowania zdrowego trybu życia;
- 5) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji, w tym:
 - a) rozwoju sportu dzieci, młodzieży i dorosłych w środowisku wiejskim;
 - b) uczestnictwa w zawodach sportowych promujących Powiat Tucholski;
 - c) organizacji zawodów sportowych;
- 6) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w tym:
 - a) prezentacja tradycji lokalnych na forum lokalnym i krajowym;
 - b) wspieranie inicjatyw kultywujących pamięć o zasłużonych dla społeczności lokalnych postaciach, miejscach i wydarzeniach historycznych;

- c) działania na rzecz rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego;
 - d) wspieranie zadań realizowanych w formie prelekcji, koncertów, wydawnictw i innych wydarzeń o charakterze edukacyjnym i artystycznym;
- 7) nauka, edukacja, oświata i wychowanie,
- 8) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 9) promowanie idei wolontariatu,
- 10) wspieranie rozwoju pieczy zastępczej.

§ 7. Okres realizacji programu

„Program współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok" obowiązuje od **01.01.2017r. do 31.12.2017r.**

§ 8. Sposób realizacji programu

Podmiotami uczestniczącymi w realizacji programu są:

1. Rada Powiatu Tucholskiego - w zakresie wyznaczania kierunków współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami oraz określenia wysokości środków przeznaczonych na dofinansowanie zadań realizowanych przez organizacje;
2. Zarząd Powiatu Tucholskiego - w zakresie bieżącej współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, a w szczególności:
 - a) ogłaszania otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych powiatu,
 - b) ustalania i powoływanie składu komisji konkursowej,
 - c) wybierania najkorzystniejszych ofert realizacji zadań publicznych na podstawie rekomendacji komisji konkursowych,
 - d) informowania o sesjach Rady Powiatu Tucholskiego, podczas których omawiane będą zagadnienia związane z działalnością statutową organizacji pozarządowych;
3. Jednostki organizacyjne Powiatu Tucholskiego – w zakresie bieżącej współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, a w szczególności:
 - a) przeprowadzania otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych powiatu w dotyczącym ich zakresie,
 - b) współpracy pozafinansowej z organizacjami pozarządowymi,
 - c) przyznawania środków PFRON na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych,
 - d) realizacja projektów partnerskich.

4. Organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, prowadzące działalność w zakresie odpowiadającym działaniom powiatu.

§9. Wysokość środków planowanych na realizację programu

Wysokość środków finansowych zaplanowanych na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w 2017 roku wynosi **60.000 zł**, w tym:

- 1) **15.000 zł** na otwarty konkurs ofert oraz zadania realizowane w trybie pozakonkursowym (art. 19a Ustawy),
- 2) **45.000 zł** na zadania z zakresu aktywizacji zawodowej.

§10. Sposób oceny realizacji programu

1. Miernikami efektywności realizacji programu w danym roku będą informacje dotyczące w szczególności:
 - 1) liczby ogłoszonych otwartych konkursów ofert,
 - 2) liczby ofert, które wpłynęły od organizacji pozarządowych i innych podmiotów,
 - 3) liczby umów zawartych z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na realizację zadań publicznych w ramach środków finansowych przekazanych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom przez Powiat Tucholski,
 - 4) wysokości środków finansowych przeznaczonych z budżetu powiatu na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty.
2. Bieżącym monitorowaniem realizacji zadań Programu zajmują się właściwe merytorycznie stanowiska Starostwa Powiatowego w Tucholi oraz przedmiotowych Jednostek Organizacyjnych.
3. Sprawozdanie zbiorcze, na podstawie danych przedstawionych przez właściwe stanowiska urzędu, sporządzi Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy Europejskich Starostwa Powiatowego w Tucholi.
4. Zarząd Powiatu Tucholskiego nie później niż do dnia 31 maja 2018 roku przedłoży Radzie Powiatu Tucholskiego sprawozdanie z realizacji programu w roku 2017.
5. Sprawozdanie o którym mowa w ust. 4 zostanie upublicznione na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej powiatu: www.bippowiat.tuchola.pl

§11. Sposób tworzenia Programu i przebieg konsultacji

1. Prace nad przygotowaniem programu zostały zainicjowane i przeprowadzone przez Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy Europejskich Starostwa Powiatowego w Tucholi.
2. Przygotowanie programu objęło realizację w zaplanowanych terminach następujących działań:

- 1) opracowanie projektu Programu współpracy,
- 2) skierowanie projektu Programu współpracy do konsultacji poprzez upublicznienie na stronie internetowej Powiatu Tucholskiego www.tucholski.pl, w Biuletynie Informacji Publicznej www.bippowiat.tuchola.pl oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu w okresie od dnia **22.09.2016r. do dnia 14.10.2016r.**
- 3) zebranie uwag do projektu Programu zgłaszanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty,
- 4) rozpatrzenie przez Zarząd Powiatu Tucholskiego uwag i opinii złożonych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty,
- 5) opracowanie sprawozdania z przeprowadzonych konsultacji Programu,
- 6) skierowanie projektu Programu współpracy do zaopiniowania Radzie Pożytku Publicznego Powiatu Tucholskiego,
- 7) przedłożenie pod obrady Rady Powiatu Tucholskiego projektu uchwały.

§12. Zasady i tryb organizacji otwartego konkursu ofert

1. Wsparcie i powierzenie realizacji zadań publicznych odbywa się w drodze otwartych konkursów ofert.
2. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Powiatu Tucholskiego oraz na tablicy ogłoszeń urzędu, w terminie nie krótszym niż 21 dni od dnia wyznaczonego do składania ofert.
3. Warunkiem przystąpienia do konkursu jest złożenie oferty zgodnej ze wzorem określonym w stosownych przepisach wynikających z ustawy.
4. Oferty należy przygotować według zasad określonych w ogłoszeniu o konkursie zatwierdzonym przez Zarząd Powiatu Tucholskiego
5. Zadanie publiczne może być realizowane w ramach inicjatywy lokalnej zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy.

§13. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

1. Komisje konkursowe powoływane są przez Zarząd Powiatu Tucholskiego celem opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert.
2. Do każdego konkursu powoływana jest odrębna komisja konkursowa.
3. W przypadku wyłączenia z postępowania lub nieobecności członków komisji, posiedzenie odbywa się w zmniejszonym składzie, pod warunkiem, że biorą w nim udział co najmniej 3 osoby.

4. Członkowie komisji wybierają spośród siebie przewodniczącego.
5. Komisja konkursowa rozpatruje oferty w terminie podanym w ogłoszeniu o konkursie.
6. Komisja konkursowa przystępując do rozstrzygnięcia konkursów ofert, dokonuje następujących czynności:
 - 1) zapoznaje się z listą podmiotów, które złożyły oferty,
 - 2) każdy z członków Komisji składa oświadczenie o braku bezpośredniego powiązania z organizacjami składającymi ofertę (np. członkostwo, władze, zatrudnienie),
 - 3) przewodniczący stwierdza prawomocność posiedzenia komisji,
 - 4) zatwierdza wyniki oceny formalnej dokonanej przez wydział starostwa lub jednostkę organizacyjną powiatu prowadzącą konkurs,
 - 5) po zapoznaniu się z merytoryczną treścią ofert, każdy członek komisji konkursowej dokonuje indywidualnej oceny na karcie, zgodnie ze wskaźnikami określonymi w ogłoszeniu konkursowym.
 - 6) sporządza protokół z prac komisji,
 - 7) po zapoznaniu się z treścią protokołu wszyscy obecni członkowie komisji podpisują protokół.
7. Sporządzony protokół powinien zawierać:
 - 1) oznaczenie miejsca i czasu konkursu,
 - 2) imiona i nazwiska członków komisji konkursowej,
 - 3) liczbę zgłoszonych ofert,
 - 4) wskazanie ofert odpowiadających warunkom konkursu,
 - 5) wskazanie ofert nie odpowiadających warunkom konkursu lub zgłoszonych po terminie,
 - 6) średnią arytmetyczną punktów przyznanych przez wszystkich członków komisji, zgodnie ze wskaźnikami określonymi w ogłoszeniu konkursowym,
 - 7) propozycję rozstrzygnięcia konkursu,
 - 8) podpisy członków komisji.
8. Przeprowadzona przez komisję konkursową ocena ofert oraz propozycja rozstrzygnięcia konkursu zostanie przedstawiona jako rekomendacja Zarządowi Powiatu Tucholskiego, który dokonuje ostatecznego wyboru i decyduje o wysokości dotacji.
9. Komisja konkursowa rozwiązuje się automatycznie z chwilą rozstrzygnięcia konkursu ofert.

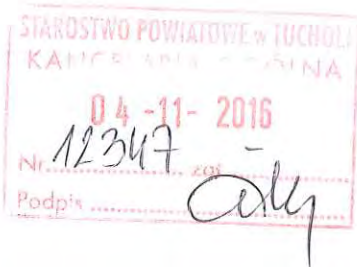
§14. Postanowienia końcowe

1. Program ma charakter otwarty, zakłada możliwość uwzględnienia nowych form współpracy i doskonalenia tych, które już zostały określone.
2. Zmiany w programie mogą być dokonywane w trybie ustawy oraz uchwały XXXIX/302/2010 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 24 września 2010r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

RL-K. Gutare

Tuchola, 02.11.2016r.

Rada Działalności
Pożytku Publicznego
Powiatu Tucholskiego

Sz. P.
Michał Mróz
Starosta Tucholski

Z przyjemnością informuję, że na posiedzeniu w dniu 02.11.2016r. Rada Działalności Pożytku Publicznego Powiatu Tucholskiego pozytywnie zaopiniowała projekt Programu Współpracy Powiatu Tucholskiego z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2017. Decyzja ta została podjęta jednogłośnie przy obecności 5 członków Rady z uwzględnieniem opinii 1 członka Rady, nadesłanej pocztą e-mail.

Felicja Król-Pawelska
Przewodnicząca RDPP
Powiatu Tucholskiego

**UCHWAŁA NR XXVIII/ /2016
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
Z DNIA 25 LISTOPADA 2016 R.**

w sprawie zmian budżetu Powiatu Tucholskiego na rok 2016.

Na podstawie art. 12 pkt. 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 814, poz. 1579) oraz art. 211 ust. 1, 2 i 3, art. 212, art. 214, art. 215, art. 222, art. 235-237, art. 258, art. 264 ust.3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885, poz. 938, poz. 1646, z 2014 r. poz. 379, poz. 911, poz. 1146, poz. 1626, poz. 1877, z 2015r., poz. 238, poz. 532, poz. 1045, poz. 1117, poz. 1130, poz. 1189, poz. 1190, poz. 1269, poz. 1358, poz. 1513, poz. 1830, poz. 1854, poz. 1890, poz. 2150 z 2016 r. poz. 195, poz. 1257, poz. 1454).

Rada Powiatu

uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr XV/86/2015 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Tucholskiego na 2016 rok zmienionej uchwałami: Rady Powiatu Tucholskiego Nr XVI/103/2016 z dnia 05 lutego 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 55/142/2016 z dnia 24 lutego 2016 roku, Rady Powiatu Tucholskiego Nr XVII/106/2016 z dnia 17 marca 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 59/157/2016 z dnia 23 marca 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 61/162/2016 z dnia 07 kwietnia 2016 roku, Rady Powiatu Tucholskiego Nr XVIII/111/2016 z dnia 29 kwietnia 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 65/168/2016 z dnia 05 maja 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 67/178/2016 z dnia 24 maja 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 68/180/2016 z dnia 25 maja 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 72/193/2016 z dnia 29 czerwca 2016 roku, Rady Powiatu Tucholskiego Nr XXII/132/2016 z dnia 26 lipca 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 77/214/2016 z dnia 04 sierpnia 2016 roku, Rady Powiatu Tucholskiego Nr XXIII/145/2016 z dnia 31 sierpnia 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 81/227/2016 z dnia 02 września 2016 roku, Rady Powiatu Tucholskiego Nr XXV/150/2016 z dnia 16 września 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 86/237/2016 z dnia 29 września 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 88/242/2016 z dnia 11 października 2016 roku, Rady Powiatu Tucholskiego Nr XXV/150/2016 z dnia 16 września 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 86/237/2016 z dnia 29 września 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 88/242/2016 z dnia 11 października 2016 roku, Rady Powiatu Tucholskiego nr XXVI/156/2016 z dnia 13 października 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 89/243/2016 z dnia 18 października 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 92/247/2016 z dnia 28 października 2016 roku, Zarządu Powiatu Tucholskiego Nr 94/249/2016 z dnia 10 listopada 2016 roku wprowadza się następujące zmiany:

1) **§1** uchwały otrzymuje brzmienie:

„**§ 1.** Dochody budżetu w wysokości 55.789.117,16 zł,
w tym:

dochody bieżące 51.776.327,68 zł,

dochody majątkowe 4.012.789,48 zł,

Ustala się zgodnie z załącznikiem nr 1 do Uchwały.”

2) **§2** uchwały otrzymuje brzmienie:

„**§ 2.** Wydatki budżetu w wysokości 52.993.932,44 zł.
w tym:

wydatki bieżące	47.971.138,16 zł,
wydatki majątkowe	5.022.794,28 zł,

Ustala się zgodnie z załącznikiem nr 2 do Uchwały.”

3) § 12. otrzymuje brzmienie „Ustala się kwotę wydatków przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, zgodnie z zawartą umową, z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Powiat Tucholski w kwocie 156.250,00 zł., zgodnie z załącznikiem nr 2 do Uchwały.

4) dotychczasowe załączniki nr 1 i 2 do zmienianej uchwały otrzymują brzmienie określone załącznikami 1 i 2 do niniejszej uchwały,

5) dotychczasowy załącznik nr 3 do zmienianej uchwały otrzymuje brzmienie określone załącznikiem 3 do niniejszej uchwały,

6) dotychczasowy załącznik nr 4 do zmienianej uchwały otrzymuje brzmienie określone załącznikiem 4 do niniejszej uchwały,

7) dotychczasowy załącznik nr 10 do zmienianej uchwały otrzymuje brzmienie określone załącznikiem 5 do niniejszej uchwały,

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Powiatu

Małgorzata Oller

Projekt został sprawdzony i podpisany przez radcę prawnego Agnieszkę Toczko.

**Uzasadnienie do Uchwały Nr XXVIII//2016
Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 25 listopada 2016 roku**

Po stronie dochodów:

Dział 010 Rolnictwo i łowiectwo 70,00 zł

Rozdział 01095 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § 2360 w kwocie 70 zł w związku z wypracowaniem ponadplanowych dochodów po okresie sprawozdawczym.

Dział 600 Transport i łączność -110.977 zł

Rozdział 60014 Drogi publiczne powiatowe

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § (0830, 0920, 0970) w łącznej kwocie 5.490 zł w związku z wypracowaniem ponadplanowych dochodów. Dokonuje się zwiększenia w § 2710 w kwocie 100.000 zł - pomoc finansowa od Gminy Gostycyn z przeznaczeniem na remont drogi powiatowej nr 1038C.

Rozdział 60078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § (6300, 6430) w łącznej kwocie 216.848 zł. Po przeprowadzonym postępowaniu przetargowym, w wyniku którego powstały oszczędności zmniejszyła się wartość zadania inwestycyjnego. Wysokość dotacji na zadanie „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1005C relacji Śliwice – Łązek – Tleń na odcinku od km 13+000 do km 17+874” zmniejsza się § 6430 w kwocie 166.848 zł – dotacja z budżetu państwa oraz zmniejsza się § 6300 w kwocie 50.000 zł – dotacja z Gminy Śliwice.

W tym rozdziale zmienia się również sposób finansowania zadania inwestycyjnego „Przebudowa drogi powiatowej nr 1032C relacji Wieszczyce – Wielka Klonia na odcinku od km 3+200 do km 6+025”. Planowaną wysokość dotacji w kwocie 100.000 zł od Gminy Gostycyn zastępuje się otrzymaniem dotacji od Samorządu Województwa Kujawsko – Pomorskiego w kwocie 100.000 zł na ww. zadanie inwestycyjne.

Rozdział 60095 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § 0690 w kwocie 381 zł w związku z wypracowaniem ponadplanowych dochodów po okresie sprawozdawczym.

Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa 6.530,74 zł

Rozdział 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia w § (0750, 0920) w łącznej kwocie 6.530,74 zł w związku z wypracowaniem ponadplanowych dochodów po okresie sprawozdawczym.

Dział 710 Działalność usługowa -27.670,20 zł

Rozdział 71012 Zadania z zakresu geodezji i kartografii

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zmian w § (0830, 0920). Po Przeprowadzonej analizie dokonuje się zmniejszenia w rozdziale o kwotę 27.670,20 zł w związku z możliwym niewypracowaniem do końca br. planowanych dochodów.

Dział 750 Administracja publiczna

17.434,43 zł

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia w rozdziałach (75020, 75095) w łącznej kwocie 17.434,43 zł w związku z wypracowaniem ponadplanowych dochodów po okresie sprawozdawczym.

Dział 756 Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem

687,92 zł

Rozdział 75618 Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia w § (0490, 0590) w łącznej kwocie 687,92 zł w związku z wypracowaniem ponadplanowych dochodów po okresie sprawozdawczym.

Dział 758 Różne rozliczenia

-7 zł

Rozdział 75814 Różne rozliczenia finansowe

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § 0970 w kwocie 7 zł.

Dział 801 Oświata i wychowanie

157.761,53 zł

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały w oparciu o pisma otrzymane od dyrektorów jednostek oświatowych dokonuje się zwiększenia w rozdziałach (80102, 80114, 80120, 80130, 80140, 80142, 80195) w łącznej kwocie 157.761,53 zł urealnijając dochody. Jednostki oświatowe zwiększyły plan dochodów na podstawie wykonania dochodów na dzień 31.10.2016 r. oraz planowaną do wykonania do końca br. wysokość dochodów. Ponadplanowe dochody pozwolą zabezpieczyć niezbędne planowane wydatki osobowe i rzeczowe planowane do poniesienia w jednostkach oświatowych do końca br. w dziale „801” i „854”.

Dział 852 Pomoc społeczna

294.620,50 zł

Rozdział 85202 Domy pomocy społecznej

W wyniku decyzji Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 31 października 2016 r. Nr WFB.I.3120.3.83.2016 dokonuje się zwiększenia w § 2130 (Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu). Kwota zwiększenia dotacji wynosi 13.008 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej – rezerwa celowa cz. 83, poz. 25 ustawy budżetowej na 2016r.

Rozdział 85295 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § (2057, 2059) w kwocie 281.612,50 zł. W związku z zastosowaniem właściwej klasyfikacji budżetowej wskazanej w umowie dotyczącej projektów: „Rodzina w centrum” oraz „Samodzielnie nie samemu – model wspierania osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim” środki zaplanowane po stronie dochodowej w rozdziale 85395 zostają przeniesione do rozdziału 85295 na realizację ww. projektów realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

-281.682,50 zł

Rozdział 85321 Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § 2360 w kwocie 70 zł w związku z urealnieniem dochodów po okresie sprawozdawczym.

Rozdział 85395 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § (2007, 2009) w kwocie 281.612,50 zł w związku ze zmianą klasyfikacji budżetowej wskazanej w umowie dotyczącej projektów: „Rodzina w centrum” oraz „Samodzielnie (nie samemu) – model wspierania osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim”. Środki zostają przeniesione do rozdziału 85295.

Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza

25.015 zł

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia w rozdziałach (85406, 85410) w łącznej kwocie 25.015 zł w związku z wypracowaniem ponadplanowych dochodów po okresie sprawozdawczym. Ponadplanowe dochody pozwolą zabezpieczyć niezbędne planowane wydatki osobowe i rzeczowe planowane do poniesienia do końca br.

Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

5.886,75 zł

Rozdział 92118 Muzea

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia w § (0830, 0970) w łącznej kwocie 5.886,75 zł, w tym otrzymanie odszkodowania od ubezpieczyciela za uszkodzony monitoring w kwocie 2.646 zł oraz ponadplanowe dochody po okresie sprawozdawczym realizowane przez muzeum w kwocie 3.240,75

W wyniku tych zmian dochody powiatu uległy zwiększeniu o kwotę 87.670,17 zł i wynoszą: 55.789.117,16 zł.

Po stronie wydatków:

Dział 600 Transport i łączność

-20.640,01 zł

Rozdział 60014 Drogi publiczne powiatowe

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § 4270 w kwocie 134.919,47 zł z przeznaczeniem na przeprowadzenie niezbędnego remontu drogi powiatowej nr 1038C. Dokonuje się zwiększenia § 6060 w kwocie 53.000 zł – zakupy inwestycyjne „Wykaszarka łańcuchowa”. Dokonanie zakupu wykaszarki jest niezbędnie do utrzymania w odpowiednim stanie poboczy oraz pasów drogowych przy drogach powiatowych. Wydatki na zakup wykaszarki i przeprowadzenie remontu drogi powiatowej pozyskano z urealnienia wykonanych dochodów po okresie sprawozdawczym oraz dotacji od Gminy Gostycyn w kwocie 100.000 zł na remont drogi powiatowej.

Rozdział 60078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § 6050 w kwocie 208.559,48 zł. Po przeprowadzonym postępowaniu przetargowym, w wyniku którego powstały oszczędności zmniejszyła się wartość zadania inwestycyjnego. Wysokość dotacji na zadanie „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1005C relacji Śliwice – Łązek – Tleń na odcinku od km 13+000 do km 17+874” zmniejsza się w kwocie 166.848 zł – dotacja z budżetu państwa, zmniejsza się w kwocie 50.000 zł – dotacja z Gminy Śliwice oraz zwiększa się wysokość wkładu własnego powiatu w kwocie 8.288,52 zł. (środki zostają przeniesione z rozdziału 90019 „Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków i opłat i kar za korzystanie ze środowiska”)

Dział 750 Administracja publiczna

- 2.715 zł

Rozdział 75020 Starostwa powiatowe

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § 4260 w kwocie 2.715 zł z przeznaczeniem na zabezpieczenie wydatków związanych z zakupem energii.

Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

11.420 zł

Rozdział 75405 Komendy powiatowe Policji

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § (4210, 4300) w łącznej kwocie 2.200 zł z przeznaczeniem na zakup sprzętu obserwacyjnego ze środków własnych powiatu dla Komendy Powiatowej Policji w Tucholi (lornetka, kamera inspekcyjna oraz boroskop).

Rozdział 75495 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § bieżących - wkład własny powiatu w kwocie 9.220 zł na realizację projektu „Powiat Tucholski zagrożenia w sieci widzi, na nie reaguje, przeciwdziałą i społeczeństwo edukuje”.

Dział 757 Obsługa długu publicznego

-31.250 zł

Rozdział 75704 Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § 8030 w kwocie 31.250 zł w związku z terminową spłatą rat.

Dział 801 Oświata i wychowanie

243.519,50 zł

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zmian w rozdziałach (80102, 80110, 80114, 80120 ,80130, 80140, 80142) zwiększając dział o kwotę 243.519,50 zł W związku z obowiązującym od 1 września 2016 roku nowym arkuszem organizacji pracy w jednostkach oświatowych na rok szkolny 2016/2017 dokonano odpowiednio zwiększenia/zmniejszenia wydatków rzeczowych i osobowych wynikających z zawartych umów na podstawie arkusza do wysokości potrzeb zgłoszonych przez dyrektorów jednostek do końca br. Pozyskane środki na wydatki to w części ponadplanowe dochody wypracowane przez jednostki oświatowe oraz zmniejszenie wydatków w dziale 854.

Dział 852 Pomoc społeczna

288.438 zł

Rozdział 85202 Domy pomocy społecznej

W wyniku decyzji Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z dnia 31 października 2016 r. Nr WFB.I.3120.3.83.2016 na podstawie otrzymanej dotacji dokonuje się zwiększenia wydatków rzeczowych w kwocie 13.008 zł.

Rozdział 85205 Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się przeniesienia § bieżących do rozdziału 75495 na wkład własny powiatu z przeznaczeniem na realizację projektu „Powiat Tucholski zagrożenia w sieci widzi, na nie reaguje, przeciwdziałą i społeczeństwo edukuje” w kwocie 9.220 zł.

Rozdział 85295 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia § bieżących w kwocie 284.650 zł w związku ze zmianą klasyfikacji budżetowej wskazanej w umowie dotyczącej projektów: „Rodzina w centrum” oraz „Samodzielnie (nie samemu) – model wspierania osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim”. Środki zostają przeniesione z rozdziału 85395.

Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

-311.150 zł

Rozdział 85321 Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § bieżących w kwocie 26.500 zł. Zmniejszenie wydatków związane jest z zastąpieniem wydatków ze środków własnych na wydatki ze środków pochodzących z dotacji od Wojewody na zadania z zakresu administracji rządowej.

Rozdział 85395 Pozostała działalność

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § bieżących w kwocie 284.650 zł w związku ze zmianą klasyfikacji budżetowej wskazanej w umowie dotyczącej projektów: „Rodzina w centrum” oraz „Samodzielnie (nie samemu) – model wspierania osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim”. Środki zostają przeniesione do rozdziału 85295.

Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza

-89.739,80 zł

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zmian w rozdziałach (85403, 85404, 85406, 85410) zmniejszając dział o kwotę 89.739,80 zł. W związku z obowiązującym od 1 września 2016 roku nowym arkuszem organizacji pracy w jednostkach oświatowych na rok szkolny 2016/2017 dokonano zmniejszenia wydatków rzeczowych i osobowych wynikających z zawartych umów na podstawie arkusza, do wysokości potrzeb zgłoszonych przez dyrektorów jednostek do końca br. Środki przenosi się w części do działu 801.

Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

- 8.288,52 zł

Rozdział 90019 Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków i opłat i kar za korzystanie ze środowiska

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zmniejszenia § 4210 w kwocie 8.288,52 zł, które zostają przeniesione do rozdziału 60078 na realizację zadania pod nazwą: „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1005C relacji Śliwice – Łązek – Tleń na odcinku od km 13+000 do km 17+874”.

Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

2.646 zł

Rozdział 92118 Muzea

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwały dokonuje się zwiększenia w § 4270 w kwocie 2.646 zł w związku z koniecznością dokonania niezbędnych napraw.

W wyniku tych zmian wydatki powiatu uległy zwiększeniu o kwotę 87.670,17 zł i wynoszą: 52.993.932,44 zł.

Ponadto dokonuje się zmian w załącznikach do Uchwały Nr XXVIII//2016 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 25 listopada 2016 roku:

1. ”Zadania inwestycyjne w 2016 roku”, gdzie:

- dodaje się zadanie w rozdziale 60014 § 6060 „Wykaszarka łańcuchowa” w kwocie 53.000 zł,

- zmniejsza się zadanie w rozdziale 60078 § 6050 „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1005C relacji Śliwice – Łązek – Tleń na odcinku od km 13+000 do km 17+874” w kwocie 208.559,48 zł.

Załącznik ten otrzymuje brzmienie załącznika Nr 3 do niniejszej uchwały.

2. „Wydatki na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności” gdzie:

- zamieniono rozdział z 85395 na 85295 „Samodzielnie (nie samemu) – model wspierania osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim”- kwota 101.250 zł.
- zamieniono rozdział z 85395 na 85295 dodano program „Rodzina w centrum”- kwota 183.400 zł.

Załącznik ten otrzymuje brzmienie załącznika Nr 4 do niniejszej uchwały.

3. „Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielonych z budżetu Powiatu Tucholskiego w 2016 roku”, gdzie:

- zwiększa się dotacje w wydatkach w rozdziale 80120 § 2540 w kwocie 14.800 zł,
- zmniejsza się dotacje w wydatkach w rozdziale 80130 § 2330 w kwocie 14.800 zł,

Załącznik ten otrzymuje brzmienie załącznika Nr 5 do niniejszej uchwały.

Dochody budżetu w 2016 roku (zmiana załącznika nr 1 do uchwały budżetowej)

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
010			Rolnictwo i łowiectwo	0,00	70,00	70,00
	01095		Pozostała działalność	0,00	70,00	70,00
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	0,00	70,00	70,00
600			Transport i łączność	5 165 638,19	- 110 977,00	5 054 661,19
	60014		Drogi publiczne powiatowe	2 446 283,19	105 490,00	2 551 773,19
		0830	Wpływy z usług	1 200,00	180,00	1 380,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	200,00	20,00	220,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	220,00	5 290,00	5 510,00
		2710	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	932 616,15	100 000,00	1 032 616,15
	60078		Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	2 717 355,00	- 216 848,00	2 500 507,00
		6300	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	200 000,00	- 50 000,00	150 000,00
		6430	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych powiatu	1 600 000,00	- 166 848,00	1 433 152,00
	60095		Pozostała działalność	2 000,00	381,00	2 381,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	2 000,00	381,00	2 381,00
700			Gospodarka mieszkaniowa	1 341 597,15	6 530,74	1 348 127,89
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	1 341 597,15	6 530,74	1 348 127,89
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	57 136,58	6 522,63	63 659,21
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	30,88	8,11	38,99
710			Działalność usługowa	965 000,00	- 27 670,20	937 329,80
	71012		Zadania z zakresu geodezji i kartografii	554 250,00	- 27 670,20	526 579,80
		0830	Wpływy z usług	400 000,00	- 27 680,20	372 319,80
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	50,00	10,00	60,00

750			Administracja publiczna	121 841,44	17 434,43	139 275,87
	75020		Starostwa powiatowe	55 001,44	16 594,43	71 595,87
		0970	Wpływy z różnych dochodów	2 500,00	16 594,43	19 094,43
	75095		Pozostała działalność	840,00	840,00	1 680,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	0,00	840,00	840,00
756			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	7 312 882,82	687,92	7 313 570,74
	75618		Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw	1 532 882,82	687,92	1 533 570,74
		0490	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	139 382,82	597,92	139 980,74
		0590	Wpływy z opłat za koncesje i licencje	1 000,00	90,00	1 090,00
758			Różne rozliczenia	29 062 557,34	- 7,00	29 062 550,34
	75814		Różne rozliczenia finansowe	69 297,34	- 7,00	69 290,34
		0970	Wpływy z różnych dochodów	10,00	- 7,00	3,00
801			Oświata i wychowanie	289 885,80	157 761,53	447 647,33
	80102		Szkoły podstawowe specjalne	16 021,00	5 597,42	21 618,42
		0690	Wpływy z różnych opłat	0,00	26,00	26,00
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	6 000,00	4 000,00	10 000,00
		0830	Wpływy z usług	2 000,00	1 800,00	3 800,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	100,00	76,00	176,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	1 000,00	200,00	1 200,00
		2400	Wpływy do budżetu pozostałości środków finansowych gromadzonych na wydzielonym rachunku jednostki budżetowej	1 000,00	- 504,58	495,42
	80114		Zespoły obsługi ekonomiczno-administracyjnej szkół	70,00	45,00	115,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	20,00	10,00	30,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	50,00	35,00	85,00
	80120		Licea ogólnokształcące	15 851,00	9 180,53	25 031,53
		0690	Wpływy z różnych opłat	150,00	150,00	300,00
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	15 000,00	9 000,00	24 000,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	101,00	30,53	131,53

96	80130		Szkoły zawodowe	115 590,00	86 943,19	202 533,19
		0690	Wpływy z różnych opłat	750,00	528,00	1 278,00
		0750	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	90 000,00	66 000,00	156 000,00
		0830	Wpływy z usług	8 400,00	4 000,00	12 400,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	200,00	140,19	340,19
		0970	Wpływy z różnych dochodów	14 240,00	16 275,00	30 515,00
	80140		Centra kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodki dokształcania zawodowego	87 250,00	55 992,00	143 242,00
		0830	Wpływy z usług	32 000,00	55 800,00	87 800,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	50,00	72,00	122,00
		0970	Wpływy z różnych dochodów	200,00	120,00	320,00
	80142		Ośrodki szkolenia, dokształcania i doskonalenia kadr	28 042,00	3,11	28 045,11
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	30,00	3,11	33,11
	80195		Pozostała działalność	5 398,80	0,28	5 399,08
		0921	Wpływy z pozostałych odsetek	15,00	0,28	15,28
	852		Pomoc społeczna	4 604 402,81	294 620,50	4 899 023,31
		85202	Domy pomocy społecznej	1 597 726,00	13 008,00	1 610 734,00
		2130	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu	280 440,00	13 008,00	293 448,00
	85295		Pozostała działalność	5 100,00	281 612,50	286 712,50
		2057	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	0,00	251 358,62	251 358,62
		2059	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	0,00	30 253,88	30 253,88
853			Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	917 572,50	- 281 682,50	635 890,00
	85321		Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	146 360,00	- 70,00	146 290,00
		2360	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	260,00	- 70,00	190,00
	85395		Pozostała działalność	281 612,50	- 281 612,50	0,00
		2007	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 205	251 358,62	- 251 358,62	0,00

		2009	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 205	30 253,88	- 30 253,88	0,00
854			Edukacyjna opieka wychowawcza	53 318,00	25 015,00	78 333,00
	85406		Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne	1 318,00	15,00	1 333,00
		0920	Wpływy z pozostałych odsetek	20,00	15,00	35,00
	85410		Internaty i bursy szkolne	30 000,00	25 000,00	55 000,00
		0830	Wpływy z usług	30 000,00	25 000,00	55 000,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	7 000,00	5 886,75	12 886,75
	92118		Muzea	7 000,00	5 886,75	12 886,75
		0830	Wpływy z usług	7 000,00	3 240,75	10 240,75
		0970	Wpływy z różnych dochodów	0,00	2 646,00	2 646,00
Razem:				55 701 446,99	87 670,17	55 789 117,16

Wydatki budżetu w 2016 roku (zmiana załącznika nr 2 do uchwały budżetowej)

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
600			Transport i łączność	8 583 044,66	- 20 640,01	8 562 404,65
	60014		Drogi publiczne powiatowe	4 264 142,12	187 919,47	4 452 061,59
		4270	Zakup usług remontowych	494 459,79	134 919,47	629 379,26
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	52 683,21	53 000,00	105 683,21
	60078		Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	2 867 355,00	- 208 559,48	2 658 795,52
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	2 000 000,00	- 208 559,48	1 791 440,52
750			Administracja publiczna	4 658 156,80	2 715,00	4 660 871,80
	75020		Starostwa powiatowe	3 770 755,55	2 715,00	3 773 470,55
		4260	Zakup energii	130 000,00	2 715,00	132 715,00
754			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3 546 047,00	11 420,00	3 557 467,00
	75405		Komendy powiatowe Policji	0,00	2 200,00	2 200,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	2 100,00	2 100,00
		4300	Zakup usług pozostałych	0,00	100,00	100,00
	75495		Pozostała działalność	75 000,00	9 220,00	84 220,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 000,00	2 000,00	3 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	24 100,00	3 500,00	27 600,00
		4220	Zakup środków żywności	1 000,00	1 000,00	2 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	42 900,00	2 100,00	45 000,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 000,00	620,00	1 620,00
757			Obsługa długu publicznego	1 207 500,00	- 31 250,00	1 176 250,00
	75704		Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego	187 500,00	- 31 250,00	156 250,00
		8030	Wyплаты z tytułu krajowych poręczeń i gwarancji	187 500,00	- 31 250,00	156 250,00
801			Oświata i wychowanie	19 031 917,80	243 519,50	19 275 437,30
	80102		Szkoły podstawowe specjalne	1 961 808,44	75 000,00	2 036 808,44
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 299 064,38	75 000,00	1 374 064,38
	80110		Gimnazja	497 018,07	16 100,00	513 118,07
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	329 000,00	15 000,00	344 000,00

	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	57 000,00	800,00	57 800,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	8 000,00	300,00	8 300,00
80114		Zespoły obsługi ekonomiczno-administracyjnej szkół	550 249,00	77 550,00	627 799,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	379 300,60	34 000,00	413 300,60
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	28 700,00	26 700,00	55 400,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	66 400,00	12 500,00	78 900,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	4 700,00	850,00	5 550,00
	4300	Zakup usług pozostałych	21 300,00	3 500,00	24 800,00
80120		Licea ogólnokształcące	2 520 795,08	21 800,00	2 542 595,08
	2540	Dotacja podmiotowa z budżetu dla niepublicznej jednostki systemu oświaty	259 344,00	14 800,00	274 144,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	40 029,00	- 7 000,00	33 029,00
	4270	Zakup usług remontowych	17 000,00	9 000,00	26 000,00
	4300	Zakup usług pozostałych	31 800,00	5 000,00	36 800,00
80130		Szkoły zawodowe	7 031 662,10	30 240,50	7 061 902,60
	2330	Dotacje celowe przekazane do samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	108 540,00	- 14 800,00	93 740,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4 536 198,70	41 000,00	4 577 198,70
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	388 695,67	- 13 874,50	374 821,17
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	836 277,00	- 2 200,00	834 077,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	119 726,00	- 15 100,00	104 626,00
	4220	Zakup środków żywności	1 500,00	500,00	2 000,00
	4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	58 300,00	4 000,00	62 300,00
	4260	Zakup energii	390 300,00	10 000,00	400 300,00
	4270	Zakup usług remontowych	60 900,00	12 715,00	73 615,00
	4300	Zakup usług pozostałych	85 457,00	8 000,00	93 457,00
80140		Centra kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodki kształcenia zawodowego	1 546 654,47	38 867,80	1 585 522,27
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	969 925,53	57 000,00	1 026 925,53
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	107 786,59	- 13 132,20	94 654,39
	4120	Składki na Fundusz Pracy	25 646,00	- 5 000,00	20 646,00
80142		Ośrodki szkolenia, kształcenia i doskonalenia kadr	94 363,00	- 16 038,80	78 324,20
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	58 665,67	- 15 000,00	43 665,67
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 800,00	2 361,20	7 161,20

		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	12 818,00	- 3 000,00	9 818,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 739,00	- 400,00	1 339,00
852			Pomoc społeczna	6 540 909,74	288 438,00	6 829 347,74
	85202		Domy pomocy społecznej	1 597 726,00	13 008,00	1 610 734,00
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	3 500,00	1 000,00	4 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	116 952,00	5 008,00	121 960,00
		4270	Zakup usług remontowych	9 300,00	2 000,00	11 300,00
		4300	Zakup usług pozostałych	28 361,00	5 000,00	33 361,00
	85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	391 916,00	- 9 220,00	382 696,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	43 340,00	- 470,00	42 870,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	4 240,00	- 70,00	4 170,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	65 748,00	- 2 200,00	63 548,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 182,37	- 700,00	14 482,37
		4300	Zakup usług pozostałych	42 340,00	- 5 780,00	36 560,00
	85295		Pozostała działalność	48 893,00	284 650,00	333 543,00
		3119	Świadczenia społeczne	0,00	12 050,00	12 050,00
		4017	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0,00	36 703,85	36 703,85
		4019	Wynagrodzenia osobowe pracowników	0,00	2 799,81	2 799,81
		4117	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	6 288,32	6 288,32
		4119	Składki na ubezpieczenia społeczne	0,00	479,14	479,14
		4127	Składki na Fundusz Pracy	0,00	894,71	894,71
		4129	Składki na Fundusz Pracy	0,00	68,17	68,17
		4177	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	31 114,50	31 114,50
		4179	Wynagrodzenia bezosobowe	0,00	2 585,50	2 585,50
		4217	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	11 915,44	11 915,44
		4219	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	4 084,56	4 084,56
		4227	Zakup środków żywności	0,00	7 065,60	7 065,60
		4229	Zakup środków żywności	0,00	534,40	534,40
		4277	Zakup usług remontowych	0,00	2 745,00	2 745,00
		4279	Zakup usług remontowych	0,00	255,00	255,00
		4307	Zakup usług pozostałych	0,00	138 936,99	138 936,99
		4309	Zakup usług pozostałych	0,00	12 513,01	12 513,01

		4397	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	0,00	9 429,00	9 429,00
		4399	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	0,00	571,00	571,00
		4417	Podróże służbowe krajowe	0,00	2 631,75	2 631,75
		4419	Podróże służbowe krajowe	0,00	168,25	168,25
		4437	Różne opłaty i składki	0,00	769,41	769,41
		4439	Różne opłaty i składki	0,00	46,59	46,59
853			Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	2 765 178,33	- 311 150,00	2 454 028,33
	85321		Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	241 067,00	- 26 500,00	214 567,00
		3030	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	46 392,00	- 4 000,00	42 392,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	111 820,00	- 16 000,00	95 820,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	31 979,89	- 1 000,00	30 979,89
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 950,00	- 3 000,00	5 950,00
		4300	Zakup usług pozostałych	9 600,00	- 2 500,00	7 100,00
	85395		Pozostała działalność	424 650,00	- 284 650,00	140 000,00
		3119	Świadczenia społeczne	12 050,00	- 12 050,00	0,00
		4017	Wynagrodzenia osobowe pracowników	36 703,85	- 36 703,85	0,00
		4019	Wynagrodzenia osobowe pracowników	2 799,81	- 2 799,81	0,00
		4117	Składki na ubezpieczenia społeczne	6 288,32	- 6 288,32	0,00
		4119	Składki na ubezpieczenia społeczne	479,14	- 479,14	0,00
		4127	Składki na Fundusz Pracy	894,71	- 894,71	0,00
		4129	Składki na Fundusz Pracy	68,17	- 68,17	0,00
		4177	Wynagrodzenia bezosobowe	31 114,50	- 31 114,50	0,00
		4179	Wynagrodzenia bezosobowe	2 585,50	- 2 585,50	0,00
		4217	Zakup materiałów i wyposażenia	11 915,44	- 11 915,44	0,00
		4219	Zakup materiałów i wyposażenia	4 084,56	- 4 084,56	0,00
		4227	Zakup środków żywności	7 065,60	- 7 065,60	0,00
		4229	Zakup środków żywności	534,40	- 534,40	0,00
		4277	Zakup usług remontowych	2 745,00	- 2 745,00	0,00
		4279	Zakup usług remontowych	255,00	- 255,00	0,00
		4307	Zakup usług pozostałych	138 936,99	- 138 936,99	0,00
		4309	Zakup usług pozostałych	12 513,01	- 12 513,01	0,00
		4397	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	9 429,00	- 9 429,00	0,00

		4399	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	571,00	- 571,00	0,00
		4417	Podróże służbowe krajowe	2 631,75	- 2 631,75	0,00
		4419	Podróże służbowe krajowe	168,25	- 168,25	0,00
		4437	Różne opłaty i składki	769,41	- 769,41	0,00
		4439	Różne opłaty i składki	46,59	- 46,59	0,00
854			Edukacyjna opieka wychowawcza	1 827 911,00	- 89 739,80	1 738 171,20
	85403		Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	452 200,09	- 75 000,00	377 200,09
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	186 845,81	- 75 000,00	111 845,81
	85404		Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	42 018,72	- 21 500,00	20 518,72
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	35 147,72	- 18 000,00	17 147,72
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	6 010,00	- 3 000,00	3 010,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	861,00	- 500,00	361,00
	85406		Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne	841 305,28	- 14 358,66	826 946,62
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	600 000,00	- 14 000,00	586 000,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	47 700,00	- 1 358,66	46 341,34
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	100 000,00	2 500,00	102 500,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	12 000,00	- 1 500,00	10 500,00
	85410		Internaty i bursy szkolne	365 907,00	21 118,86	387 025,86
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	144 770,49	- 12 000,00	132 770,49
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	9 250,00	- 2 481,14	6 768,86
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	23 500,00	500,00	24 000,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	3 000,00	100,00	3 100,00
		4260	Zakup energii	120 000,00	10 000,00	130 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	40 881,00	25 000,00	65 881,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	174 000,00	- 8 288,52	165 711,48
	90019		Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	164 000,00	- 8 288,52	155 711,48
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	30 000,00	- 8 288,52	21 711,48
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	144 848,00	2 646,00	147 494,00
	92118		Muzea	96 848,00	2 646,00	99 494,00
		4270	Zakup usług remontowych	2 500,00	2 646,00	5 146,00
Razem:				52 906 262,27	87 670,17	52 993 932,44

Zadania inwestycyjne w 2016 roku (zmiana załącznika nr 3 do uchwały budżetowej)

Lp.	Dział	Rozdz.	§**	Nazwa zadania inwestycyjnego	Planowane wydatki					Jednostka organizacyjna realizująca program lub koordynująca wykonanie programu
					rok budżetowy 2016 (9+10+11+12)	z tego źródła finansowania				
						dochody własne jst	kredyty i pożyczki	środki pochodzące z innych źródeł*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	600	60014	6050	Projekty pod budowę dróg	117 952,50	68 662,50		A. B.49.290,00 C.		ZDP
2	600	60014	6050	Przebudowa drogi powiatowej, nr 1032 C Wieszczycze - Przyrowa - Karczewo	27 675,55	27 675,55		A. B. C.		ZDP
3	600	60014	6050	Rozbudowa odcinka drogi powiatowej, nr 1017 C Śliwice - Lińsk II etap	1 356 594,96	22 140,48		A.677.067,00 B.657.387,48 C.		ZDP
4	600	60014	6050	Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Cekcyn - Rudzki Most	60 000,00	20 000,00		A. B.20.000,00 C.20.000,00		ZDP
5	600	60014	6060	Głowica kosząca	52 683,21	52 683,21		A. B. C.		ZDP
6	600	60014	6060	Wykaszarka łańcuchowa	53 000,00	53 000,00		A. B. C.		ZDP
7	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Cekcyn	459 188,84	459 188,84		A. B. C.		Starostwo
8	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Lubiewo	211 945,13	211 945,13		A. B. C.		Starostwo
9	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Śliwice	231 981,51	231 981,51		A. B. C.		Starostwo
10	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Tuchola	391 769,86	391 769,86		A. B. C.		Starostwo
11	600	60016	6300	Współfinansowanie inwestycji drogowych w Gminie Kęsowo	144 662,20	144 662,20		A. B. C.		Starostwo
12	600	60078	6050	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1005C relacji Śliwice-Lązek-Tleń na odcinku od km 13+000 do km 17+874.	791 440,52	50 000,00		A.633.152,00 B. C.100.000,00		ZDP
13	600	60078	6050	Przebudowa drogi powiatowej nr 1032C relacji Wieszczycze - Wielka Klonia na odcinku od km 3+200 do km 6+025.	1 000 000,00	58 288,52		A.800.000,00 B.150.000,00 C.		ZDP
14	710	71015	6060	Zakup samochodu osobowego	48 900,00	0,00		A. 48.900,00 B. C.		PINB
15	852	85201	6050	Budowa placówki opiekuńczo - wychowawczej dla 14 dzieci w Gostycynie	20 000,00	20 000,00		A. B. C.		Starostwo
16	852	85201	6050	Budowa placówki opiekuńczo - wychowawczej dla 14 dzieci w Żalnie	20 000,00	20 000,00		A. B. C.		Starostwo
17	852	85295	6050	Przebudowa, rozbudowa oraz zmiana sposobu użytkowania istniejącego budynku Domu Dziecka w Tucholi na Powiatowe Centrum Wsparcia w Tucholi	35 000,00	35 000,00		A. B. C.		Starostwo
Ogółem					5 022 794,28	1 866 997,80	0,00	3 155 796,48	0,00	x

* Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFiS, ...)

B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych

C. Inne źródła

(** kol. 4 do wykorzystania fakultatywnego)

**Wydatki* na programy i projekty realizowane ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności
(zmiana załącznika nr 4 do uchwały budżetowej)**

Lp.	Wyszczególnienie	Kategoria interwencji funduszy strukturalnych	Klasyfikacja (dział, rozdział, paragraf)	Wydatki w okresie realizacji Projektu (całkowita wartość Projektu) (6+7)	w tym:		Planowane wydatki									
					Środki z budżetu krajowego	Środki z budżetu UE	2016 r.									
							Wydatki razem (9+13)	z tego:								
								Środki z budżetu krajowego**				Środki z budżetu UE				
								Wydatki razem (10+11+12)	z tego, źródła finansowania:			Wydatki razem (14+15+16+17)	z tego, źródła finansowania:			
pożyczki i kredyty	obligacje	pozostałe**	pożyczki na prefinansowanie z budżetu państwa	pożyczki i kredyty	obligacje	pozostałe**										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Wydatki bieżące razem:	x		294 925,00	36 155,43	258 769,57	294 925,00	36 155,43	0,00	0,00	36 155,43	258 769,57	0,00	0,00	0,00	258 769,57
1.1.	Program: POWER	Priorytet: Działanie: Tytuł projektu: Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej.														
	Priorytet:															
	Działanie:															
	Tytuł projektu: Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej.															
	Razem wydatki:	23	801	10 275,00	0,00	10 275,00	10 275,00	0,00			0,00	10 275,00				10 275,00
z tego: 2016 r.		80195	10 275,00	0,00	10 275,00	10 275,00	0,00			0,00	10 275,00				10 275,00	
2017 r.																
1.2.	Program: RPO	Priorytet: 09.00.00 Solidarne społeczeństwo. Działanie: 09.03.00 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych. Tytuł projektu: Rodzina w centrum.														
	Priorytet: 09.00.00 Solidarne społeczeństwo															
	Działanie: 09.03.00 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych															
	Tytuł projektu: Rodzina w centrum															
	Razem wydatki:	23	852	183 400,00	27 510,00	155 890,00	183 400,00	27 510,00			27 510,00	155 890,00				155 890,00
	z tego: 2016 r.		85295	183 400,00	27 510,00	155 890,00	183 400,00	27 510,00			27 510,00	155 890,00				155 890,00
2017 r.			259 830,00	38 974,50	220 855,50	259 830,00	38 974,50			38 974,50	220 855,50				220 855,50	
2018 r.			177 750,00	26 662,50	151 087,50	177 750,00	26 662,50			26 662,50	151 087,50				151 087,50	
1.3.	Program: POWR	Priorytet: IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa. Działanie: 4.1. Innowacje społeczne. Tytuł projektu: Samodzielnie (nie samemu) - model wspierania osób z niepełnosprawnościami w powiecie tucholskim.														
	Priorytet: IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa															
	Działanie: 4.1. Innowacje społeczne															
	Tytuł projektu: Samodzielnie (nie samemu) - model wspierania osób z niepełnosprawnościami w powiecie tucholskim															
	Razem wydatki:	23	852	101 250,00	8 645,43	92 604,57	101 250,00	8 645,43			8 645,43	92 604,57				92 604,57
	z tego: 2016 r.		85295	101 250,00	8 645,43	92 604,57	101 250,00	8 645,43			8 645,43	92 604,57				92 604,57
2017 r.			0,00			0,00	0,00				0,00					
2018 r.			0,00			0,00	0,00				0,00					
Ogółem (1+2)		x		294 925,00	36 155,43	258 769,57	294 925,00	36 155,43	0,00	0,00	36 155,43	258 769,57	0,00	0,00	0,00	258 769,57

* wydatki obejmują wydatki bieżące i majątkowe (dotyczące inwestycji rocznych i ujętych w wieloletnim programie inwestycyjnym)

** środki własne jst, współfinansowanie z budżetu państwa oraz inne

*** rok 2017, 2018 do wykorzystania fakultatywnego

**Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielonych z budżetu
Powiatu Tucholskiego w 2016 roku
(zmiana załącznika nr 10 do uchwały budżetowej)**

Dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych

<i>Lp</i>	<i>Dział</i>	<i>Rozdział</i>	<i>Paragraf</i>	<i>Dotacje przedmiotowe</i>	<i>Dotacje podmiotowe</i>	<i>Dotacje celowe</i>	<i>Razem:</i>
1	600	60016	6300			1 439 547,54	1 439 547,54
2	600	60095	2710			10 000,00	10 000,00
3	801	80130	2320			6 000,00	6 000,00
4	801	80130	2330			93 740,00	93 740,00
5	852	85204	2320			65 281,22	65 281,22
6	853	85395	2510		140 000,00		140 000,00
7	921	92116	2310			30 000,00	30 000,00
R A Z E M:				0,00	140 000,00	1 644 568,76	1 784 568,76

Dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych

<i>Lp</i>	<i>Dział</i>	<i>Rozdział</i>	<i>Paragraf</i>	<i>Dotacje przedmiotowe</i>	<i>Dotacje podmiotowe</i>	<i>Dotacje celowe</i>	<i>Razem:</i>
1	755	75515	2820			59 946,00	59 946,00
2	801	80120	2540		274 144,00		274 144,00
3	803	80306	2260		5 000,00		5 000,00
4	853	85311	2580		79 093,33		79 093,33
5	900	90019	2820			15 000,00	15 000,00
6	921	92195	2820			10 000,00	10 000,00
R A Z E M:				0,00	358 237,33	84 946,00	443 183,33
ŁĄCZNIE UDZIELONE DOTACJE:				0,00	498 237,33	1 729 514,76	2 227 752,09

**UCHWAŁA NR XXVIII/...../2016
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 25 listopada 2016 r.**

**w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych na terenie Powiatu
Tucholskiego oraz warunków i zasad korzystania z tych
przystanków**

Na podstawie art. 12 pkt 11 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 814, poz. 1579) w związku z art. 15 ust. 1 pkt 6 i ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1440, poz. 1045, poz. 1753, poz. 1890, poz. 1893, z 2016 r. poz. 1342)

**Rada Powiatu
uchwala, co następuje:**

§ 1. Określa się przystanki komunikacyjne na terenie powiatu tucholskiego, których właścicielem lub zarządzającym jest Powiat Tucholski, udostępniane operatorom i przewoźnikom wykonującym działalność w zakresie przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Określa się warunki i zasady korzystania z przystanków, których właścicielem lub zarządzającym jest Powiat Tucholski, zgodnie z załącznikiem Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XV/99/2015 Rady Powiatu Tucholskiego z 21 grudnia 2015 r., zmieniona Uchwałą Nr XVI/104/2016 z dnia 5 lutego 2016 r., Uchwałą Nr XXII/144/2016 z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych na terenie Powiatu Tucholskiego oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków (Dz. U. Woj. Kuj. Pom. z 2015 r., poz. 4743, Dz. U. Woj. Kuj. Pom. z 2016 r., poz. 611, Dz. U. Woj. Kuj. Pom. z 2016 r., poz. 2791).

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

Przewodnicząca
R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

Projekt został sprawdzony i podpisany przez radcę prawnego Tomasza Sobieckiego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy o samorządzie powiatowym do kompetencji rady powiatu należy stanowienie aktów prawa miejscowego na obszarze powiatu, między innymi w sprawach zasad i trybu korzystania z powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej.

Ustawa o publicznym transporcie zbiorowym stanowi, że do zadań organizatora publicznego transportu zbiorowego (właściwej jednostki samorządu terytorialnego) należy określenie przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest dana jednostka samorządu, udostępnianych dla operatorów i przewoźników, a także określenie warunków i zasad korzystania tych obiektów.

W związku z wnioskiem Gminy Lubiewo o ujęcie nowych przystanków określono nową listę przystanków komunikacyjnych znajdujących się w pasie drogowym dróg powiatowych.

Przewodnicząca
R a d y P o w i a t u

Małgorzata Oller

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXVIII/...../2016
Rady Powiatu Tucholskiego
z dnia 25 listopada 2016 r.

Wykaz lokalizacji przystanków autobusowych na drogach powiatowych

Powiat Tucholski

1. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1003 C (Rytel) – granica województwa - Piastoszyn						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0098849	Nadolna Karczma	P 02		0,1	Tuchola
2.	0098826	Raciąż	P 04		4,9	Tuchola
3.	0088638	Piastoszyn, Główna	P 05		10,1	Kęsowo
4.	0088638	Piastoszyn (skrz. z dr. nr 240)	P 01	9,1		Kęsowo

2. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1005 C (Czersk) – granica województwa – Śliwice – Łązek - Tleń						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0097353	Krąg, Zielony Dół	P 02		1,7	Śliwice
2.	0097353	Krąg, Zielony Dół	P 01	1,7		Śliwice
3.	0097459	Lipowa	P 04		4,4	Śliwice
4.	0097459	Lipowa	P 03	4,4		Śliwice
5.	0097459	Lipowa wybudowania	P 06		5,7	Śliwice
6.	0097459	Lipowa wybudowania	P 05	5,7		Śliwice
7.	0097620	Śliwice, ul. Świecka	P 07	10,1		Śliwice
8.	0097643	Śliwiczki nr 10	P 09	11,6		Śliwice
9.	0097643	Śliwiczki nr 97	P 08		11,6	Śliwice
10.	0097643	Śliwiczki szkoła	P 10		12,0	Śliwice
11.	0097643	Śliwiczki szkoła	P 11	12,0		Śliwice
12.	0097643	Śliwiczki DK	P 12		12,4	Śliwice
13.	0097643	Śliwiczki DK	P 13	12,5		Śliwice
14.	0097382	Zazdrość	P 15	14,2		Śliwice
15.	0097382	Zazdrość	P 14		14,3	Śliwice
16.	0097577	Łąski Piec	P 16		17,2	Śliwice
17.	0097577	Łąski Piec	P 17	17,2		Śliwice

3. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1006 C (Szlachta) – granica województwa – Rosochatka - Śliwice						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0097459	Lipowa 2	P 05	2,6		Śliwice
2.	0097459	Lipowa 2	P 06		2,6	Śliwice
3.	0097560	Lubocień	P 04		4,0	Śliwice
4.	0097560	Lubocień	P 01	4,0		Śliwice
5.	0097614	Rosochatka	P 03	6,9		Śliwice
6.	0097614	Rosochatka	P 08		6,9	Śliwice
7.	0097614	Rosochatka 1	P 02		8,5	Śliwice
8.	0097614	Rosochatka 1	P 07	8,5		Śliwice

4. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1008 C Legbąd – Rzepiczna – Woźwoda						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0098683	Legbąd, ul. Łąkowa	P 01	0,3		Tuchola
2.	0098878	Barłogi wybudowanie	P 02		2,0	Tuchola
3.	0098878	Barłogi	P 03	2,1		Tuchola
4.	0098861	Rzepiczna	P 04		4,6	Tuchola
5.	1031907	Barłogi Leśnictwo	P 06		6,8	Tuchola
6.	0098460	Biała	P 08		9,4	Tuchola
7.	0098660	Zielona Łąka	P 10		11,3	Tuchola

5. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1009 C (Gockowice) – granica województwa – Raciąż – Tuchola						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0098967	Wysoka	P 01	1,1		Tuchola
2.	0098973	Raciąż Młyn	P 03	2,9		Tuchola
3.	0098690	Lubierzyn	P 02		4,9	Tuchola
4.	0098890	Stobno	P 04		6,5	Tuchola
5.	0098890	Stobno szkoła	P 06		7,3	Tuchola
6.	0098482	Białowieża	P 08		9,1	Tuchola
7.	0098559	Kiełpin, Jesionowo	P 05	11,1		Tuchola
8.	03403	Tuchola skrzyżowanie	P 10		12,3	Tuchola

6. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1010 C Wielka Komorza – Żalno - Drożdżenica						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0098938	Wielka Komorza 2	P 02		0,1	Tuchola
2.	0098938	Mała Komorza	P 04		1,7	Tuchola
3.	0088704	Nowe Żalno	P 17	8,5		Kęsowo
4.	0088696	Żalno	P 01	9,3		Kęsowo
5.	0088696	Żalno dworzec kolejowy	P 03	11,6		Kęsowo
6.	0088696	Żalno dworzec kolejowy	P 06		11,6	Kęsowo
7.	0088667	Tuchółka wybudowanie	P 05	13,1		Kęsowo
8.	0088667	Tuchółka wybudowanie	P 08		13,1	Kęsowo
9.	0088667	Tuchółka	P 07	14,5		Kęsowo
10.	0088667	Tuchółka	P 10		14,5	Kęsowo
11.	0088590	Siciny	P 12		15,4	Kęsowo
12.	0088590	Siciny	P 09	15,6		Kęsowo
13.	0088578	Kęsowo wybudowanie pod Drożdżenicę	P 14		18,8	Kęsowo
14.	0088650	Krajenki	P 11	20,8		Kęsowo
15.	0088532	Ludwichowo	P 16		21,9	Kęsowo

7. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1011 C Mała Komorza – Wiśniówka						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0098938	Wiśniówka	P 01		2,6	Tuchola

8. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1013 C Sławęcin - Wieszczyce						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0088609	Obrowo wybudowanie pod Sławęcin	P 02		0,5	Kęsowo
2.	0088609	Obrowo	P 04		1,8	Kęsowo
3.	0088609	Obrowo wybudowanie pod Kęsowo	P 06		3,2	Kęsowo
4.	0088578	Kęsowo 2	P 09		19,7	Kęsowo
5.	0088578	Kęsowo (pętla)	P 08		6,2	Kęsowo
6.	0088578	Kęsowo wybudowanie pod Wieszczyce	P 10		7,7	Kęsowo
7.	0088578	Kęsowo wybudowanie pod Wieszczyce	P 01	7,7		Kęsowo
8.	0088673	Wieszczyce 1	P 11		8,9	Kęsowo
9.	0088673	Wieszczyce 1	P 03	8,9		Kęsowo

9. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1015 C Tuchola – Tleń						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	05635	Tuchola, ul. Główna 1	P 02		0,1	Tuchola
2.	05635	Tuchola, ul. Główna 2	P 01	0,1		Tuchola
3.	12778	Tuchola, ul. Miejski Rów	P 04		1,2	Tuchola
	12778	Tuchola, ul. Miejski Rów	P 06		1,2	Tuchola
4.	12778	Tuchola, ul. Miejski Rów RDP	P 08		2,1	Tuchola
5.	12778	Tuchola, ul. Miejski Rów RDP	P 03	2,3		Tuchola
6.	05635	Tuchola, Plaskosz	P 05	3,4		Tuchola
	05635	Tuchola, Plaskosz	P10		3,5	Tuchola
7.	0080938	Gołąbek	P 07	5,5		Cekcyn
	0080938	Gołąbek	P12		5,6	Cekcyn
8.	0080980	Okiersk	P 09	8,2		Cekcyn
9.	0080980	Okiersk	P 14		8,3	Cekcyn
10.	0081263	Zalesie	P 11	10,8		Cekcyn
11.	0081263	Zalesie	P 16		10,9	Cekcyn
12.	0081205	Wielkie Gacno, Wypalanka	P 13	15,4		Cekcyn
13.	0081205	Wielkie Gacno, Wypalanka	P 18		15,5	Cekcyn
14.	0081205	Wielkie Gacno	P 15	16,6		Cekcyn
15.	0081205	Wielkie Gacno	P 20		16,7	Cekcyn
16.	0081205	Wielkie Gacno skrzyż.	P 16		17,4	Cekcyn
17.	0081174	Trzebciny 1	P 21		20	Cekcyn
18.	0081174	Trzebciny 2	P 22		21	Cekcyn

10. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1016 C Okoniny Nadjeziorne – Lińsk						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0097608	Okoniny Nadjeziorne	P 01	3,0		Śliwice
2.	0097608	Okoniny Nadjeziorne wybudowania	P 02		1,1	Śliwice
3.	0097608	Okoniny Nadjeziorne skrzyżowanie	P 03	2,9		Śliwice

11. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1017 C (Błędno) granica województwa – Śliwice – Wielkie Gacno						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0097293	Brzeźno	P 01	0,5		Śliwice
2.	0097347	Łoboda	P 02		3,7	Śliwice
3.	0097620	Śliwice wybudowania	P 03	8,3		Śliwice
4.	0097620	Śliwice wybudowania	P 04		8,4	Śliwice
5.	0097420	Lińsk	P 05	10,2		Śliwice
6.	0097420	Lińsk	P 06		10,3	Śliwice
7.	0097420	Lińsk, Okoniny Nadjeziorne skrzyżowanie	P 08		10,8	Śliwice
8.	0097420	Lińsk, Okoniny Nadjeziorne skrzyżowanie	P 07	10,9		Śliwice
9.	0097502	Jabłonka	P 09	11,9		Śliwice
10.	0097502	Jabłonka	P 10		12,0	Śliwice
11.	0097318	Brzozowe Błota	P 11	12,9		Śliwice
12.	0097318	Brzozowe Błota	P 12		12,9	Śliwice
13.	0097525	Kamionka	P 13	14,4		Śliwice
14.	0097525	Kamionka	P 14		14,5	Śliwice

12. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1110 C (Chojnice) – granica województwa - Pamiętowo						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0088526	Drożdzenica wybudowanie pod Dąbrówkę	P 01	0,6		Kęsowo
2.	0088526	Drożdzenica wybudowanie pod Dąbrówkę	P 02		0,7	Kęsowo
3.	0088526	Drożdzenica – szkoła	P 09		2,2	Kęsowo
4.	0088526	Drożdzenica	P 03	2,5		Kęsowo
5.	0088526	Drożdzenica wybudowanie pod Pamiętowo 1	P 05	3,5		Kęsowo
6..	0088526	Drożdzenica wybudowanie pod Pamiętowo 1	P 04		3,7	Kęsowo
7.	0088526	Drożdzenica wybudowanie pod Pamiętowo 2	P 07	4,7		Kęsowo
8.	0088526	Drożdzenica wybudowanie pod Pamiętowo 2	P 06		4,8	Kęsowo
9.	0088526	Pamiętowo 1	P 08		6,1	Kęsowo

13. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1019 C

Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0088644	Przymuszewo	P 01		0,7	Kęsowo

14. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1021 C

Kęsowo – Łyskowo

Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0088578	Kęsowo skrz.	P 02		0,1	Kęsowo
2.	0088578	Kęsowo skrz.	P 10	0,1		Kęsowo
3.	0088555	Jeleńcz	P 04		1,8	Kęsowo
4.	0088555	Jeleńcz	P 11	1,8		Kęsowo
3.	0088561	Brzuchowo	P 09		3,9	Kęsowo
4.	0085829	Wielki Mędromierz	P 01	6,4		Gostycyn
5.	0085829	Wielki Mędromierz	P 06		6,5	Gostycyn
6.	0085829	Wielki Mędromierz 1	P 03	7,5		Gostycyn
7.	0085829	Wielki Mędromierz wybudowania	P 08		8,8	Gostycyn

15. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1022 C

Tuchółka – Bładowo

Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0088667	Tuchółka Zakład Rolny	P 01	0,3		Kęsowo
2.	0098884	Słupy skrzyżowanie	P 03	2,2		Tuchola
3.	0098884	Słupy	P 05	2,7		Tuchola

16. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1023 C

Plaskosz – Nowy Sumin – Cekcyn

Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0081100	Nowy Sumin	P 01	0,2		Cekcyn
2.	0081100	Nowy Sumin 1	P 02		1,2	Cekcyn
3.	0081100	Nowy Sumin wyb 2	P 03		2,0	Cekcyn
4.	0081100	Nowy Sumin wyb 1	P 04		2,9	Cekcyn

17. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1024 C Łosiny – Zalesie – Stary Sumin						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0080921	Łosiny	P 02	1,4		Cekcyn
2.	0080921	Okiersk szkoła	P 03		0,6	Cekcyn
3.	0081263	Zalesie wyb	P 01	1,4		Cekcyn
4.	0081263	Zalesie 3	P 04		2,3	Cekcyn
5.	0081263	Zamarte skrz.	P 05		3,8	Cekcyn
6.	0081100	Nowy Sumin wybudowania	P 06		3,1	Cekcyn
7.	0081139	Stary Sumin	P 08		3,9	Cekcyn

18. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1025 C Małe Gacno – Krzywogoniec – Cekcyn						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0081085	Małe Gacno wieś	P 02		0,3	Cekcyn
2.	0081085	Małe Gacno, Gacanek	P 04		1,8	Cekcyn
3.	0081180	Wielkie Budziska	P 06		3,2	Cekcyn
4.	0080849	Krzywogoniec	P 08		6,1	Cekcyn
5.	0081145	Okoninek	P 10		7,5	Cekcyn
6.	0080743	Cekcyn, ul. Polna	P 12		8,4	Cekcyn

19. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1026 C Wielkie Gacno – Cekcyn – Rudzki Most						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0081211	Mikołajskie	P 02		2,1	Cekcyn
2.	0081085	Małe Gacno	P 04		3,3	Cekcyn
3.	0081085	Małe Gacno 1	P 06		3,9	Cekcyn
4.	0081085	Budziska	P 07		3,2	Cekcyn
5.	0081091	Wrzosowisko	P 08		4,6	Cekcyn
6.	0080743	Cekcyn MBM	P 10		7,3	Cekcyn
7.	0080772	Dębowiec	P 12		9,2	Cekcyn
8.	0080743	Cekcyn dworzec kolejowy	P 14		9,9	Cekcyn
9.	0080743	Cekcyn dworzec kolejowy	P 01	10,0		Cekcyn
10.	0080743	Cekcyn ośrodek zdrowia	P 16		10,5	Cekcyn
11.	0080743	Cekcyn, Cekcynek	P 18		12,5	Cekcyn
12.	0080743	Cekcyn, Cekcynek	P 03	13,7		Cekcyn
13.	0081040	Knieje	P 05	16,2		Cekcyn
14.	0081100	Nowy Sumin skrzyż.	P 09	16,5		

20. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1027 C
Trzebciny – Zielonka – Wrzosowisko

Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0081174	Trzebciny	P 02		0,6	Cekcyn
2.	0080915	Ludwichowo	P 04		1,4	Cekcyn
3.	0081300	Zdroje, Gajdowskie	P 01	2,9		Cekcyn
4.	0081300	Zdroje 1	P 03	3,6		Cekcyn
5.	0081300	Zdroje 1	P 06		3,6	Cekcyn
6.	0081300	Zdroje	P 05	4,4		Cekcyn
7.	0081323	Zielonka 1	P 07	7,5		Cekcyn
8.	0081323	Zielonka 2	P 09	8,5		Cekcyn
9.	0080737	Brzozie skrzyż.	P 08	9,7		Cekcyn

21. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1028 C
Zielonka – Brzozie

Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0080737	Brzozie	P 02		2,8	Cekcyn
2	0080737	Brzozie 1	P 03		2	Cekcyn

22. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1030 C
Cekcyn – Lubiewo – 10Cierplewo – Sokole Kuźnica

Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0080743	Cekcyn, wyb 1	P 10		1,1	Cekcyn
2.	0080832	Kruszka	P 02		1,2	Cekcyn
3.	0090954	Wępin 1	P 04		4,4	Lubiewo
4.	0090954	Wępin 1	P 01	4,4		Lubiewo
5.	0090954	Wępin 2	P 03	5,6		Lubiewo
6.	0090954	Wępin 2	P 06		5,6	Lubiewo
7.	0090339	Bysław	P16		6,6	Lubiewo
8.	0090339	Bysław, Budajewo	P17	7,4		Lubiewo
9.	0090339	Bysław, Bociany	P 05	9,8		Lubiewo
10.	0090629	Lubiewo wybudowanie	P 08		12,1	Lubiewo
11.	0090629	Lubiewo 2	P 07	13,5		Lubiewo
12.	0090919	Bruchniewo	P 09	17,5		Lubiewo
13.	0090842	Sucha wybudowanie	P 11	18,1		Lubiewo
14.	0090842	Sucha	P 13	20,0		Lubiewo
15.	0090842	Sucha 1	P 12		21,1	Lubiewo
16.	0090842	Sucha Młyn	P 15	22,1		Lubiewo

23. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1031 C Cekcyn – Błędzim						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1	0080743	Cekcyn, wyb 2	P 07	1,1		
2.	0081116	Ostrowo	P 02		3,9	Cekcyn
3.	0080795	Mały Iwiec 1	P 04		4,7	Cekcyn
4.	0080795	Iwiec	P 06		5,6	Cekcyn
5	0080795	M. Iwiec MBM	P 10	6,6		Cekcyn
6.	0081257	Wysoka	P 01	7,7		Cekcyn
7.	0080683	Bieszewo	P 03	10,2		Cekcyn
8.		Mukrz skrzyż	P 12	11,1		Cekcyn
9.	0081257	Wysoka, Kochelno	P 05	11,9		Cekcyn
10.	0080714	Wierzchlas	P 08		15,4	Cekcyn
11.	0080720	Wierzchucin 1	P 09		9	Cekcyn
12.	0080720	Wierzchucin	P 11	8,6		Cekcyn

24. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1032 C Wieszczyce – Wielka Klonia						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0088673	Wieszczyce	P 02		0,5	Kęsowo
2.	0088680	Bralewnica	P 04		1,8	Kęsowo
4	0085798	Przyrowa	P 06		3,7	Gostycyn

25. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1035 C Welpin - Iwiec						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0090960	Kosowo	P 01		2,78	Cekcyn
2	0080795	Iwiec wybudowani	P 02	1,0		

26. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1036 C Szumiąca – Klonowo - Stążki						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0090836	Szumiąca	P 01	1,0		Lubiewo
2.	0090411	Minikowo 2	P 03	3,2		Lubiewo
3.	0090470	Klonowo wybudowanie	P 02		5,9	Lubiewo
4.	0090470	Klonowo	P 05	7,9		Lubiewo
5.	0090919	Bruchniewo	P 07	14,5		Lubiewo
6.	0090925	Koźliny	P 04		15,4	Lubiewo
7.	0090925	Koźliny 1	P 09	19,3		Lubiewo

27. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1038 C Gostycyn – Zamrzenica – Bysławek - Bysław						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0090718	Minikowo wyb.	P 02		12,5	Lubiewo
2.	0090411	Bysławek	P 01	13,2		Lubiewo
3.	0090339	Bysław POM	P 03	13,8		Lubiewo

28. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1039 C Lubiewo - Lubiewice						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0090581	Lubiewice skrzyżowanie	P 02		0,1	Lubiewo

29. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1040 C Minikowo – Lubiewo – Trutnowo						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0090718	Minikowo	P 02		0,2	Lubiewo
2.	0090718	Minikowo wybudowanie	P 04		1,9	Lubiewo
3.	0090629	Lubiewo	P 06		6,2	Lubiewo
4.	0090629	Lubiewo	P 01	6,2		Lubiewo
5.	0090948	Trutnowo wybudowanie	P 08		8,8	Lubiewo
6.	0090948	Trutnowo	P 03	10,0		Lubiewo

30. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1041 C Błądzim – Świekatowo						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0080690	Błądzim	P 01		0,2	Lubiewo
2.		Rykowski 2	P 02		1,9	Lubiewo

31. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1043 C Kamienica – Mała Klonia – Wielka Klonia						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0085730	Mała Klonia PGR	P 03		5,,0	Gostycyn
2.	0085670	Mała Klonia DK	P 04		6,6	Gostycyn
3.	0085730	Mała Klonia wyb.	P 01		7,4	Gostycyn
4.	0085730	Mała Klonia	P 02	8,6		Gostycyn
5.	0085806	Wielka Klonia wyb.	P 05		9,8	Gostycyn
6.	0085806	Wielka Klonia	P 06	11,5		Gostycyn

32. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1044 C Mała Klonia – Bagienica - Pruszcz						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0085730	Bagienica wyb. 1	P 01	1,3		Gostycyn
2.	0085670	Bagienica	P 02		3,2	Gostycyn
3.	0085670	Bagienica wyb. 2	P 03	4,8		Gostycyn

33. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1045 C Klonowo - Lubiewo						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0090470	Klonowo 2	P 02		1,0	Lubiewo

34. Wykaz przystanków na drodze powiatowej Nr 1112 C Trzciany – Wałdowo – granica województwa - Gostycyn						
Lp.	Kod miejscowości wg rejestru terytorialnego	Nazwa przystanku (nazwa miejscowości, dokładna lokalizacja)	Nr przystanku	Lokalizacja przystanku		
				wg kilometrażu drogi		Nazwa gminy
				lewy	prawy	
1.	0085806	Wielka Klonia	P 01	1,5		Gostycyn
2.	0085806	Wielka Klonia	P 02		1,7	Gostycyn
3.	0085812	Karczewo	P 04		3,8	Gostycyn
4.	0085812	Karczewo	P 03	3,9		Gostycyn
5.	0085686	Gostycyn 2	P 05	5,1		Gostycyn
6.	0085686	Gostycyn 2	P 06		5,2	Gostycyn
7.	0085686	Gostycyn szkoła	P 08		6,4	Gostycyn
8.	0085686	Gostycyn szkoła	P 07	6,4		Gostycyn

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXVIII/...../2016
Rady Powiatu Tucholskiego
z dnia 25 listopada 2016 r.

**Szczegółowe warunki i zasady korzystania z przystanków komunikacyjnych,
których właścicielem lub zarządzającym jest Powiat Tucholski.**

§1. Warunki korzystania z przystanków:

1. Z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Powiat Tucholski mogą nieodpłatnie korzystać wyłącznie operatorzy i przewoźnicy wykonujący regularne i specjalne przewozy osób w krajowym transporcie drogowym.
2. Warunkiem korzystania z przystanków komunikacyjnych jest posiadanie ważnego uzgodnienia zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych wydawanego przez Zarząd Dróg Powiatowych w Tucholi.

§ 2. Zasady korzystania z przystanków:

1. Korzystanie z przystanków może odbywać się wyłącznie w celu realizacji przewozów (wsiadanie i wysiadanie pasażerów).
2. Dopuszcza się zatrzymywanie na przystanku jednocześnie więcej niż jednego pojazdu, jeżeli warunki techniczne na to pozwalają.
3. Operatorzy i przewoźnicy obowiązani są do korzystania z przystanków w sposób umożliwiający innym użytkownikom korzystanie z nich na równych prawach.
4. Zatrzymywanie pojazdu winno odbywać się na przystanku w obrębie zatoki przystankowej lub, w przypadku braku zatoki, na wysokości znaku oznaczającego przystanek.
5. Zabrania się postoju autobusu na przystanku ponad czas niezbędny do obsługi pasażerów, z wyjątkiem przystanków końcowych i pętli autobusowych.
6. Zabrania się umieszczania na przystankach komunikacyjnych innych informacji bezpośrednio niezwiązanych z realizacją przewozów.

**Informacja o sposobie realizacji interpelacji złożonych
podczas XXVII sesji Rady Powiatu Tucholskiego
w dniu 28 października 2016 roku.**

Pan Andrzej Pruszek – radny

1. *Zwrócić się do Burmistrza Tucholi o objęcie monitoringiem skrzyżowania ulic: Warszawskiej i Nowodworskiego, co umożliwi skutecznie, w razie korków, kierowanie ruchem przez Policję.*

Zarząd Powiatu w powyższej sprawie wystąpił do Burmistrza Tucholi z prośbą o rozważenie możliwości realizacji ww. interpelacji.

2. *Prosi, aby Wicestarosta powiedział coś na temat niedokończonej drogi Ślimiczki – Łąski Piec. Kiedy będzie drugi etap?*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mroza Starostę Tucholskiego.

3. *Zwrócić się do prezesów PKP S.A. i PKP PLK o ujęcie w dokumentacji peronów na stacjach: Lipowa Tucholska, Łąg Południowy, Szalamaje, Wojtal. Jest to linia nr 201, która 9 listopada 1930 roku została oddana do użytku. Teraz ma być modernizowana. W ramach tej modernizacji nie ma być peronów między innymi na stacji Lipowa i na stacjach, które wymienił. W związku z tym prosi o zwrócenie się do panów prezesów. W załączeniu pismo.*

Zarząd Powiatu w tej sprawie wystąpił do Prezesa Zarządu PKP S.A. i Prezesa Zarządu PKP PLK S.A. z prośbą o rozważenie możliwości realizacji ww. interpelacji.

4. *Prosi o zwrócenie się do Marszałków Województw: Pomorskiego i Kujawsko-Pomorskiego o wspólne uruchomienie kursowania pociągów z Kościerzyny do Wierzbucina przez Łąg Południowy, jako kursy weekendowe tj. piątek, sobota, niedziela. To umożliwi szybkie dotarcie z Borów Tucholskich do Trójmiasta oraz na lotnisko w Rębiechowie. Mieszkańcy Kościerzyny zyskają szybkie połączenie z Bydgoszczą i dalej z południem Polski, co umożliwi także dojazd do uczelni, czy na lotnisko w Bydgoszczy. Umożliwi dotarcie turystom w Bory Tucholskie, co znacząco wzmocni rozwój tej tak bardzo atrakcyjnej części kraju.*

Zarząd Powiatu w powyższej sprawie wystąpił do Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Marszałka Województwa Pomorskiego z prośbą o rozważenie możliwości wspólnego uruchomienia kursowania pociągów z Kościerzyny do Wierzbucina przez Łąg Południowy, jako kursy weekendowe.

Pani Dorota Gromowska – radna

1. *Pierwsza interpelacja dotyczy rozwoju Powiatu. Prosi o przeanalizowanie przez Zarząd Powiatu możliwości obniżenia stawek za zajęcie pasa drogowego, jeżeli chodzi o realizację sieci internetowych na terenie naszego Powiatu. Gros gmin dzisiaj realizuje te inwestycje. Przykładem*

może niech będzie Gmina Lubiewo i Gmina Gostycyn. Gmina Cekcyn raczej realizuje to zadanie poprzez system radionowy. Na terenie gmin Lubiewo i Gostycyn dzisiaj odbywa to się w sposób kablowy. Prosi o dokładną analizę. Wie, że Zarząd będzie podkreślał obowiązujący nas program naprawczy. Prosi, aby tego tak nie analizować. Myśli, że obniżenie tych stawek chociażby, jeżeli nie będzie innej możliwości, o 50 % znacznie zwiększy realizację tego zadania. W Gminie Gostycyn stawki zostały obniżone do minimum i dzisiaj już widać na terenie miejscowości Gostycyn, niebawem na terenie miejscowości Pruszcz i innych miejscowości realizację tej inwestycji. Myśli, że to będzie przekładać się na pozytywną inwestycję dla naszych mieszkańców, szczególnie naszej młodzieży uczącej się. Prosi zwrócić uwagę na to, że gminy partycypują w kosztach realizacji dróg na terenie gmin. To byłby ładny ukłon w stronę gmin. Odpowiedź prosi na piśmie.

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mroza Starostę Tucholskiego i p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego. Ponadto Zarząd udzielił Pani Radnej pisemnej odpowiedzi.

- 2. Druga interpelacja dotyczy remontu nawierzchni drogi do Wielkiego Mędromierza. Ta droga jest w bardzo złym stanie, o czym Zarząd Powiatu doskonale wie. Może tę drogę uda się zrealizować z programu schetynówek, może z innego. Natomiast prosiłaby o włączenie tej drogi do zadań chociażby na przyszły rok.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mroza Starostę Tucholskiego. Ponadto Zarząd udzielił Pani Radnej pisemnej odpowiedzi.

- 3. Wczoraj na sesji w Gostycynie radna Pani Krystyna Domek prosiła o wycięcie 10 drzew na trasie Mała Klonia – Kamienica. Może to nie są dokładnie drzewa, to są odrosty. Myśli, że tutaj nie będzie problemu. Przy posesji nr 16 nie widać skrzyżowań.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mroza Starostę Tucholskiego. Ponadto Zarząd udzielił Pani Radnej pisemnej odpowiedzi.

Pan Andrzej Urbański – radny

- 1. Udało się zrealizować inwestycję w Łaskim Piecu. Jest jeszcze brakujące 1,5 kilometra, ale nie wystarczyło na to pieniędzy. Jest to ogromny krok do przodu. Ten największy problem, który był w miejscowości Łaski Piec, gdzie droga z uwagi na podbudowę się spiętrzała okresowo, został kompleksowo rozwiązany poprzez przebudowę wszystkich warstw. Jeden z największych problemów na terenie naszej Gminy został rozwiązany tym sposobem. Był tam kilka dni temu i chciałby zwrócić uwagę na jedną rzecz. Wie, że tego nie było w tym kosztorysie i nie było przewidziane do realizacji teraz, ale mieszkańcy dziękowali za drogę, ale zwracali uwagę na to, że ich ujazdy teraz są niższe niż ta droga. W zasadzie nie wiedział, co powiedzieć. Chciałby jakąś informację na ten temat, czy to będzie zrobione w przyszłości, kiedy i jak to przewidujemy rozwiązać. Może w tej sprawie porozumiemy się z gminą. Dużo też uwag jest w sprawie takiej, aby nymalować tam oś jezdni. Od strony Powiatu Świeckiego są nymalowane linie krawężnikowe. To nie byłoby potrzebne, bo to nawet większy koszt, ale oś jezdni bardzo by się przydała. Byłoby bezpieczniej i duże samochody od razu widać czy mieszczą się na drodze, czy nie*

mieszczą i można unikać wtedy zjeżdżania, niszczenia pobocza i obłamywania krawędzi jezdni.

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mroza Starostę Tucholskiego.

2. *Kolejna sprawa to kwestia drogi Śliwice – Lińsk. Bardzo dobrze, że udało się już ją zakończyć. Dużo ludzi narzeka w czasie ostatnich opadów, że na ścieżce stoi bardzo głęboka woda. Przyglądał się temu później i niestety tak jest. Na kilku wjazdach i w wielu miejscach na nowej ścieżce stoi woda kilkucentymetrowej głębokości. Trzeba by to firmie wykonawczej przekazać.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mroza Starostę Tucholskiego i p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego.

3. *Ma uwagę dotyczącą naprawy studzienki na skrzyżowaniu w Lińsku. Tam kilka lat temu był położony dywanik na drodze powiatowej, potem na drodze gminnej i właściwie była idealna sytuacja. Idealnie jest wykonane skrzyżowanie. Firma podczas wykonywania drogi zniszczyła ten odcinek i widzi jak to jest naprawiane. Nie uzyskamy stanu, jaki był. To jest dosyć duża firma i powinniśmy jakoś wyegzekwować porządną naprawę studzienki i nawierzchni. To co wczoraj widział, jak to ma być wykonane to jest taki fragmentaryczny remont i nie uzyskamy tego stanu, który był.*

Odpowiedź została udzielona na sesji Rady Powiatu Tucholskiego przez p. Michała Mroza Starostę Tucholskiego i p. Zenona Poturalskiego Wicestarostę Tucholskiego.

Zarząd Powiatu Tucholskiego